

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam.

Szubotica, 1927. VASÁRNAP február 6.

35. szám

Telefon: Kladohivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-58
Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg. 5. szám (Minerva-palota)
Kladohivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 5. (Minerva-palota)

A magyarság Maticája

Elnököt választ a szuboticei Népkör.

Ez az egyesület egyelőre még csak helyi jelentőségű, de a jugoszláviai magyar kisebbség közművelődésének minden érdeke arra predesztinálja, hogy országos központtá épüljön ki és a vajdasági magyar nép kultúrájának valamennyi sugarát gyújtópontként foglalja egybe. Az a hivatás vár a szuboticei Népkörre, hogy a lokális jellegű kaszinó keretei közül kimagasodva, a magyar kisebbség Maticája legyen. Ahogy a százéves noviszadi Matica a vajdasági szerbségnek — évszázadokon át nemzeti kisebbségnek — szellemi értékeit őrizte, ápolta és nagyra fejlesztette, társadalmi, szociális, világnézeti és politikai különbségeket áthidalva, úgy kell a szuboticei Népkörnek is a kisebbségi magyar kultúra élére állania, hogy az ország különböző részein elszigetelten sarjadzó magyar kulturális törekvéseket a tehetségek felkarolásával, a lehetőségek kiszélesítésével és a célkitűzések megszervezésével az egyetemes fejlődés közös nevezőjére hozza.

Ami termése volt nyolc év alatt a magyar kisebbségi kultúrának, az a humusz őseréjének tenyésztete, gondos kertészkedés nélkül, amely a föld termékenységét szabályozná és a fajnevelés munkáját elvégezné. Itt is, ott is reményekre jogosító megmozdulások adnak életjelt a magyar kisebbség kultúrájáról, de mindvégig csak szórványos kísérlet, az egyéni araválóság, ambíció és kezdeményezési kedv magárahagyott utkeresése. Szubotican például most játsszák a »Noszty fiu esetét Tóth Marival« s a derék műkedvelők összjátékban, kiállításban és individuális alakító készségeben olyan teljesítményt produkálnak, hogy egy hivatásos szintársulatnak is becsületére válna. Ugyancsak Szubotican egy másik együttes Bernstein »Tolvaj«-át adta kitünő előadásban, amely a közepesen felüli igényeket is kielégíti. Noviszadon, Beeskereken, Szomborban, Szentán, Szaribecsejen és más helyeken is minden dicséretre érdemes igyekezetet fejtenek ki a magyar műkedvelők, hogy a magyarságot időnként némi műélvezethez juttassák. Ezeket a magyar előadásokat sokan nézik végig a faji többség köréből is, mint ahogy a beogradi és osztrák szláv színház szuboticei vendégszerepléseire is tódul a magyar intelligencia. A »Tosca« vagy a »Hattyú« a beogradi opera ensembléjének interpretálásában a magyarság számára is nagyszerű művészi szenzáció volt és viszont a Noszty fiuban szerbek és bunyevácok is gyönyörködtek, annak ellenére, hogy ezidő szerint a magyar színészetet a Vajdaságban még csak dilettánsok reprezentálhatják. A kultúra a nemzeti eltérések legjobb kiegyenlítője, a faji ellentétek leghatékonyabb békéltetője. A kultúra legnépszerűbb ága, a színészet kivirágzott már a magyar kisebbség fáján és egy centrális nemzetiségi szervre, hárul a feladat, hogy hivatásos magyar színésztünk kibontakozását előmozdítsa. Ugyanígy áll a vajdasági magyar irodalom ügye is. Vannak jóra való írói tehetségeink, van irodalmunk,

ha nem is mentes a kezdés zökkenőtől, de nem mutatkozik az az egész magyar kisebbség nevében irányító fórum, amely a szándékok, akaratok és tervek koeficiensévé szegődne és a talentumok utjából az akadályokat eltávolítani próbálna. Eppen most hozzák hírül a lapok, hogy néhány lelkes fiatal magyar író szépirodalmi folyóirat megindítására készül. Az ilyen nemes váll-

kozás azonban könnyen hajótörést szenved, ha a kisebbségi kulturális közösség nem segíti át a magánvállalkozás zátonyain. Irodalmi alapítványok létesítése, tudományos és művészeti problémák kitűzése, analabéta-tanfolyamok és továbbképző kurzusok rendezése, továbbá a szláv-magyar kulturális közeledés előbbrevitele szintén olyan fontos program-pontok, amelyek a magyar kisebbség

szétforgácsolt intellektuális erőinek tömörítését teszik szükségessé.

A jugoszláviai magyar kisebbség szellemi életének dirigálására a vezénylőpálca az ország legnagyobb magyar Népkörét, a szuboticait illeti meg. Ennek a misszióknak tudatától áthatva kezdje meg működését az új vezetőség, hogy a szuboticei Népkör a magyarság Maticájává terebélyesedjen.

Tizenhét főnyi többsége van a kormánynak

A költségvetés megszavazása biztosítottak tekinthető — A miniszterelnök közölte a sajtóval a kormány gazdasági programját — Csak reszortkérdésekkel foglalkozott a szombati minisztertanács

A kormánynak elég ereje van programja megvalósítására — mondotta Uzunovics

Beogradból jelentik: A kormánynak a parlamentben pénteken aratott győzelme után a politikai helyzetet higgadtan kezdték megítélni és most már

az ellenzéki körök sem tartják kizártnak, hogy a kormány sikeresen fogja végigvezetni a költségvetési vitát és tető alá hozni a költségvetést.

A kormány újabb megrázkódtatását már csak a költségvetési vita utáni időkre várják, minthogy a jelenlegi kormánykoalíciót provizórikusnak tekintik. Maga a miniszterelnök azonban igen optimisztikusan nyilatkozott abból az alkalomból, hogy a kormány gazdasági programját közölte a sajtóval.

A parlament február tizedikéig való elnapolása a politikai élet elcsendesítését vonta maga után és a politikusok nagyrésze elutazott a fővárosból.

A miniszterelnök nyilatkozata a kormány gazdasági programjáról

Uzunovics Nikola miniszterelnök este hat órakor fogadta az újságírókat és a következő hosszabb nyilatkozatot tette előtük:

— Nem a kormány helyzete miatt, hanem a közvélemény pontos informálása végett szükséges feljegyezni, hogy

a kormánynak tizenhét főnyi többsége van.

Ez szerény szám, azonban elég arra, hogy egy a kormányban, mint a parlamentben keresztül lehessen vinni, ami napirenden van és gazdasági és egyéb kérdésekben eredményes munkát lehessen folytatni. A számbeli viszonyt csak azért említem, mert egyes lapok közlése folytán az a téves hír terjedt el a közvéleményben, hogy a kormánynak csak három tagu többsége van. Az ilyen helytelen információk, úgy a politikai, mint a gazdasági helyzetre kihatással lehetnek, szükséges tehát a valódi igazságot megmutatni, amiből kiderül, hogy a kormánynak elég többsége van hasznos munka elvégzésére.

Igy fogva fel a helyzetet, a kormány már első ülésén tárgyalta a már korábban előkészített gazdasági

munkaprogramot, amellyel az ismert súlyos viszonyok közt is lehetővé akarja tenni a jelenlegi gazdasági élet szanálását. Abban a helyzetben vagyunk, hogy közölhetjük önökkel a kormány gazdasági programját. Kérem, tegyék azt közzé, hogy az egész közvélemény, az összes gazdasági körök és mindenki, akit a kérdés érdekel, megismerkedhessen a problémával és véleményt nyilváníthasson. A közügy szempontjából ennek óriási fontossága van. Magától értődik, hogy

a kormány minden intézkedést meg fog tenni gazdasági programjának fokozatos keresztülvitelére.

ezért szükséges, hogy politikai és parlamenti köreink se tévesszék szem elől, hogy az ő közreműködésük is, ha pozitív, értékes lehet a kérdések tárgyalásánál, mint ahogy káros volna, ha pártpolitikai szempontokból azok elintézését megakadályoznák.

— A parlament közvetlen feladata a költségvetés tető alá hozása.

A költségvetés előkészítésében részt vett a horvát parasztpárt is és arra olyan csoport is szerveződött, amely jelenleg ellenzékben van.

A költségvetésnek időre való megszavazása elvitathatatlan előnyökkel fog járni úgy az ország pénzügyi politikájára, mint a külföldi kölcsönök szempontjából és ezért reméljük, hogy a költségvetési javaslat a parlamenten nehézség nélkül keresztül megy. Mintán a horvát parasztpárt is résztvett a költségvetés kidolgozásában,

nem látok okot arra, hogy ez a politikai csoport, amelynek parlamenti ereje jelentékény, a költségvetés ellen forduljon.

— Egyébként egyes lapok azt írták — folytatta a miniszterelnök — hogy pénteken a parlamentben a képviselők általános mozgósítása folyt le és ennek eredménye azt mutatta, hogy a kormány elegendő valószínűségi többséggel rendelkezik. Erre támaszkodva

a kormány el van határozva arra, hogy a költségvetés tárgyalása után teljes aktivitással

azonnal hozzáfog a gazdasági program megvalósításához is

és reméljük, hogy sikerülni fog teljesíteni kötelességünket. A kormány a közvéleményre is apellál, hogy ebben a nem pártjellegű működésében támogassák.

Uzunovics miniszterelnök ezután a kormány gazdasági programját ismertette az újságírókkal.

Hosszas tanulmányozás után a kormány arra az álláspontra jutott, hogy

a gazdasági válság főoka az a tény, hogy a dinár az utolsó évek során javult és már több mint egy éve körülbelül állandó nívón tartja magát.

A dinár javulása folytán lassan kezdenek kialakulni a munka és a termelés új feladatai. A gazdasági élet átalakulóban van és a viszonyok az új feltételekhez kezdenek alkalmazkodni. Ez a folyamat már annyira előrehaladt, hogy a kormány most már gondoskodhat arról, hogy a dinár megmaradjon az eddigi nívón. Hogy az átmenetet megkönnyítsük és minden akadályt elhárítsunk, a kormány megfelelő intézkedéseket dolgozott ki, másszóval kész a gazdasági programja, mely egész sor közigazgatási és törvényhozási intézkedésekből áll.

Meg kell teremteni azokat a feltételeket, melyek mellett az állam hitele megjavul, elő kell segíteni a tőkeképzést és a külföldi tőke beözölését.

A kormány politikája a termelés fokozása érdekében azon az uton fog haladni, hogy a gazdasági élet terheit enyhítse. A termelés intenzívabé tétele céljából

külön figyelmet fordít a kormány a talajjavításra, a vizek szabályozására, jó utvonalak építésére, amelyek költéget a beruházási költégek fogják lefedezni.

A kormány az adóreform, illetve az adókiegyenlítés, a vámtarifa- és az illetéktörvény revíziója útján reméli, hogy a termelés feltételeit meg lehet javítani. A vasúti taritát, a gazdaság mai szükségleteihez mérten

fogják módosítani. Fontosnak tartja a kormány a meglévő vasuti hálózat technikai tökéletesítését, új vonalak kiépítését, amelyek megvalósulása a legrövidebb időn belül várható. Erre a célra a kormány idegen tőkét fog biztosítani, vagy kölcsön, vagy koncessziók útján. Ha szükség mutatkozik rá a vasutépítésekénél, akkor a kormány a hadsereg közreműködését is kéri fogja és azon lesz, hogy a tengeri kikötőket és a folyamhajózást fejlessze. A pénzügyi bizottság mellé a házszabályok módosítása alkalmával külön gazdasági bizottságot fogunk felállítani.

A kormány hozzáfog a legszükségesebb reformokhoz, hogy az államnak a szociálpolitika terén kifejtett akcióját összhangba hozza a gazdasági viszonyokkal, nem tévesztve szem előtt a munkásság érdekeinek védelmét se. A takarékoság elve, amelyet a kormány minden irányban alkalmazott, továbbra is egyik alapelve marad a kormánynak úgy az állami, mint a magán-gazdaság terén és törekedni fog a fölösleges lukszust megszüntetni. Ezek a főbb gazdaságpolitikai elvek, amelyeknek érdekében a kormány egész sor közigazgatási intézkedést fog tenni és a parlamenttől külön törvényes felhatalmazást is fog kérni.

A minisztertanács ülése

A minisztertanács szombat délelőtt kilencórától tizenegy óráig ülést tartott. Az ülésen kizárólag reszortkérdésekről volt szó, mint a kormány tagjai kijelentették, elsősorban közoktatási ügyekről. Tárgyaltak a gazdasági szanálásra vonatkozó intézkedésekről is. Végül a minisztertanács elhatározta, hogy a pénteken elhunyt Vukotić tábornokot állami költségen fogják eltemetni.

A pártvezérek kollégiumának tanácskozása

Trifkovičs Márkó, a parlament elnöke szombat délelőtt összehívta a pártvezérek kollégiumát, hogy a Csehszlovákiába küldendő parlamenti delegáció összeállítására nézve megállapodást létesítsen. Egy régebbi megállapodás értelmében a husztagu delegációnak 8 radikális, 4 Radics-párti, 4 demokrata egyesülésbeli, 2 szlovén néppárti és 2 független demokrata tagja lenne, a kisebbségi csoportok nem volnának képviselve. Trifkovičs Márkó ezért azt a javaslatot tette, hogy a nagyobb pártok mondjanak le egy-egy tagsági helyről a kisebb csoportok javára. Radoničs Jován dr. a radikálisok és Radics Pavle a horvát parasztpárt nevében hajlandónak is nyilatkozott, hogy egy-egy tagsági helyet átengedjen, de a többi párt ragaszkodott a már megállapított számarányhoz. Végleges megállapodás nem jött létre. Szóba került a pártvezérek kollégiumának ülésén a parlament napirendjének kérdése is.

A pancsevői katolikusok megvették a minorita rendházát

Világi pap lett a pancsevői hitközség lelkésze

Pancsevőről jelentik: A pancsevői katolikusok régi vágya ment teljesebbé, amikor a pancsevői hitközség megvásárolta a minoriták rendházát és templomát.

Pancsevőn a katolikus hitközség alapjait a minoriták rakták le, akik a rendház mellett templomot is építettek. A katolikus hívők már a múlt század elején arra törekedtek, hogy világi papot kapjanak, akik a lelkek gondozását jobban tudja végezni. 1875-ben megalakították az egyházi vagyonszövetséget, mely hamarosan meggyarapodott. Nagy érdeme volt ebben a pancsevői Graff-családnak, különösen pedig Graff János Pálnak. Az ő irányítása mellett sikerült

a pancsevői katolikus egyházközségnek elérni olyan vagyoni gyarapodást, hogy az utóbbi években már komolyan gondolhattak arra, hogy másfél évszázados vágyukat elérhessék és a minoritáktól a rendházat a hozzátartozó ingatlanokkal együtt megvegyék és világi papokra bízassák a hívők lelki gondozását.

A közelmúltban azután a pancsevői katolikus hitközség megkérte Ródičs Rafael beogradi érseket, hogy támogassa őket abban, hogy a minoritáktól a rendházat megvehessék. Ródičs érsek

a legnagyobb jóindulattal segítette a pancsevői katolikusokat céljuk elérésében. Az ő segítségével már sikerült is a kérdést véglegesen elintézni, amennyiben pár nap előtt a pancsevői katolikus hitközség félmillió dinárért megvette az aradi minoritáktól a pancsevői rendházat a hozzátartozó templommal és ingatlanokkal együtt.

A pancsevői katolikusok kívánságára Ródičs Rafael érsek Láni Mátyás vrsaci lelkészt nevezte ki a hitközséghez, aki már el is foglalta állását.

Pótválasztások Magyarországon

Az ellenzéki pártok nem állítanak ellenjelöltet

Budapestről jelentik: A jövő héten jár le az a nyolc napos határidő, amely alatt nyilatkozni kötelesek azok a képviselők, akiket két vagy több kerületben választottak meg, arról, hogy melyik mandátumukat tartják meg. Ezekben a kerületekben már minden előkészület megtörtént a választásra és a legtöbb helyen a hivatalos jelölt személyére nézve is megtörtént a megállapodás, mert általában tisztában vannak azzal, hogy ki melyik mandátumáról mond le.

Magyaróváron Darányi Kálmán főispán lesz a kormány jelöltje. Vass József népjóléti miniszter három mandátumának kérdését úgy oldja meg, hogy Veszprémben Dréhr Imre államtitkár lép fel, akinek azonban nehéz helyzete lesz, mert Rainprecht Antal, a veszprémi kerület volt képviselője, aki a decemberi választásokon egészségi állapotára való hivatkozással nem lépett fel, a veszprémi választók kérésére most jelöltséget vállal, még pedig a siker minden kilátásával. Gyöngyösön Hódosy Gedeon, mint a keresztény gazdasági párt jelöltje lép fel, a zalaszentgróti kerületben pedig Gyömőrei Sándor

lesz az egységes párt jelöltje. Szécsenyben Bethlen miniszterelnök megüresedett mandátumának helyén Krudy Ferenc földbirtokost jelöli az egységspárt. Egerben azonban még nem dönt el, hogy ki lesz gróf Klebelsberg Kuno kultuszminiszter mandátumának az örököse és itt főképp helyi politikusok versengenek a mandátumért. A komáromi jelölés is sok nehézséget okoz. Bethlen kívánságára azonban valószínűleg Antal Géza református püspököt fogják hivatalosan jelölni. A kápolnai és dárdai kerületben egy-egy kiscgazdát jelölnek, míg Sajószentpéterváron Dezsőffy Aurél dr. kereskedelmi államtitkár lesz a kormány hivatalos jelöltje, végül Pakson Zlinszki István kormányfőtanácsos, az Altruista Bank igazgatója lép fel kormánypárti programmal.

A szociáldemokrata párt már elhatározta, hogy nem vesz részt az időszaki választáson, arra pedig egyáltalán nincs kilátás, hogy a polgári ellenzék, amelyet most a széthúzás és a belső harcok gyöngítenek meg, mandátumot tudna szerezni a megüresedett kerületekben.

Elsimultak az ellentétek

a szombori rad kálisok és a pénzügyigazgató között

Dosztanics Csedo pénzügyigazgató nyilatkozata

Szomborból jelentik: A szombori radikális pártszervezet — mint a *Bácsmegeyi Napló* megírta — mozgalmat indított *Dosztanics Csedo* szombori pénzügyigazgató elhelyezése iránt. A mozgalom azoknak az ellentéteknek a következménye, amelyek a tartományi választások után a pártszervezet vezetősége és a pénzügyigazgató közt felmerültek. A szombori radikális-párt körében ugyanis, azt hangoztatták, hogy *Dosztanics Csedo* pénzügyigazgató idegenítette el a kereskedőket és iparosokat a radikális-párttól. Ebben az ügyben már *Trifkovičs Márkó* házelnök is nyilatkozott. *Dosztanics Csedo* pénzügyigazgató a következőket mondotta a *Bácsmegeyi Napló* munkatársának:

— *Trifkovičs Márkó* urnak, a parlament elnökének és a szombori radikális-párt listavezetőjének folyó hó harmadikán tett nyilatkozata után azt hiszem nincs sok mondanivalóm, miután az ő nyilatkozata teljes egészében fedi az én álláspontomat. Mégis a következőket jelentem ki: Szerintem ebben az ügyben csak néhány ember közönséges intrikájáról van szó. Amint *Trifkovičs* ur igen helyesen kijelentette, én a pénzügyminiszternek csak végrehajtó közege vagyok és hivatalos hatáskörömhöz kizárólag azok a törvények, rendeletek, utasítások végrehajtása tartozik, amelyeket fölöttes hatóságaimtól kapok. Mint régi tapasztalt hivatalnok azon fáradoztam eddig is, hogy a törvényes rendeletek élet, szigorúságát, amennyire lehetséges, letompítsam, szem előtt tartva mindig az adózók anyagi viszonyait. Ennek igazolására legyen elég annyi, hogy habár az utolsó öt esztendő alatt, mint a szombori pénzügyigazgatóság főnöke, elég tekintélyes összegű állami köztartozást hajtottam be, ezidő alatt sem ingó, sem ingatlan árverést az én rendelkezé-

re, illetve az én hozzájárulásommal nem tartottak. Mint már említettem, sok éves prakszisom alapján tisztában vagyok azzal, hogy az adóalanyokat nem szabad egyes adókövetéssel tönkretenni, hanem mindig szem előtt kell tartani az adóalany anyagi viszonyait, hogy képes legyen a következő években is megmaradni adóalannyak, ami elsősorban az állam érdeke. Szóval részemről mindent elkövetek az adózók érdekében, ami az állami jövedelmek behajtását illeti. Ami a követett adók nagyságát illeti azért engem nem terhelhet felelősség, miután az adókövetés kizárólag az adókövetőbizottságra tartozik és ezért az adókövetőbizottság felelős. Egyébként úgy az én hivatalos működésem, mint magának az igazgatóságnak tevékenysége állandó ellenőrzés alatt áll és az eddigi vizsgálatok mindig az én álláspontomat igazolták. Hivatásomban sohasem vezéltek más szempontok. Nálam az adófizető nemzetiségre való tekintet nélkül megtalálják igazságos ügyének orvoslását. A radikális-párt szervezőjével szememben nézeteltérésem nincsen és csak csodálkozom, hogy ezt a kérdést egyáltalán felvetették.

Ezzel a nyilatkozattal elsimultnak tekinthetők mindazok az ellentétek, amelyek *Dosztanics Csedo* pénzügyigazgató és a radikális pártszervezet között felmerültek és amely az utóbbi napokban meglehetősen élénken foglalkoztatta a szombori közvéleményt.

Nosztli fia esete Tóth Marivól

negyedszer a Népkörben, vasárnap e hó 6-án. Jegyek elő e válthatók Mal gurszki trafikban Jelačićeva ul. és a Népkörben naponta délután 3-7-ig.

Rendelésre készült a kukoricával kevert paprika

A rendelő cég vállalta a felelősséget

A horgosi paprikahamisítás ügyében a hatóságok a legnagyobb erővel folytatják a nyomozást és még a csütörtöki nap folyamán kihallgatták *Rózsa Kálmán* és *Rózsa Sándor* malomtulajdonosokat. A malomtulajdonosok azzal védekeztek, hogy a kukoricával kevert paprikát megrendelésre készítették és a rendelő minden felelősséget magára vállalt.

Rózsa Kálmán elmondta, hogy a kevert paprikát többnyire *Fuchs és Társai* szuboticeai cég rendelésére szállították. *Fuchs* ötven métermázsas paprikát rendelt azzal a kikötéssel, hogy ebbe a mennyiségbe tizenegyle métermázsas kukoricát keverjenek. A munkások hallgatási díj fejében az édes paprika után kilogrammonként két, a merkantil-paprika után kilogrammonként egy dinárt kaptak.

A *Bácsmegeyi Napló* munkatársa felkereste *Fuchs Adolfot*, a *Fuchs és Társai*-cég beltagját, aki *Rózsaék* vallomásaival kapcsolatban a következőket mondotta:

— Az tény, hogy vásároltam kevert árut, azonban az minden esetben fel volt tüntetve a kötlevelel, hogy az áru milyen arányban volt keverve. Én ugyanugy adtam tovább, azaz a kötlevelel szerint és így mindenki, aki tőlem vásárolt, tudta, hogy kevert, vagy nem kevert paprikát kapott-e. Azt a paprikát azonban, amelyet csütörtökön hajnalban a malomban lefoglaltak, nem én rendeltem, hanem *Szankovics Dávid* paprikakereskedő.

A paprikahamisítás ügye egyébként élénken foglalkoztatja egy a termelőket, mint a paprikamalomokat és szombaton este a horgosi kereskedők egyesülete gyűlést is tartott a horgosi paprika érdekének megvédése céljából.

Nem veszedelmes a spanyol Szuboticán

Januárban kilencvenöt megbetegedés történt

A szuboticeai főorvosi hivatal szombaton jelentést küldött a noviszadi egészségügyi inspektorátusnak a náthaláz terjedéséről. A főorvosi hivatal megállapítja, hogy a spanyol nátha január hó első napjaiban ütötte fel fejét Szuboticán. Legelőször a vasutasok között észlelték a betegséget, amely elég gyorsan terjedt, de általában könnyű lefolyású volt. A spanyol-nátha, amelyből többnyire három-négy nap alatt felgyógyultak a betegek, fejfájással kezdődött és sok esetben mirigygyulladás is idézett elő. A vasutasokról a posta-személyzetre terjedt át a betegség és ma már a lakosság minden rétegében történnek náthaláz megbetegedések, de a tanulóifjúság körében nem történtek megbetegedések.

Az elmúlt hónapban összesen kilencvenöt esetet jelentettek be. Ebből huszonkilenc huszonnégy éven aluli nő és negyvenkét huszonnégy éven aluli férfi beteg volt és huszonnégy férfibeteg, huszonnégy éven felüli. Eddig csupán egy halálozás történt és pedig egy nyolc hónapos csecsemő halt meg spanyol-náthában.

A betegség különben nem lépett fel olyan veszedelmes mértékben, hogy szigorúbb óvintézkedések életbeléptetése szükséges lett volna. Mindamelllett a járványkórház egy részét, ahol eddig a bolgár polgári menekültek laktak, kiürítették és minden eshetőségre számitva, a betegek elhelyezésére előkészítették.

Február hónapban eddig tíz esetet jelentettek be, az utolsó két napon azonban egy új eset sem fordult elő.

KISEBBSÉGI ÉLET

Elzász-Lotharingia képviselői és szenátorai a napokban hosszasan tanácskoztak Poincaréval a reannektált tartományok ügyében. A tárgyalásokon különösen sok szó esett a nyelvkérdésről; a képviselők szerint Elzászban föltétlenül meg kell őrizni a német nyelvet és a német iskolát. Walter képviselő ebben az összefüggésben az elzász-lotharingiai közigazgatási autonómiát is szóvá tette. Poincaré válaszában igazat adott a képviselőknek és megígérte, hogy a közeljövőben eleget tesz kívánásaiknak. Az elzász-lotharingiai iskolák konfesszionális jellegét továbbra is meghagyja, sőt az autonómista mozgalommal vádolt hivatalnokok ügyének tisztázását és elintézését is kilátásba helyezte.

A párisi román-magyar döntőbíró, mely hosszas tárgyalások után elvileg megállapította illetékességét az erdélyi optások birtokperének ügyében, most meghozta első részleges ítéletét is. A mintegy százharminc perből ugyanis huszonötöt egyesített a bíróság és ezekben megtartotta a tárgyalást, amelynek első eredményeképpen ítéletet hozott. Kulin Imre kuriai bíró ügyében, aki határozat haldas kisajátított birtokának felét igényelte vissza. A bíróság megállapította, hogy a békeszerződés 232. és 250. pontjai szerint magyar állampolgárnak joga van visszaállítást, illetve kártérítést kívánni, ha be tudja bizonyítani, hogy birtokát teljes ellenérték nélkül vették át. Az ítélet ezért felhívta a román államot, hogy Kulin Imre ügyében, melyre kimondta illetékességét, két hónapon belül terjessze elő érdemleges álláspontját. Az ítéleten rajta van Cederkranz döntőbíró elnök aláírása. Antonescu, a döntőbíró román bíróját megtagadta az aláírást és így helyette is Cederkranz írta alá az ítéletet. Az optások birtokperének nagy része ugyanolyan alapon indult meg, mint a Kulin táblabíró pere. Kivételt ez alól csak a Földgaz Részvénytársaság pere képez, amelynél nem földbirtokról, hanem iparvállalatról van szó, valamint József és Frigyes főhercegek ügye. Ebben az utóbbi esetben ugyanis azt kell eldönteni, hogy a két főherceg birtokát magánvagyonnak tekintik-e, ahogy a magyar jogi álláspont megállapítja, vagy koronajavaknak. A román álláspont szerint ugyanis ebben az esetben koronaavakról van szó, amelyeknek elközbizását a békeszerződések kifejezetten engedélyezik.

A szlovenszki magyar diákok országos szervezete országos gyűlést rendezett a segélyalap javára. A gyűlést, melyben nemcsak a diákság, de a magyar társadalom számos lelkes tagja tevékenykedett, nemrég zárták le igen jó anyagi eredménnyel. Az adópréstól és sok más csapástól kiszajtott magyar középosztály nehéz sorsában sem feledkezett meg természetes és szükséges folytatódásáról, a főiskolai hallgatószárról és a megértő magyar gazdaközöniséggel karöltve rövid két hónap alatt a nemzeti jövő oltárára: a magyar diákségélyalap megteremtésére negyven ezer koronát adományozott. A gyűlés eredményéhez több, mint ezer koronával járultak hozzá egyenként a következő városok és községek áldozatkész magyarjai: Aranyosmarót, Besztercebánya, Galánta, Gálszécs, Ipolyság, Kassa, Léva, Pozsony, Rimaszombat, Somorja, Szenc, Vágsejlye.

Az erdélyi felekezeti iskolák államsegélye ügyében most folynak a tárgyalások Bukarestben. A magyar lapok ez alkalomból kimutatást közölnek arról, hogy a magyar impérium alatt a román felekezeti oktatás milyen mértékben kapott állami támogatást. A magyar impérium végén Erdélyben kétezer felül volt az államilag segélyezett nem ma-

gyar nyelvű, jórészt román felekezeti iskola. Az 1913-14. évi államsegélyek így oszlottak meg: 919 gör. kath. iskola közül államsegélyben 713 részesült 873.165 aranykorona értékben, 669 gör. keleti iskola pedig 721.250 aranykorona államsegélyben, ami a mai valutáris átszámítás mellett csaknem nyolcvanmillió lejt tesz ki, habár abból hiányzik egyes középiskolák segélyezése és később, ha jól emlékszünk, két esztendő múlva ezt az összeget jóval emelte a magyar közoktatásiügyi kormány.

A kolozsvári közigazgatási bíróság a napokban feloldotta a rekvirálás alól gróf Szécheny Miklós volt osztrák-magyar nagykövet tordaszentlászlói kas-

télyát, melyet az ottani fősztolgabíró és annak tisztviselői évekkor elzölött lefoglaltak és azóta használnak. A gróf több ízben kísérelte meg a kastély felszabadítását, de a kincstári ügyészség mindannyiszor arra hivatkozott, hogy a kastély hadizónába esik és így az allami tisztviselőknek joguk volt lefoglalni. A közigazgatási bíróság elvi jelentőségű döntést hozott és kimondotta, hogy a vármegyei tisztviselők nem allami tisztviselők és így nincsen joguk a rekviráláshoz. Ugyancsak elvi jelentőséggel kimondotta a közigazgatási bíróság ezuttal azt is, hogy a városi tisztviselők sem tekinthetők allami tisztviselőknek és azokat sem illeti meg a rekvirálási jog.

Részleges kormányválság fenyeget Franciaországban

A választójogi reform miatt áthidalhatatlan ellentétek merültek fel a kormány tagjai között

Párisból jelentik: A választójogi reform javaslata miatt kezd kiélesedni a parlamenti helyzet és

könnyen megeshetik, hogy hamarosan részleges kormányválság következik be.

A szocialisták úgy akarják siettetni a választójogi reform tárgyalását, hogy indítványt nyújtottak be a kamarába, amely úgy szól, hogy a törvényhozás haladéktalanul szüntesse meg a még Clemenceautól származó jelenlegi választójogi törvényt és nyomban kezdje meg a választójogi reform tárgyalását.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban az Echo de Paris azt írja, hogy

a választójogi reform kérdése-

ben a kormány kebelében támadt ellentéteket nem lehet kiegyenlíteni

és a jobboldali pártokhoz tartozó Marin nyugdíjügyi minisztert pártja fel fogja szólítani, hogy lépjen ki a kormányból.

Az Ellysében szombaton Doumergue köztársasági elnök részvételével minisztertanács volt, amelyen Briand tett előterjesztéseket, elsősorban a német kormányválság megoldásáról és arról tájékoztatta miniszter társait, hogy az új birodalmi kormány összeállításának milyen politikai következményei lehetnek és az milyen hatást gyakorolhat a francia-német viszonyra.

Az emigráns tragédiája

Magyar József pécsi emigráns-újságíró hazaszállította haldokló feleségét és letartóztatták

Pécsről jelentik: Magyar József hírlapíró, aki a napokban tért haza Beogradból Pécsre, az ügyészség letartóztatta. Magyar József a megszűlés alatt a pécsi szociáldemokrata párt hivatalos lapjának, a »Munkás«-nak volt a felelős szerkesztője, majd Pécs kiűritése után Jugoszláviába emigrált. Hosszabb ideig tartózkodott Szubotícán, Noviszadon, majd a legutóbbi időben Beogradban, ahonnan szomorú családi körülményei kényszerítették most a hazatérésre.

Magyar József felesége súlyos tüdőbajban szenved és utolsó napjait éli. A súlyosan beteg asszonynak az volt az egyetlen kívánsága, hogy

látja akárcsak Pécsen lakó szüleit és hogy szülővárosában akar meghalni. Magyar József felesége kérésének engedve, hazaszállította Pécsre haldokló feleségét és Pécsre való megérkezése után azonnal jelentkezett az ügyészségen, hogy ezzel elejét vegye esetleges zaklatásoknak.

Az ügyészség azonnal letartóztatta Magyar Józsefet és a vizsgálóbíró elé állította, ahonnan a rendőrség politikai osztályára kísérték és ott részletesen kihallgatták. Az ügyészség Magyar Józsefet a Munkás-ban a megszállás alatt megjelent cikkek miatt felség sértéssel, lázaddal, hűtlenséggel és izgatással vádolja.

Nacionalista forradalom tört ki Sanghaiban

Az angol munkáspárt távirata a kantoni külügyminiszterhez — A kantoni csapatok nagy győzelmet arattak Sanghai előtt

Londonból jelentik: Dél-Kína döntő események küszöbén áll. Cse-Kiang tartomány északi határán

Sanghaitól százhusz kilométerre délre a kantoni hadsereg pén-tek délben döntő győzelmet aratott a sanghai-i fő kormányzó csapatai felett és megkezdte előnyomulását Sanghai felé.

A kantoni hadsereg Sanghai kapuja, Heng-Csau előtt áll. Sanghaiban őrlási az izgalom és a városban biztosra veszik, hogy

Sanghai két-három napon belül a kantoniak kezére kerül.

Óriási feltűnést kelt Londonban a berlini Wossische Zeitungnak az a szenzációs híre, hogy

Sanghaiban nacionalista forradalom tört ki

a sanghaii csapatok vereségének a hírére és a kantoni kormány befolyása

alatt álló elemek elfoglalták a középületeket és elkergették a városból Sun-Csuan-Fang fő kormányzó csapatait.

A végrehajtó hatalom irányítását ideiglenesen a nacionalista nemzetőrség vette át.

A Wossische Zeitung híre még megerősítésre szorul.

Az angol minisztertanács pénteken öt óra hosszat ülésezett és részletesen foglalkozott a kínai helyzettel, valamint megvitatta a trónszédel szövegét, amellyel a király február nyolcadikán nyitja meg a parlamentet. A sajtó szerint a kormány még nem határozott a kínai vizekre küldött csapatok utirányának megváltoztatásáról, de ez nem is sürgős, mert a csapatok négy hét előtt nem érkehetnek a távol keletre és addig még sok minden történhetik.

A szakszervezeti kongresszus

igazgatótanácsa, a Labour Party és a parlamenti munkáspárt elhatározta, hogy táviratot intéz Csen kantoni külügyminiszterhez, akit biztosítanak az angol munkáspárt békés szándékáról és arra kérnek, hogy tegyen meg mindent a fegyveres konfliktus elkerülése érdekében.

Mint Berlinből jelentik, a kínai Kuo-Min-Tang által legutóbb Berlinben létesített hírszolgálat utján a Wossische Zeitungon kívül szombaton több más berlini lap is közli azt a hírt, hogy

Sanghaiból Sun-Csuan-Fang fő kormányzót a lázadók elűzték. Sanghai jelenleg polgárőrség uralma alatt áll, amelyet a kantoni kormány irányít.

A pekingi és kantoni kormányokhoz egyre nagyobb számban érkeznek különböző kínai egyesületek és testületek memorandumai, amelyek erőlesen tiltakoznak az angol csapatzállítások ellen. A kínai kereskedelmi kamarák szövetségének memorandumja megállapítja, hogy az angol csapatzállítások éles ellentétben vannak Chamberlain angol külügyminiszter legutóbbi békés nyilatkozatával és a kínai függetlenség és szuverenitás súlyos megsértését jelentik.

Sun-Csuan-Fang sanghai-i fő kormányzó is jegyzéket intézett a pekingi kormányhoz, amelyben tiltakozik az ellen, hogy Anglia csapatokat szállít Sanghaik kikötőjébe.

Mint Washingtonból jelentik, a pekingi kormány washingtoni követe pénteken délután megjelent a washingtoni külügyminisztériumban és

jegyzéket nyújtott át az amerikai kormánynak, amelyben a pekingi kormány tiltakozik az amerikai hadihajóknak kínai vizekre való küldése ellen.

Crave államtitkár közölte a kínai követtel, hogy az amerikai kormány a hadihajókat csak az amerikai állampolgárok élet- és vagyonbiztonságának védelmére küldi Kinába.

Párisi jelentés szerint a francia kormány szombaton minisztertanácsot tartott, amelyen Briand külügyminiszter a kínai helyzetet is ismertette. A kormányhoz közelálló lapok azt írják, hogy nagy meglepetést keltettek

az angol-olasz tárgyalások, a melyek állítólag annyira haladtak már, hogy Olaszország kész Kinában az angol katonai fellépést támogatni.

Olaszország így akarja megnyerni Anglia barátságát, bár más tekintetben sokat kockáztat és ezen az uton keresi Mussolini a Vatikán barátságát is, amely előtt Angliával együtt mint a kínai katolikusok védelmezője akar feltűnni.

Krajacs Szomborba költözik

Ügyvédi irodát nyit és átveszi a parasztmozgalom vezetését a volt kereskedelmi miniszter

Zagrebból jelentik: Krajacs Iván dr. volt kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy a Zagreb melletti Jaska községben levő ügyvédi irodáját likvidálja és a legközelebbi hetekben Szomborba költözik, ahol új ügyvédi irodát nyit.

Krajacs Iván elhatározását így indokolta meg zagrebi újságírók előtt: — Mint a Radics-párt vizsgáló bizottságának tagja legutóbb Bácskában jártam, ahol személyesen meggyőződtem arról, hogy a bácskai horvátság milyen siralmas viszonyok között él, minden komoly támogatás nélkül. A parasztmozgalom érdekében ezért elhatároztam, hogy Szomborba költözöm át, ott ügyvédi irodát nyitok és minden politikai munkámat a bácskai parasztmozgalom javára fordítom.

Lesz-e Noviszadon

Felszabadulás-szobor?

A szoborbizottság feloszlott, mert kevés pénz gyűlt össze

Noviszadról jelentik: A felszabadulás szoborbizottsága, pénteken a városháza és tanácstermében ülést tartott, amelyen elhatározta feloszlását.

A bizottság 1920 szeptemberében alakult meg Adamovics István dr. volt főispán kezdeményezésére és tagjai között volt a vajdasági társadalmi élet számos reprezentánsa. A bizottság azt a célt tűzte maga elé, hogy az egész tartományra kiterjedő gyűjtést indít és a befolyt összegből Noviszadon, a Vajdaság fővárosában a Felszabadulás-téren monumentális szobrot létesít, amely a felszabadulást glorifikálja.

A bizottság nyomban gyűjtést indított és hamarosan 518.000 korona gyűlt egybe, amely akkor jelentékeny összeg volt. Az akció később ellankadt és végül a gyűjtés teljesen abban maradt, úgy-hogy most csak 129.000 dinár áll a szoborbizottság rendelkezésére.

A szoborbizottság annak idején megbizta Roszandics Tomát, a Beogradban élő hírneves szobrászművészt, hogy készítse el a Felszabadulás-szobránkat tervezetét. Roszandics eleget tett a megbízásnak és művészileg nagyjértékű és monumentális hatású szobortervezetet készített.

Roszandics hatalmas szobrot tervezett, amely széles lépcsőfokon van elhelyezve. A lépcső felső fokán három méter magas négyszögletű oszlop van, amelyek ismét öt lépcsőfokban végződnek és ennek tetején van a tulajdonképeni szobor: egy hatalmas izmos férfialak, amely a fiatal jugoszláv államot jelképezi. Az oszlop négy sarkán hatalmas kibontott szárnyú fehér sasok állnak. Az oszlop négy főhomlokzatoldalra egy-egy díszes relief kerül, amelyeknek tárgya a szerb történelem hőskorából van merítve. Az egyik ilyen remek kivételül relief a szerbek bejöveteleit jelképezi Csernojevic alatt, a második az 1848-iki vajdasági forradalmat örökíti meg, míg a harmadik reliefen a nagy szkupstina van megöröztve azon a nevezetes ülésén, amelyen kimondották a Vajdaság-nak Szerbiával való egyesítését, végül a negyedik relief a trianoni béke aláírásának történelmi jelenetét ábrázolja. A reliefek mindegyike felett félkörben még egy-egy kisebb, ugyancsak történelmi tárgyú relief van. Az egyik félkör-alaku relief Kraljevics Márkó halálát

jelképezi, a másik Kraljevics Márkó és Musza Keszendzsie harcát, a harmadik a Vajdaság egyesülését Szerbiával és végül a negyedik Orlovics Pavle és a kosovói leány jelenetét örökíti meg.

Roszandics Toma ezért a szobortervezetért ötvétezer dinárt kapott. A szoborbizottság a tervezetet nagy tetszéssel fogadta és azt magáévá tette azzal a változással, hogy a szobor tetejére a szimbólikus alak helyébe Petar király

alakját kívánja elhelyezni, mintegy kifejezésre juttatva, hogy az ő nevéhez fűződik az egyesülés ténye.

A szoborbizottság pénteki ülésén elhatározta, hogy a gyűjtött összeget a tervezettel együtt átadja Noviszad városának, hogy a város az egész akciót újból vegye a kezébe és indítson az egész Vajdaságra kiterjedő gyűjtést, hogy a szép tervet mielőbb megvalósítsa.

Áll a harc a bécsi egyetem hallgatói között

Szombaton újból verekedtek a szocialista és nacionalista diákok

Bécsből jelentik A bécsi egyetemi verekedések szombaton is megismétlődtek. Délelőtt tizenegy órakor teljes diákdíszben vonultak fel zárt sorokban a nacionalista egyetemi hallgatók az egyetem elé és megszállták az oszlopsorokat és a fülépcsőt. A nacionalista diákok gyűlést tartottak az egyetem előtt, amelyen több szónok mondott beszédet.

Időközben a szocialista egyetemi hallgatók a városháza előtt gyülekeztek és ott tartottak gyűlést. Tizenkét órakor délben a rendőrségnek még sehol sem akadt dolga, egy óra tájban azonban a szocialista diákok kettes-hármas cso-

portokban a városháza előtti térről az egyetem felé szivárogtak és belekeveredtek a nacionalisták soraiba. A nacionalista diákok azonban azonnal felismerték őket és megkezdődött a verekedés. A nacionalisták a verekedés során Werfel szociáldemokrata egyetemi hallgatót erősen ütlegelték, majd letaszították a lépcsőkhöz. Más helyeken is voltak dúlakodások, úgyhogy végül is a rendőrség választotta szét a verekedő diákokat és messze elkülönítve tartotta az ellenfeleket, amíg végre a két ellenséges tábor megunt, hogy farkasszemet nézzen egymással és lassan szétszéledt.

Kéjgyilkosság Budapesten

Átmetszett torku ismeretlen nőt találtak Budapest határában

Budapestről jelentik: Budapest határában, a szolnoki vasutvonal mentén, a töltés mögött néhány lépésnyire, szombat délelőtt egy bokorban véres női holttestet találtak. A leletről azonnal jelentést tettek a főkapitányságnak, ahonnan rendőri bizottság szállt ki a helyszínre, hogy megvizsgálja a holttestet. A kitervezeteket a hóval fedett mezőn megdöbentő látvány fogadta. A vasuti töltés mögött, egy bokor alján egy huszonnégy-huszonnégy év körüli fiatal nő holtteste feküdt, a ruhája teljesen átázott a már reggel óta tartó erős havazástól. A nő sváb asszonynak látszik. Feje barna fejkendővel van takarva és egészen véres, fehér karikákkal díszített fekete kartonruha van rajta, fűzős cipő

és a ruha alatt flanel nadrág, amit erőszakosan felhasítottak. A nyaka teljesen át van vágva és a vágás mintegy huszonöt centiméter hosszú, a jobb alsó állkapocstól egész az ádamesutkáig terjed és olyan mély, hogy majdnem teljesen leszelle a fejet a törzstől. A rendőrorvos megállapítása szerint a gyilkosság legfeljebb huszonnégy órával előbb történt és a nyakat és a karközeleket henteskéssel metszték el. A holttest helyzete és minden körülménye már az első pillanatban elárulták, hogy kéjgyilkosság történt.

A nyomozás igen nagy nehézségekbe ütközik. Az első pillanatban semmiféle pozitív nyom nem állt a rendőrség rendelkezésére. A detektívek azonnal be-

járták az egész környéket és a legközelebbi pályától megtudták, hogy péntek este hét óra tájban két gyanúsán viselkedő fiatalember ólalkodott a vasuti őrház környékén, akik úgy viselkedtek, mintha várnának valakit. Éjszaka tizenegy órakor a pályáról kutyáugatásra felébredt és kiment az őrház elé, ahol két férfit látott, amint futólépésben igyekeztek az éjszaka leple alatt menekülni az őrház környékéről. Ez az egyetlen nyom, amely a rendőrség rendelkezésére áll és amiből arra következtetnek, hogy két fiatalember csalhatta ki a valamely közeli gyárban alkalmazott és az egyik pestkörnyéki faluban lakó leányt az elhagyatott mezőre, ahol erőlesterlen merényletet követtek el ellene, majd védekezése közben meggyilkolták.

A detektívek most sorra járják a környékbeli gyárakat és a pestkörnyéki községeket, Rákoshegyret, Rákoskeresztúrt, Rákosligetet és Kőbányát, hogy megállapítsák a meggyilkolt nő kilétét és ezen az alapon azután kideríthessék azt is, hogy ki lehetett az a két férfi, aki a gyilkosságot elkövette.

Érdekes, hogy a gyilkosságot egy vasuti fűtő fedezte fel, aki a robogó vonatból a szemafort figyelve vette észre a töltés mögött a meggyilkolt nő holttestét és észleletéről azonnal jelentést tett felettes hatóságának.

Kié Rogacska Slatina?

A ljubljana tartomány el akarja vitatni a fürdő tulajdonjogát az államtól

Ljubljanából jelentik: Az utóbbi napokban érdekes vita támadt körül a kérdés körül, hogy tulajdonképpen kié Rogacska Slatina fürdőhely.

A világhírű szlovéniai fürdő az impériumváltás előtt a stajer-osztrák tartomány tulajdona volt. Az impériumváltás után állami tulajdonba került és a fürdő nagy jövedelmeit az államkincstár vette be. A tartományi rendszer bevezetésekor a ljubljana tartomány igényt jelentett be a fürdőhely tulajdonjogára és azt a követelést támasztotta, hogy a fürdőhely jövedelmeit adja át a tartományi önkormányzatnak. Az állam egyelőre nem mutat semmi hajlandóságot, hogy a tartomány kívánságát teljesítse és arra az álláspontra helyezkedik, hogy a tulajdonjog feltétlenül az államot illeti meg.

Rözszedés

Irla: Berényi János

Három kilométerre esett az erdő. Az asszony már délben az utolsó rözszekeket oldozta a tűz mellett. Kétszer is rápillantott a mogorva emberre.

— En nem tudom, hogy főzök hónap. Még fűtésre se lesz elég. Pedig ugyan hára áll az idő.

Az ember morcosan, feketén hallgatott. Öccsét figyelte, a vendéget. Szélesen ömlő jókedvét, ami olyan különös friss szaggal áradt, mint a kintől jött ember kabátjáról a tiszta zimankó. Tegnap toppant be az öcskös, de azóta el nem szűnt karattyolni. A csuda megmondhatója, hogy hajtott ki benne az a beszédes tempó. Órásnak készül, azok pedig mind magukba piszmojják a szót.

Az ember csak elnézte. Egyébiránt a szűkszávu beszédet se állhatta. A noszogatók úgy sustergett a véreben, mint a hideg vízben a fűzes vas. De az öcskös valahogy kivétel-számba ment előtte is. Kedvelte benne a hangos csinálanságot, jókat mulatott a ravasz városi históriáknak.

— Jó neked — bolygatta a maga paraszát harmadszor is az asszony — se kenyérgond se más. Kapod a pénzt, a szobát kifűzeted, nincs gond fűtésre, olajra. Asszondom bolond is leszel, ha megdönsz. A leány az más, annak férjhez kell mennie idején, de a legény embernek legyen hozzá esze, ne álljon kötélnek mindjárt.

Az öcskös jóízűt nevetett.

— Nem is nőülök én. Az istennyilát. Máskép se szól a véremnek a házasság. Tíz szeretővel is csak egy gondja van az embernek, de ha egy feleség ragad rá, az mindjárt tíz gondot hoz neki.

— Mink is nem hogy jobban vónánk,

de inkább csufabbul. Tavaly csak a kenyér volt szűken. Az idén nem adtak nyest, a fűtenivalót is csak úgy hozzuk lopva. Hetenkint kétszer megy ki a bátyád.

Az öcskös a bajuszát sodorta. Erős vállat igyekezett terpeszteni az asztal fölött.

— Hát akkor megyek én is minden nap, amíg itt vagyok. Szeretek ott megpróbálkozni, ahol fenyegeti az embert a szerencse. Ha kell még birkózunk is, csak tévedjen elénk a csösz.

Bátyjára lesett. A városi verekedésekről kezdett mesélni.

A délután szemlátomást öregedett. Vitte magával a világosságot, mint a tolvaj.

— Talán mehetünk is — fészkelődött a legény.

Az ember a kis ágyon heverészett a rongyok között. Kipillantott az összesőpört köd-kupokra.

— Tudja az isten. Nem akarózik. Hídeg van, az erdőbe pedig ott a mult beti hó. Ropogni fog a lépések alatt. De meg a lábunk nyomát se jó ott hagyni. Talán inkább hónap.

Az asszony a másnapra való babot szemelgette. Nem kockáztatott véleményt, de az idegeit pörkölte az ellenkezés. A fiatal ember mondta ki helyette a gondolatot.

— Hónap még hidegebb lehet. Aztán hó is eshetik az éjjel, akkor meg elvezet a nyom egész ideig.

Az öregebb elhallgatta. Kicsit megdöfte a szó. Méginkább az igazság benne. Hiszen tudja ő, hogy így van, ha kötözködik se azért van ez, hogy úgy is tegyen ahogy beszél. Csak nem fog kilódulni mindjárt az első asszonyi szóra. Most már kedve volna azért is itthon maradni. Holnapra zuduljon le a hó, aztán fagyjon meg, aki meg akar fagyul. De mert kezd felejtésbe merülni

az ügybe, félóra múlva ő maga emelkedik föl.

— Hát nem bánom, menjünk.

Egy kötelet szorít a derekára. A másikat az öcskösnek adja.

— Nesze, kösd így magadra. A kabát alatt. Aztán gyere.

Kicsit fészkelgeti megint a rosszindulat, hogy az asszony egy hanggal se marasztalja őket.

— A kutyát — csak ennyit kérdez utánuk a konyha ajtóból — mért nem hívjátok magatokkal a kutyát?

Az öcskös kedve van rá. Így még érdekesebb. De bátyja lehántja lelkéről a jobb belátást.

— Nem kell.

Könnyebb a szívének. Az egész uton alig vált szót. Csak az erdő mellett rántja meg a fiu karját.

— Vigyázzunk. Ha csendő meg erre, az itt megáll.

— Még azok is?

— Előfordul. De kerülő a pogányabb. Az erdőmérnök nagyon raparancsolt, eszi a mérget, mert nem a rokonát választottuk jegyzőnek.

Gallytördelésnél az ember csupa szem. Elsőben is a messzibe vigyáz, aztán úgy igyekszik, hogy az ágat minél puhábban, egyszerre és mégis erősen szakítsa. Harmadszor gondja van a tüskékre is. Az öcskös szorgosan süket-módjára ügyetlenkedik. Keze fehér, majdnem világít és két uja közé fogja a ruganyos ágat. Mégis megverzi a bőrét alaposan. Az idősebb szinte uszítja mellében a fekete ördögöt, hogy nevéssen.

— Ha már kijött... Hadd lássa, hogy él a tanyai ember.

Egy óra kell a két kévéhez. Addigra estére érik az idő, a köd megkövődve szélesen utazozik a sötétben.

— Várj, fölsegitem a válladra. Aztán pontosan a nyomomba lépj. Ha megállok, állj meg te is.

Tíz perc után egy kis pihenés követ.

kezik. Az öregebb körül figyeli a helyet. Ránéz az öccsére. Csendesesen, de ráijeszítő akarattal.

— Rossz irányba megyünk.

— Dehogy.

— Már ki kellett volna érnünk az utra és még mindig gyepen vagyunk. Aztan a fű se ilyen nagy felénk.

Az öcskös is elkétekedik egy kicsit.

— Mégis jól megyünk. Onnan jöttünk, itt oldalt van az erdő. A nagy nyárfa is ott látszik a sarkon.

— Az nem fa.

Pár lépést feléje vizsgálódnak. Az erdőnek látszó szalag egy kis emelkedéssé alacsonyodik, a nyárfa nem más mint egy mozgó kóro a dombon.

— Azt hiszem erre kell mennünk.

Negyedóra, az ember ledobja válláról a kévét.

— Mocsár.

Az.

— Akkor a halastónál vagyunk. Ez az irány. — De kis idő elteltével újra nedvesen mállik a talaj.

— Megint víz. Eltévettünk.

Az öregebb az ellenkező irányba mutat.

— Erre.

— Hogy? Hisz onnan jövünk.

— Csak vedd a rözsét. Látod azt a fényes pontot. Az asszony világít, sejtí hogy eltévettünk.

Messziről apró világos mag zsirozza a ködöt. Sebédit vörös gyűrű körötte, mint a gyenge vizkarika.

— Biztos?

— Biztos.

A bátya az előbb még veszekedésre gondolt odahaza, de most meleg érzés verejtékzik benne. Tudja, hogy így is morcos maradt, de az asztalon gözölgő vacsora vár és az asszony felénk és hallgatag lesz, de ez még jobb, minek is sejtse, hogy ő ezerszer lezsereti a nézésével visszaszótlankodva a rongyok közül, a kopott nyoszolyáról.

NAPRÓL NAPRA

Egészséges sejtekből sikerült
ráksejteket fejleszteni

Warburg tanár, a berlini Kaiser Wilhelm Institut igazgatója most publikálja felfedezéseit a ráksejtek biológiai tulajdonságairól. Warburg tanár kutatásai közben főleg azt kereste, mi okozza ráksejteknek azt a tulajdonságát, hogy elmenthethetők más sejtekkel, oly óriási mértékben szaporodnak és ezáltal megölik a szervezetet, amelyben létrejötte. A kísérletek során kiderült, hogy a ráksejtek az anyagcsereje lényegileg is más, mint a normális sejteké. Sikerült kimutatni, hogy ellentétben minden más sejtrel, a ráksejtekben az anyagcsere erjedés útján megy végbe. Ezzel a felfedezéssel a kísérletek útja más irányba terelődött.

A ráksejt tudvalevőleg a közönséges sejt bizonyos degenerációja útján jön létre. Félreértés tehát a probléma, miért kezd erjedni egy közönséges sejt és miért lesz ezáltal ráksejt. A kísérletek során sikerült kimutatni, hogy a szervezet minden sejtjében nyomokban kimutatható az erjedés, hogyha a sejt növekedőben van. Sikerült továbbá kimutatni, hogy normális növekedőben lévő sejtekből akkor keletkezik ráksejt, hogyha a sejt lélekezése meg van nehezítve. A lélekezési lehetőség megszüntése kényszeríti a növekedőben lévő sejtet, hogy atipikus uton pótolja a lélekezést. Bizonyítható, hogy a ráksejtek hosszú időn keresztül a saját erjedésükből táplálkoznak.

Warburg tanárnak sikerült ezen az alapon kísérleti uton növekedő sejtekből ráksejteket fejleszteni. Embriónális szövetek lélekezését speciális mérgekkel megakadályozták és a szövetből így tipikus rákdaganat fejlődött.

Warburg tanár felfedezéseitől még messze az ut a rák gyógyszeréig. A kísérletek azonban mindenesetre megadják a lehetőséget, hogy azoknak alapján a rák gyógyszerét is sikerül majd megtalálni.

Chaim Salomon örököseinek
szerencséje

A lengyel lapok élénken foglalkoznak Chaim Salomon örököseinek esetével, akikre sok milliós végkielégítés vár Amerika részéről. Chaim Salomon Lengyelországból vándorolt ki az Egyesült Államokba, nagy vagyonnal szerzett és mikor az amerikai szabadságharc kitört, rengeteg pénzt áldozott csapatok toborzására és felszerelésére. Az amerikai függetlenség kivívásának 150 éves évfordulója alkalmából Keller szenátor megemlékezett Chaim Salomon érdemeiről és figyelmeztette az államkormányt, hogy ezt a tartozást vissza kell fizetni a hazafias lengyelországi örököseinek, akik koldusszegényen élnek Lengyelországban. Tényleg még életben van Chaim Salomon két egyenes lezármazottja, két szegény Salomon-testvér, akik ügyvédet fogadtak és bejelentették igényüket Washingtonban.

Fading

Heaviside nevű angol fizikus különböző megfigyelések alapján arra az elméleti meggyőződésre jutott, hogy a föld légkörének felső rétege egészen speciális elrendezésű, bizonyos hatások folytán olyan állapotba kerül, hogy az elektromos hullámokat vezeti és visszaveri. A levegő pedig tudvalevően a fizikus nevével Heaviside-nek elnevezett réteg tulajdonságával szemben az elektromosságra nézve nagyon jó szigetelő, vagyis nem vezet.

Akkoriban Heaviside elméletének kevés gyakorlati jelentősége volt és azt csak akkor érte el, amikor a magas frekvenciájú elektromos rezgéseket a drótnélküli átvitelre sikerült felhasználni, vagyis amikor néhány ember zsenialitása megajándékozta az emberiséget a rádióval. Azt tapasztalták ugyanis, hogy a vevőállomásoknál igen gyakran bizonyos időközönként gyöngült a vétel, holott az adóállomás energiája és a vevőgép berendezése minden tekint-

etben a régi maradt. Azután pedig az érkező elektromos rezgések energiája ismét erősödik, míg eléri a maximumot.

Ezt a jelenséget fading-nak — magyarul »hangárnyék«-nak — nevezik el, okát azonban sokáig hiába kutatták. Föltevések voltak, elméletek akadtak, de tudományos elfogadható eredményt nem tudtak elérni. Az amerikai Carnegie-intézet földtani osztálya is megkezdte a kísérletezéseket, mert egyes tudósok véleménye szerint a fading-ot semmi más nem okozza, mint a Heaviside-réteg mozgása, hullámzása. Ez a réteg ugyanis a föltevések szerint állandóan közeledik, távolodik a földtől, más és más sítót alkot a föld egy pontjával szemben. A Heaviside-rétegről visszaverődő elektromos kisugárzások — rádióhullámok — visszakerülnek tehát a földre, visszatértükben találkoznak eredeti rádióhullámokkal, vagyis előfordulhat, hogy a két szembetalálkozó és egy-

mással ellentétben működő energia gyöngíti, vagy megsemmisíti egymást.

A fading tehát az elmélet szerint a Heaviside-réteg mozgásától függ, mert hiszen az veri vissza különböző irányokba a rádióhullámokat.

A Carnegie-intézetben megkezdődött a munka annak megállapítására, mi is igaz hát a Heaviside-rétegről. Washingtonban adóállomást építettek, amely hetven méteres hullámhosszon dolgozott és pedig irányított hullámokkal. Ugy vitette tehát a rádióhullámokat, mint a fény-szóró a fénysugarakat, amelyek csak egy bizonyos irányban verődnek. Hogy ezt miképpen lehet elérni, annak leírása már nem tartozik e cikk keretébe.

Elég az hozzá, hogy Washingtontól néhány kilométernyire vevőgépeket szereltek föl, de közreműködtek a munkában a környékbeli lelkes rádióamatőrök is. Washingtonban egy bizonyos szögben fölfelé irányították a hullámokat, a távoli vevőgépeken pedig figyelték, ho-

vá verődnek vissza a hullámok, illetőleg verődnek-e vissza egyáltalán valahová.

Az eredmény pedig csodálatos volt. Kiderült, hogy Heaviside elméletileg megállapított tétele igaz, valóban létezik ilyen tulajdonságú levegőréteg. Sőt ennek magasságát is kiszámították, éppen azon az alapon, hogy a rádióhullámok Washingtonból hová verődtek vissza a Heaviside-rétegről, mert ismeretes volt a kibocsátott hullámnyalábnak a földdel leszurt szöge és ismeretes volt az a távolság, ahová visszaverődtek. Egyszerű trigonometriai alapon kellett csak számítani. És így derült ki, hogy a Heaviside-réteg a viszonyokhoz képest 75—250 kilométernyire van a földtől és hogy a fading-ot — a hangárnyék-ot — valóban annak a rétegnek a hullámzása idézi elő. Így igazolta a matematika az elméletet és a huszadik század tudományos felkészültsége Heavisidet.

A centrum is szembefordul
az új német kormányval

Súlyos leleplezések a birodalmi gyűlésen a nacionalista belügyminiszter ellen — Kisebbségben marad a Marx-kormány a bizalmi szavazásnál

Berlinből jelentik: Marx kancellár pénteken a gazdasági párt vezető tényezőjével tárgyalt és elérte azt, hogy ez a párt a benyújtott bizalmatlansági indítványok feletti szavazástól tartózkodni fog. Ennek következtében a helyzet szombat délután úgy alakult, hogy ha minden képviselő jelen volna a birodalmi gyűlés ülésén, akkor a kormánypártok bizalmi indítványa 250 szavazatot kapna, 222 szavazat ellenében. Ez elég ugyan az alkotmányos többség eléréséhez, de nagyon kevés ahhoz, hogy olyan biztos többségnek lehessen nevezni, mint aminőt Hindenburg elnök ismert levelében feltétlenül szükségesnek jelzett.

De még ez a liberális kormány-többség sincs biztosítva a Marx-kabinet részére.

mint azt a birodalmi gyűlés szombati eseményei igazolják.

A szombati ülésen folytatták a kormányprogram fölötti vitát, a melynek első szónoka a centrum ré-

széről Stegerwald volt, majd utána Landsberg szociáldemokrata képviselő szólalt fel és az ő beszéde alatt olyan váratlan botrány tört ki, amely könnyen megzavartja a kormány helyzetét.

Landsberg ugyanis a kommunisták által már pénteken megkezdett, Keibel nemzeti párti belügyminiszter elleni leleplezéseket folytatta és kijelentette, hogy Keibel belügyminiszter a Kapp-puccs alkalmával a Bauer-kormány által proklamált általános sztrájk ellen dolgozott és a sztrájk vezetőit letartóztatással fenyegette. Ugyancsak

Keibel belügyminiszter birtokán menedéket adott az Olimpia nevű jobboldali reakciós szervezetnek.

Erre a leleplezésre óriási botrány tört ki. Keibel belügyminiszter azonban megjelent a szónoki emelvényen és látható zavarral kijelentette, hogy tudomása szerint nem szállt szembe az alkotmányos kormánnyal.

Azt bevallotta a belügyminiszter, hogy az Olimpia szervezet tagjainak menedéket adott.

de azt állította, hogy a szervezet még nem volt betiltva.

Marx kancellár a Westarp gróffal és Guérarddal folytatott tanácskozás után ugyancsak felszólalt és kijelentette, hogy a leleplezéshez nem szól hozzá, de

feltétlenül megvizsgáltatja, vajon a belügyminiszter magatartása nem teszi-e lehetetlenné a kabinetbe való bentmaradását.

A centrum-pártban rendkívül nagy az elkeseredés a leleplezés folytán és

nincs kizárva, hogy a centrum nem hajlandó vállalni Keibel belügyministerségének ödlumát és vagy egészen, vagy csupán a centrum balszárnya csatlakozik a kormány elleni bizalmatlansági indítványhoz.

amivel a jobboldali blokk sorsa meg volna pecsételve.

Letartóztattak egy orvost
mert hamis halotti bizonyítványt állított ki

Egy bresztováci pálinka-csempészt agyonütött az öccse és a községi orvos alkoholmérgezést állapított meg — Orvosi tévedés, vagy bűnpalástolás?

Pancevórol jelentik: Egész Bánátban óriási szenzációt keltett, hogy a rendőség, letartóztatta a bresztováci községi orvost, akit azzal vádolnak, hogy pénzért hamis halotti-kémi bizonyítványt állított ki és ezzel elpalástolt egy gyilkosságot.

Letartóztatták Gyurics Lyubomir bresztováci földművest is, akit azzal vádolnak, hogy bátyját, Gyurics Millivojt meggyilkolta.

Bresztovácson szerb karácsony napján hirtelen meghalt Gyurics Millivoj földműves. Dr. Arafelov Arsen orosz menekült községi orvos megvizsgálta a holttestet és megállapította, hogy a halált alkohol mérgezés okozta. Dr. Arafelov akkor szabályszerű halotti bizonyítványt állított ki, amelyben megadta az engedélyt a holttest eltemetésére.

Néhány nappal a temetés után a községben arról kezdtek beszélni, hogy Gyurics Millivoj nem alkoholmérgezésben halt meg, hanem meggyilkolták.

A falu szája a gyilkosság elkövetésével

Gyurics Millivoj öccsét, Gyurics Lyubomirt vádolta.

Ugyanekkor arról is szólni kezdtek, hogy Gyurics Lyubomir

megvesztegette dr. Arafelov Arsen községi orvost.

Egy falusi veszekedésből kifolyólag, melyben Gyurics Lyubomir is részt vett, valamelyik községbeli ember feljelentést tett a pancevói ügyészségen Gyurics Lyubomir és dr. Arafelov Arsen községi orvos ellen. A feljelentő azt állította, hogy Gyurics Millivojt meggyilkolták. A pancevói ügyészség a feljelentés után elrendelte Gyurics Millivoj holttestének exhumálását. Az orvosi bizottság a múlt hét szombatján utazott ki Bresztovácra és dr. König és dr. Szmederevac törvényszéki orvosok felboncolták a holttestet. A boncolás azzal a szenzációs eredménnyel járt, hogy az orvosok minden kétséget kizárólag

megállapították, hogy Gyurics Millivojt meggyilkolták

A boncolást végző orvosok a hulla fején, a koponya közepétől majdnem a homlokfalig terjedő tátongó rést találtak. Azt is sikerült megállapítani, hogy a borzalmas ütés, amely leszakította a koponyát — fadorongtól származott és feltétlenül halálos volt.

Az orvosi szakvélemény alapján a pancevói ügyészség elrendelte dr. Arafelov Arsen községi orvos és Gyurics Lyubomir földműves letartóztatását.

Dr. Arafelov Arsen orosz emigráns, aki egy évvel ezelőtt telepedett le Bresztovácson, ahová községi orvosnak nevezték ki, a rendőségen tett vallomásában azzal védekezett, hogy nem vette észre a halott koponyáján levő sérülést, mert Gyurics Millivojnak nagy, dus haja volt, amely a vizsgálatkor gondosan meg volt fésülve. Dr. Arafelov elmondotta azt is, hogy amikor a hullát megvizsgálta, még akkor is erősen érzett rajta a pálinka szaga és ebből következtetett arra, hogy Gyuricsot az alkohol ölte meg. Tiltsák a megvesztegetés ellen, ami már azért is le-

hetetlen, mert Gyurics földhözragadt szegény ember.

A gyilkosságai vádolt Gyurics Lyubomir a rendőrségen elmondotta, hogy bátyjával együtt pálinkacsempészéssel foglalkozott.

Január 6-ikán szintén csempész-uton voltak és a Dunán át Szerbiából nagymennyiségű pálinkát hoztak át Bánáthba. Az uton sokat ittak és amikor hazafelé tartottak, valami miatt összeszólközött bátyjával.

A verekedés közben botal febeütötte testvérét, aki pár pillanatra eszméletét veszítette, később azonban magához tért és öccsére támaszkodva hazáig vándorolt.

Odaláza Gyurics Milivoj rosszul lett és pár órai szenyedés után meghalt. A testvérgyilkos fiatalember ittasságával védekezik és azt állítja, hogy nem akarta bátyját megölni, csak pillanatnyi felháborodásában követte el a rémes tettet.

A bresztováci rendőrség megállapította, hogy a két Gyurics-testvér rendszeresen foglalkozott csempészéssel. Éjszakánként csónakon átkeltek a Dunán és a sötétség leple alatt csempézték be Bánáthba az olcsó szerbiai pálinkát.

Dr. Arafelov Arsenti és Gyurics Lyubomirt átszállították a panesevói ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró hétfőn kezdi meg a vádlottak kihallgatását.

TINTA

A gyermek

— Tudnillik — mondotta barátom — a környezet is hathatott rám. Egy játékosboltban pillantottam meg, melyben égtek a villanylámpák, ködös decemberi délelőttön babák és bohócok, óriási színes lapdák között állt egy lány, akinél szebbet még nem láttam. Az azonnali szerelmet éreztem, mint a mértelen nallát, mint a gutaütést. Kiszédültem a boltból, kiinn vártam. Megszóllítottam, mint egy aszfaltbetyár. De nyomban le is térdeltem volna eléje a téves járdára, mint egy rossz színész, nem törődve azzal, hogy a járóelők kinevetnek. Gunyosan félrevonta száját, mosolygott. Francia nevelőnő volt. Később vettem észre, hogy balkarjával egy kétféves gyermeket vonzói maga után valami kék bársonykabátban. Nem akart, mingyárt találkat édni. Minden idott nap meg kellett lennem az ismert uccán. Jött a gyermekkel. Ez a gyermek, előttem ismeretlen gazdag szűk gyermeke, látta, hallhatta viaskodásunkat. Egyszerre valahol lenn a lábunk mellett nyivákolni kezdett, a kisasszony elődult tőlem, pár szóval esitította s mi mentünk tovább. Önkivületemből, melyet szavaim teremtetek, csak egy pillanatra ocsudtam. Mint aki álmából ébred, azt láttam, hogy a nevelőnő egy sétatéren lehajol a gyermekhez, megörli az orrát, inni ad neki. Egyszer összevesztünk, csunya jelenet esaptunk, kiabáltunk. A gyermek, akin nyilván átcikázhatott izgalomunk villamossága, sirva fakadt, könnyek potyogtak arcáról. Utána egy héttig nem találkoztam velük. Aztán tudtam meg a kisasszonytól, hogy a gyermek azon a napon meghült, betegen feküdt. Ismét együtt sétáltunk, mi hárman. Májusban azonban eltűnt a francia lány, ugy látszik ott hagyta helyét, talán visszautazott a hazájába. Többé sohase láttam. Már tíz éve ennek. De azért nem mulik nap, hogy ne gondolnék erre a füresa kalandra, mely egy játékosboltban kezdődött s folytatódott több hónapon át az uccán és senki se tud róla, csak mi meg az a gyermek.

Az ember barátjainak ilyen szerelmi émélygését némán hallgatja végig. Azok a szavak, melyeket olószedegetnek emlékeikből, vajmi kevésbé képesek meg-

„FAUST”
MONUMENTÁL FILM MEGJELENT

érzékelteni, hogy voltaképp mi történhetett bennük. En is csak ezért szólaltam meg, hogy mondjak valamit.

— Na és mi volt az a gyermek: fiu, vagy lány?

Barátom rám meredt.

— Érdekes — szolt szinte megdermedve — ezt nem tudom. Elfelejtettem megkérdezni.

Kosztolányi Dezső

Szervezik a közigazgatást a bácskai és beogradi tartományban

Nyolc tagu végrehajtó váasztmányogja a közgazgatási bizottság hat sk rét betölteni

Beogradból jelentik: A bácskai és a beogradi tartományok szervezési munkálatai már teljes erővel megindultak. Február 23-án délután három óraker mind a harminchárom tartomány meg fog alakulni. A bácskai és a beogradi tartományokra vonatkozó törvényes intézkedéseket maradék nélkül végre fogják hajtani, mert a jelenlegi politikai helyzet olyan, hogy a törvénynek különösen azokat az előírásait, amelyek a kerületi székhelyekre vonatkoznak, nem lehet megváltoztatni.

A beogradi tartomány az első ülését vagy a szkupstinában, vagy pedig a beogradi városháza nagytermében fogják megtartani. Február 23-ika után meg fog kezdődni a költözködés Szomborból Noviszadra, Beeskerekről Beogradba, vagyis a régi vármegyei irattári anyagot és a vármegyei felszereléseket lassan át fogják vinni az új tartományi székhelyekre. A beeskereki és a szombori alispáni hivatal február 23-tól számított hat hónap alatt el fogja végezni a likvidációs munkálatait.

A beogradi és a bácskai tartományokban szereplő politikai pártok már megejtik a jelöléseket a különféle bizottságokba, valamint a magasabb tisztviselőállásokért is megindult már a harc. Különösen a kerületek ugynevezett végrehajtó vá-

asztmánya iránt, amely nyolc tagból fog állni, nyilvánul rendkívül nagy érdeklődés. Ez a nyolc tagu végrehajtó választmány a régi magyar törvényekben megállapított közigazgatási bizottság hatáskörét veszi át, ide tartoznak a községi költségvetések jóváhagyása, valamint számos ügy a régi alispáni, sőt a főispáni hatáskörből is. A beogradi tartomány nyolc tagja közül az arányszám szerint 5 radikálisnak és 3 ellenzékinek jut majd hely a végrehajtó választmányban. A radikálisok között helyet fog foglalni Beslic Nikola mérnök, Pantovics Dragoszláv és valószínűleg Krsztics Vászalispán is. Nagy érdeklődés előzi meg az ugynevezett jogi referenseknek a megválasztását, akik a főispánok helyettesei, valamint a kerületek első tisztviselői és nagyjában a volt alispáni hivatal fogják ellátni. Érdekes újítása lesz a tartományoknak, hogy a kinevezett főispánok terjesztik fel a belügyi kormányhoz a tartományi jelentéseket, a kerületi bizottsági tagoknak csak kívánság formájában lesz joguk a jelentéshez hozzászólni.

A belügyminiszter a kerületi gyűlésekről szóló törvényhez egy végrehajtási szabályrendeletet dolgozott ki, amely a kerületek életét van hivatva szabályozni. A tartománygyűlést nagy érdeklődéssel várják.

A velikito áki Messzalina

Mérgezési lümpör a beeskereki törvényszék előtt — A fiu terhelő vallomása anyja ellen

Beeskerekről jelentik: A beeskereki törvényszéken Bunics Ivó tanácselnök büntető-tanácsa szombaton nagyszabásu mérgezési ügy tárgyalását kezdte meg. A per vádlottja Subu Katica negyvenhárom éves velikitoráki román földműves asszony, akit azzal vádolnak, hogy öt évvel ezelőt megmérgezte férjét. A feljelentés maga az asszony fia, Subu Pavel és sógornője, Buja Johanna tették. A feljelentés szerint Subu Jován, a vádlott férje 1921 októberében halt meg és ekkor a vádlott viszonyt folytatott Gilesán Péterrel. Az asszony, hogy szeretőjével zavartalanul együtt élhessen megmérgezte urát, aztán összeköltözött Gilesánnal, később azonban egy Filip Mária nevű asszonynak elpanaszolta, hogy megbánta, hogy megmérgezte jó férjét, Subut, mert Gilesán rosszul bánik vele. Szemta Annának viszont, aki a vádlott előtt panaszkodott, hogy rosszul megy a sora és nem tudja eltartani két gyermekét, Subu Katica azt mondotta, hogy ő tud olyan tanácsot adni, amelynek segítségével megszabadulhat gyermekeiktől.

A szombati tárgyaláson a vádat dr. Párvány Andrija ügyész képviselte, a védelmet dr. Gyermekov Dusan ügyvéd látta el.

Subu Katica az elnök kérdéseire elmondotta, hogy nem érzi magát bűnösnek, huszonekét évig együtt volt a férjével és semmi oka nem volt arra, hogy megmérgezze. Az elnök kérdésére elmondotta, hogy Gilesán Péterrel férje halála előtt két évvel ismerte meg és fél évvel a haláleset után költözött vele össze.

— Most is együtt élnek? — kérdezte az elnök.

— Nem.

— Volt-e viszonya vele férje halála előtt?

— Nem volt.

— A világ azt beszéli, hogy volt.

— A világ nem árt ahar — válaszolta az asszony. Férjem beteg volt már, amikor Amerikából hazatért és három héttig feküdt.

Az elnök kérdéseire kijelentette még a vádlott, hogy nem mondotta Filip Mária az, hogy meggyilkolta férjét, hanem az egészét bosszúból találták ki ellene, mert sógornőjével rossz viszonyban volt, fia pedig ki akarta tenni a házból.

Ilkovic Vlasztimir dr. törvényszéki orvosszakértő ismertette a beogradi vegyvizsgáló intézet jelentését, amely szerint a vizsgálatra beküldött hatvanöt grammnyi testrészből egy centigramm arzént találtak. Az orvosszakértő ebből kétségtelenül megállapította, hogy mérgezés történt és a halált az arzén idézte elő.

Filip Mária, aki most vadházasságban él Gilesán Péterrel, tanuvallomásában kijelentette, hogy a vádlott nem tette előtte az inkriminált kijelentést, hanem Buja Johanna beszélt rá arra, hogy Subu Katicát vádolja meg.

Az elnök elrendelte Filip Mária és Buja Johanna szembesítését és a tanu ismét megmaradt amellett, hogy a vádlott nem mondotta neki, hogy férjét megmérgezte.

Szemta Anna volt a következő tanu, aki ugyancsak azt mondotta, hogy Buja Johanna beszélt rá, hogy a vádlott ellen valljon. Subu Katica nem mondott neki semmit a gyermekek elpasztításáról.

Fiu az anya ellen

A vádlott asszony fia, Subu Pavel a következő tanu. Tizennyolc éves gazdalogény, aki, amikor az elnök közli vele, hogy nem köteles vallani, energikus hangon felelte:

— Vallani akarok!!

Elmondta, hogy apja több ízben veszekedett anyjával Gilesán Péter miatt, akire féltékeny volt.

— A feljelentés előtt — mondotta vallomásában — amikor híre járt, hogy apámat megmérgezték, anyám kijelentette előttem: *Ha kiveszik apádat a sírból én vagy felakasztom magam, vagy a Begába ugrom, mert ugyis végem lesz.*

Az elnök szembesítette a fiut anyjával, de mindketten megmaradtak állításuk mellett. Az ügyész indítványozta a tanu megesketését, mire az elnök a következő szavakkal figyelmeztette Subu Pavelt:

— Figyelmeztetem, hogy a maga esküjétől függ anyja élete.

— Esküdni akarok — válaszolta Subu Pavel és erre a bíróság meg is eskette vallomására.

A halott testvére a vádlott mellett

A bíróság ezután Bulja Próka, tanu hallgatta ki.

— Nekem — mondotta — a feleségem mesélte, hogy a Katica megmérgezte az urát. Azt is mondta, hogy a Filip Mária-tól hallotta, mire én kíváncsiságból felkerestem Filip Mária-t, aki megismételte előttem azt, amit a feleségemnek mondott.

Leleja Pavle, Kilisán Fülöp és Mucok Ulka tanu valamennyien azt vallották, hogy Subu és felesége jó viszonyban éltek egymással.

Szekesán Ilijana tanu, az elhunyt testvére szintén megerősítette az előbbi tanu vallomását. Kijelentette, hogy az uolsó négy napon Subuék nál volt, ott egy edényből ettek, ittak valamennyien. Nem tartja valószínűnek, hogy bátyját megmérgezték.

Szavu Koszta tanu előadta, hogy ő Filip Mária-tól hallotta az esetet.

Az elnök szembesítette Filip Mária-t, aki ekkor kijelentette, hogy csak azért terjesztette a mérgezés híreit, mert erre Bulja Próka felesége beszélt rá.

A falusi Don Juan bolyongása

Nagy érdeklődés nyilvánult meg a tárgyalóteremben, amikor Gilesán Péter tanu szólította az elnök a bírói emelvény elé. A vádirat szerint ugyanis Gilesán miatt történt a férigyilkosság.

A tanu vallomását azzal kezdte, hogy amíg Subu élt, a vádlottal nem volt viszonya. Csak Subu halála után költözött össze az asszonnyal, de azután elhagyta és Filip Mária-t kezdett viszonyt. De később Filip Mária-t is elhagyta és visszatért özvegy Subuéhoz, akivel addig élt, míg le nem tartóztatták. A letartóztatás után végkép Filip Mária-hoz költözött. Majd elmondta, hogy Subu már éveken keresztül betegeskedett és valószínűnek tartja, hogy betegsége okozta a halálát.

A bíróság a tanu nem eskette meg, ami miatt a védő semmiségi panaszt jelentett be.

A bosszuálló természet

A védő ezután bejelentette, hogy a vád koronatanuja, Subu Pavel egy ízben feljelentést tett Gilesán ellen hamis tanúzás miatt, majd megjelent nála az írodájában és bevalotta, hogy a feljelentést, a melyet vissza is vont, bosszúból tette. Felhívta a bíróság figyelmét arra, hogy Subunak bosszuálló természete van és anyját is csak azért szeretné börtönben látni, mert akkor a vagyona az övé lenne.

Végül több új tanu beidézését kérte. Ugyancsak új tanukat jelentett be az ügyész is, mire a bíróság elrendelte a bizonyítási eljárás kiegészítését és a tárgyalást február 19-ikére halasztotta el.

Vilfan gyógyszerész laboratóriumának

Zugr. b. Ilica 20 t.

Az ő

„VILFAN-TEA”

készítménye, amelyet fiam is iszik és amely elhízás ellen kitűnően használ, csodákat művel annyira, hogy fiam már sokat vesztett súlyából és a jeres ma már nem esik neheze. Ezért Önnek szívből köszönetet mondok.

Tereza G. Sarajeva,

Gajev. ul. 8.

1927/4

Szabadióra helyezték Hirschl Oszkárt

A kiskindai törvényszék vádtanácsának határozata

Kiskindáról jelentik: A potiszkiszvetiváni Hirschl-gabonacég csődtömegmondnokának dr. László Jenő feljelentésére, mint ismeretes, letartóztatták a cég főnökét Hirschl Oszkárt, aki ellen azt a vádat emelték, hogy a csődtömegnyitás után a kisebb hitelezőket kifizette és ezzel megkárosította a cég nagyobb hitelezőit.

A kiskindai törvényszék vizsgálóbírája Lopusina Petar esőtörtökön hallgatta ki Hirschl-t, aki azzal védekezett, hogy a kényszernek engedve fizetett ki néhány hitelezőt. A vizsgálóbíró a kihallgatás után kihirdette az előzetes letartóztatásról szóló végzést, ami ellen Hirschl védője, dr. Belanics Márkó a vádtanácshoz felebbezett. A vádtanács szombaton foglalkozott a felebbezéssel és megváltoztatva a vizsgálóbíró végzését, elrendelte Hirschl szabadlábrahelyezését.

Hirschl Oszkár már a szombati napon elhagyta a kiskindai ügyészség fogházát.

„Elteszem ön láb alól!”

Névtelen fenyegető leveleket küldnek egy petrovozelői tanítónak

Petrovozelőről jelentik. A petrovozelői csendőrségen az ottani tanonciskola igazgatósága feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik a tanonciskola egyik tanítóját, Durányi Györgyöt már több ízben megfenyegették, hogy elteszik láb alól. Ezeket a fenyegetéseket minden esetben levél útján juttatták el a tanítóhoz, aki eleinte semmi fontosságot nem tulajdonított a leveleknek és csak akkor tett jelentést igazgatójának, amikor szombaton újabb levelet kapott. Szombaton délelőtt Durányi György a következő tartalmú levelet kapta:

— Tisztelt tanár ur! Most újabban kérem önt arra, hogy végkép hagyjon fel a fiukkal való gorombáskodással, mert ellenkező esetben olyat teszek, ami nagy szenzációja lesz Péterrévének. Ha nem hagy föl a gorombáskodással, akkor el fogom tenni önt láb alól. Tisztelettel N. N.

Durányi tanító véleménye szerint ezeket a névtelen fenyegető leveleket valamelyik tanulójának hozzátartozója küldheti. Összesen nyolcnyolc tanonc jár az osztályába, akik közül legutóbb ketőt elbuktatott, mert amellet, hogy gyenge eredményt mutattak fel, magaviseletük sem volt kifogástalan. A csendőrség nyomozást indított a titokzatos levélíró felkutatására.

A noviszadi munkások a munkáskamara autonómiájáért

H napok óta fel van függesztve a noviszadi munkáskamara vezetője

Noviszadról jelentik: A szociálpolitikai minisztérium mint ismeretes, hónapokkal ezelőtt felfüggesztette a noviszadi munkáskamara autonómiáját, mert a kamara akkori vezetősége szabálytalanul vezette a kamara ügyeit és a pénzügyelés és pénzügyelések körül nehézségek voltak. A miniszter egyidejűleg felfüggesztette a kamara adminisztratív vezetőjét: Tatács Pavle kamarai titkárát és a kamara két hivatalnokát, egyben kirendelte a kamara ügyeinek ideiglenes intézésére Krekics Bogdánt, a kamarák országos központjának egyik titkárát, aki titkári minőségben intézi a kamara ügyeit, míg az igazgatásal Szavkov mérnököt, a noviszadi Inspekcia Rada vezetőjét bízták meg kormánybiztos minőségben.

A munkáskamara szervezetről szóló törvény úgy intézkedik, hogy felfüggesztés esetén a munkásszervezetek tartoznak tízennégy napon belül az új kamarai tagok kinevezésére javaslatot tenni, amelyet viszont a kormánybiztos záros határidőn belül a miniszterhez terjeszt

fel, úgyhogy a miniszter további tízennégy napon belül a javaslatba hozottak között kinevezi az új vezetőséget. A vezetőség köteles a megállapított terminuson belül az új autonómia megvalósítására az intézkedéseket megtenni.

A szakszervezetek betartották az előírt határidőt, a kormánybiztos is szabályszerűen felterjesztette a névsort, de a minisztériumnál megakadt az ügy. A minisztérium ugyanis előbb megküldte a névsort a noviszadi főkapitánynak, a kinek véleményét kérte ki, hogy a javaslatba hozottak között nincsenek-e kommunisták. A főkapitány azonnal elintézte

te a megkeresést és azóta három teljes hónap mult el és a munkáskamara autonómiája még mindig fel van függesztve. Krekics Bogdán központi titkár hetenként csak egy-két napot tölt Noviszadon és a felek ezalatt sem érintkezhetnek a titkárral és ebből a felekre jogsérelmek származnak, úgyhogy a munkásszakszervezetek most egymásután sürgetik meg a felfüggesztés hatálytalanságát és a kamarai vezetőség sürgős kinevezését, hogy mihamarabb kiirhassák a választásokat. A szakszervezetek most közvetlenül a miniszterhez fognak fordulni.

LEGUJABB

Több letartóztatás történt a bécsi diáktüntetésen

Bécsből jelentik: A délutáni diákzavargások alkalmával több kommunista diák a rendőrkordont áttörve a nacionalisták közé vegyült. Ezeket

a nacionalisták megverték és inzultálták a verekedésbe beavatkozó rendőröket is. Több verekedő diákot letartóztattak.

A német birodalmi gyűlés bizalmat szavazott a kormánynak

Létrejött a megegyezés a pártvezérek között

Berlinből jelentik: A pártok vezetőinek tanácskozásán sikerült az elmentéket áthidalni és a kormány által benyújtott bizalmi indítvány többségét biztosítani.

Igy a délután folyamán a birodalmi gyűlés 235 szavazattal 164 elle-

nében bizalmat szavazott a kormánynak. Együttal elvetették az összes bizalmatlansági indítványokat és a kommunista pártnak azt a javaslatát, hogy Németország lépjen ki a Népszövetségből. Az ülés rendkívül viharos lefolyású volt.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Február 7-ikén: Dr. Szabó Juci, Fodor László vigjátéka. (Az osztrák Nemzeti Színház vendéglátéka.)

Február 8-án: Antónia, Lengyel Menyhért vigjátéka. (Az osztrák Nemzeti Színház vendéglátéka.)

VÁROSI MOZI. Február 6-ikén: Lehet-e szerelmet vásárolni? A főszerepben Ronald Kolman.

Eljegyzés. Aczél Márta és A'vahari Mavro, a Jevrejska Banka igazgatója jegyesek (Minden külön értesítés helyett.)

A narancsos ember

A narancsos ember minden délután fél négykor bejön az irodába. Jakab bácsinak hívják és kedves töpörödött öreg ember. Mire felér az emeletre, tüdejé sípál és lábai remegnek. Beeroskad az asztal melletti karszékre és maga elé helyezi a narancsos kosarat. Az irodát megtöltő cigarettafüst összekeveredik a narancs friss, hideg illatával és ilyenkor mindig lesem, hogy mikor virágozik ki Jakab bácsi tenyeréből a narancs-erdő. Egy narancs egy dinár, Jakab bácsi nehungya szemét és kinyitja a tenyerét. Dicséri a narancsokat, rájuk fogja, hogy vörösbőlük. Engem nagyon szeret a narancsos ember, nekem ő válogatja ki a narancsokat. Bizom benne, pedig még egyszer sem kaptam tőle vörösbőlük. Ezzel igazat várom, minden nap várom, mikor lesz véres a narancs belseje. Lutrizom. Gondolok valamit reggel és várom a délutánt. Ha vörösbőlük lesz a narancs, akkor beteljesedik a gondolatom. Ma reggel például azt gondoltam, szeret-e a Muncika? A narancsos embert úgy vártam, mint a szomjazó a vizet. Na, ma véglegesen eldőlt: szeret, vagy nem szeret. Szégyellem magam, de megfogadtam, hogy ártatlan narancsra teszem fel a boldogságomat. Lesz, ami lesz és aminek lenni kell.

Fél háromkor már nem tudtam nyugodtan ülni. A döntő pillanat közeledett. A szívem, jaj, ... ilyen nyugtalan sosem

voltam... Talán ma nem is jön. A tőpelyhek hintáztak kint az idő cérnaszáján. Nem jön Jakab bácsi, hideg van, fázik, a járda csuszós, nem mer elindulni... Ezerféle gondolat nyitogatta a képzeletem ajtóit. Csak a hittanvizsgán drukoltam így ezelőtt husz egynehány évvel. Azóta se. Négy órakor kirohantam az uccára. Nem láttam Jakab bácsit...

Öt óra tájban becsoszogott az öreg. Reszketett a fáradtságtól. Belezuhant a székbe. Levegő után kapkodott. Szeme két sarkában két hideg könnyesepp. Zsebkendőjével száját törölgette. Fehér haja kuszáltan hullott le füleire. Odarohantam a kosárhoz, melyből félém fordították fejüket a sárgaképi narancsok. Végigtapogattam a gyümölcsöket. Érezni akartam a szívverésüket. A pirosbélű narancsok bizonyosan forróbb a szíve, mint a sápadt sárgaké. Nagyon soká válogattam. Nem mertem egyiket sem kivenni. Vizsgáltam a héját. Mind egyforma. Behintyt szemmel benyúltam a kosárba és a fenekéről kihuztam egy narancsot. Soká nem mertem felbontani. Féltem. Szerettem volna pirosbélűt.

Merész elhatározással beleszuram a kés pengéjét a narancsba, ott, ahol a szívét gondoltam. Az ezüstfényű penge mellett kibuggyant a narancs vére. Piros volt, mint a kármin. Kláttani szerettem volna, de csak néztem, mint eszrog az édes vörös méz...

A Jakab bácsi már készülődött. Megtörölgette a narancsokat. Felvette a lapját és kifelé indult az irodából. Az ajtónál eléjeálltam és kimondhatatlan boldogsággal megszorítottam a kezét.

— Isten áldja meg Jakab bácsi!

Az öregember nem értette, ő egykedvűen vitte karján a kosarat, melyből kihuztam a boldogságot jelentő pirosbélű narancsot.

sz. e.

— Változások a diplomáciai karban. Beogradból jelentik: A diplomáciai karban nagy változások vannak folyamatban. Nap-nap után jelennek meg királyi ukázók követek áthelyezéséről. Balugdzsics Zsivojint Rómából Berlinbe helyezték át, Rakics Milánt Szófiából Rómába, Szmodlaka jelenlegi berlini követ még nem kapott új beosztást. Jovano-

vics Milutin berni követet valószínűleg Budapestre nevezik ki, vagy a vatikáni követség élére kerül. A berni követséget nem töltik be, hanem a Népszövetségél az ország állandó képviselőt Balugdzsics berlini követ veszi át. Nescics Ljuba varsói követet hirtelen Szófiába helyezik át. A főkonzuli és konzuli karban is nagy átszervezés folyik.

— Heléna hercegnő Rapallóba utazott, hogy találkozzon Károly volt román trónörökösével. Bukarestből jelentik: A lapok félhivatalos jelentést közölnek, amely szerint Heléna görög királyi hercegnő fivérének Pál görög hercegnek kíséretében Firenzéből Rapallóba utazott fia meglátogatására. A kis Mihály trónörökös, aki néhány napig gyengélkedett, már jól érzi magát. Ismeretes, hogy Károly volt román trónörökös ugyancsak Rapallóba utazik és ott békül ki feleségével. A rapallói kibékülés első állomása lesz Károly hazatérésének.

— Személyi változások a bácskai közigazgatásban. Szomborból jelentik: A belügyminiszter Zomborcsévics György szombori városi pénztárost nyugdíjazta és helyébe Romics Vladimir főellenőrt nevezte ki. Főellenőr Sztójkov Borok lett. Tamiresics Sztanoje szobrani írnokot hasonló minőségben Sztanisicsre helyezte át.

— Kinevezték a noviszadi javadalmi hivatal főnökét. Noviszadról jelentik: A belügyminiszter noviszadi javadalmi hivatali főnékké Illes Mita magánhivatalnokot nevezte ki, aki állását már el is foglalta.

— Áthelyezés. Szentáról jelentik: Jovisics Szteván szentái járási irodatisztet hasonló minőségben Batinára helyezték át. A batinai járási irodatisztet, Kliska Ilját, Szentára helyezték át.

— Elhalasztották a szubotcai Bunyevacska Matica hangversenyét. Noviszadról jelentik: A noviszadi kultúregyesületek a városháza kistanácstermében ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a szubotcai Bunyevacska Matica noviszadi hangversenyét néhány héttel elhalasztják. A hangversenyt valószínűleg március közepén fogják megtartani, ebben az ügyben Gyorgyevics Dragozlávné, a Matica elnöknője szombaton tárgyalásokat folytatott Noviszadon. A tervbevett önálló hangversenytől függetlenül a szubotcai Bunyevacska Matica február 12-én résztvesz a noviszadi Narodna zabaván, amelyet a noviszadi radikális-párt rendez.

— Tiszteletbeli járásorvosok. Szomborból jelentik: Petrovics Milivoj bácskai főispán dr. Momirovics Dusan szta-pári, dr. Odri Pál szvetozármileticsi, dr. Kálmán Imre és dr. Baraszky Rezső odzsacsi orvosokat tiszteletbeli járási orvosoknak nevezte ki.

— Lemondott a szubotcai lakásbíró-ság két bíróját. A szubotcai lakásbíró-ság két bíróját, Minovics Milán és Zvokics Szjever szombaton benyújtották lemondásukat a lakásbírói tisztségről. A két fiatal bíró lemondását a szubotcai főispáni hivatal a szociálpolitikai minisztériumhoz továbbította.

— A papoknak is kell tartózkodási engedély. A belügyminisztérium államvédelmi osztálya rendeletet adott ki, amely szerint azoknak a papoknak, akik idegen állampolgárok, de a jugoszlávai egyházaknál vannak alkalmazva, tartózkodási engedélyt kell kérniük. A szubotcai apostoli adminisztratura területén mintegy husz római katolikus pap van, akik nem jugoszláv állampolgárok és akik számára az adminisztratura most tartózkodási engedélyt kér.

— Március 3-ig lehet kérni a választól névjegyzékbe való felvételt. A szubotcai polgármesteri hivatal a napokban hirdetményt tett közzé, amelyben felszólítja azokat, akik bármely okból kifolyólag kimaradtak a választói névjegyzékből, március 3-ig bezárólag jelentkezzenek a polgármesteri hivatalban, ahol kérhetik felvételüket a névjegyzékbe. A munkálatokat Rieger Dezső polgármesteri titkár vezeti.

— Noviszad város közgyűlése. Noviszadról jelentik: Noviszad város közgyűlése február 15-ikén közgyűlést tart. Minthogy a múlt hónapban a választási előkészületek miatt nem tartották közgyűlést, február 10-ikén fogja a januártól visszamaradt anyagot is le tárgyalni.

— Ujabb hat halottja van Budapesten az influenzának. Budapestről jelentik: Pénteken a spanyol influenzának egy újabb esetét jelentették a tisztifőorvosi hivatalnak, a korábban megbetegedettek közül pedig hárman meghaltak. A kórházokban harminchat, magánlakáson pedig huszonnégy újabb beteget vettek ápolás alá. A lakásokon ápolt régebbi betegek közül ugyancsak hárman haltak meg.

— Stalia súlyos beteg. Bécsből jelentik: Az Arbeiter Zeitung berlini jelentése szerint Stalin, az orosz szovjet vezetője súlyos beteg. Gyomordaganata van és régebbi maláriája is kiújult. Stalin még legközelebbi barátai előtt is eltitkolta eddigi betegségét, az utóbbi időben azonban a maláriás láz annyira leverte a lábáról, hogy kénytelen volt orvosi kezelést igénybe venni.

TUNGSRAM
RÁDIOLÁMPÁKKAL
MIGLEPŐ EREDMÉNYT FOG ELENI
A G. C. A. C. 66 D. N. ÁR

— A noviszadi újságíró-est. A noviszadi újságíró szekció február 19-ikén, szombaton este kilenc órai kezdettel a Szloboda nagytermében egybekötött musoros estélyt rendez. Az újságírók rendezőbizottsága máris permanenciában van és olyan multság létrehozásán fáradozik, amely emlékezetes maradjon az ezidei noviszadi larsang történetében. Az est egész jövedelmét a noviszadi újságíró otthon javára fordítják.

— Az Amerikának tartozó államok nem kaphatnak újabb kölcsönt az Egyesült-Államokban. Newyorkból jelentik: Washingtoni felhivatalos jelentés szerint az amerikai kormány arra az álláspontra helyezkedik, hogy azok a nemzetek, amelyek az Amerikával szemben fennálló adósságaikat még nem rendezték, az Egyesült-Államokban nem vehetnek fel semmiféle újabb kölcsönt.

— Nagyszabású adóeltérési ügyben nyomoz a budapesti rendőrség. Budapestről jelentik: A budapesti főkapitányság nagyszabású adóeltérési ügyben kezdeti nyomozást. Az ügyvel kapcsolatban dr. Gergely Sándor budapesti ügyvédet őrizetbe vették, mert az a gyami merült fel ellene, hogy adópénztári tisztekekkel összejátszva az állampénztár óriási összeggel megkárosította. Délután előállították a rendőrségen a két adóüsztet is, akiknek a kihallgatása még folyamatban van.

— Rákosi Jenő megnyerte pörét a Budapesti Hírlappal szemben. Budapestről jelentik: Rákosi Jenő — mint ismeretes — pört indított a Budapesti Hírlap lapváltalat ellen, mert a részvénytársaság megtagadta járadékainak folyósítását azzal az indoklással, hogy más lapokba is írt vezércikkeket, sőt egyik budapesti lapnak állandó munkatársa. Az ügyet egy héttel ezelőtt tárgyalta a bíróság, amely szombaton hirdette ki ítéletét. Az ítélet arra kötelezi a Budapesti Hírlapot, hogy a hátralevő részleteket, amelyeknek fizetési terminusa már lejárt, nyolc nap alatt fizesse ki és amíg Rákosi Jenő él, havonta ezerhatszázhatvan pengőzt fizessen Rákosi Jenőnek. Az ítéletet újságíró és író körökben nagy megnyugvással fogadták.

— Vázsonyi merénylet csak durva becsületesértés miatt vonják felelősségre. Budapestről jelentik: Szombaton került a budapesti törvényszék vádtanácsa elé Vázsonyi Vilmos merényletinek. Molnár Ferencnek és Vannai Lászlónak ismeri bűnügye. Annakidején nagy jogi vita indult meg arról, hogy Molnár és Vannai Vázsonyit, mint nemzetgyűlési képviselőt és a frankbizottság tagját támadták-e meg, vagy csupán mint magánembert. Az ügyészség hatóság elleni erőszak címen emelt vádat a merénylet ellen, a kik azonban ez ellen kifogásokkal éltek. A vádtanács szombaton a védelem álláspontját tette magáévá és csak feltűnően durva becsületesértés címen helyezte vád alá Vázsonyi merényletét. Az ügyész felbevezette a vádtanács határozata ellen.

— Február 20-ikán leplezik le Péter király szobrát Topolán. Topoláról jelentik: Nagy ünnepség keretében fogják leplezni február 20-ikán délelőtt fél tízenkét órakor Péter király szobrát Topolán. A felszentelést dr. Csiries Irinej noviszadi püspök fogja végezni. A szoborleplezés után délután fél kettőkor bankett lesz, este pedig táncol egybekötött népmulatság.

— Három napi fogházra ítélték, mert megvert egy asszonyt. Noviszadról jelentik: Ljubov Váza sztarafutaki földműves, a noviszadi járásbíróóság három napi fogházra és kétszáz dinár pénzbüntetésre ítélte, mert gy Boralov Anna nevű asszonyt megvert. Az ítélet jogerős.

TUNGSRAM
VEVŐKÉSZÜLEKEK
FELÜLMULHATA LANOX A WESTERN, TUNGSRAM és TELEFUNKEN SZABADALMAK
ELŐ YEIT EGYE ITHK

— Nyugdíjazzák a zagrebi főispánt. Zagrebből jelentik: A horvátországi főispáni karban a közeljövőben nagy változások lesznek. A zagrebi főispánt, dr. Kramaries Milet hír szerint nyugdíjazzák és helyére dr. Gaj Ljudevit oszijeki főispánt nevezik ki. Oszijek főispánja minden valószínűség szerint dr. Bozics ügyvéd lesz.

— Öngyilkos lett egy noviszadi repülőhadnagy. Noviszadról jelentik: Rajics Száva, a noviszadi repülőparancsnoksághoz beosztott hadnagy szombat délután Petrovaradinban föbelötte magát és meghalt. Rajics néhány hónap előtt megtámadta parancsnokát, amiért megfigyelés végett elmeorvosintézetbe küldték. A kórházból nemrég bocsátották el és tegnap akarta letenni a repülőtiszt vizsgát, de megbukott. Parancsnoka ma magához rendelte és miután a kihallgatásról távozott, este 6 órakor öngyilkos lett. Megállapították, hogy öt levelet írt és ezeket postán elküldte ajánlvá különböző címekre, de a levelek még nem érkeztek meg.

— Merényletet követtek el a sztari-beceji tanonciskola egyik tanítója ellen. Sztari-becejiről jelentik: Gulyás Imre sztari-beceji tanonciskolai tanító ellen ismeretlen tettes revolveres merényletet követett el. Csak Gulyás félkielentésén múlt, hogy a revolvergolyó nem sebesítette meg. A sztari-beceji tanonciskola tanuló és tanítója között állandó nézeteltérések voltak és ezért azt hiszik, hogy a tanító egyik tanítványa akart ellene merényletet elkövetni. Gulyás a merénylet után benyújtotta tanítói állásáról való lemondását.

A világ legnagyobb motorhajója, a Royal Mail Line társaság 32.000 tonnás „Alcantara” első útjára március 4-ikén indul Cherbourgból Délamerikába első, második és harmadik osztályú utasokkal. A harmadosztályú utasoknak gyönyörű két- és négyágyas kabinok állnak rendelkezésre nagyon mérsékelt áron. Ezen hajó az „Asturias” párja, a mely a múlt év februárjában tette meg első útját. Felvilágosítással szolgál a Royal Mail Line.

— A noviszadi ragaszkodnak az át-helyezett postai igazgatósági távirtdaifőnökhöz. Noviszadról jelentik: A noviszadi közgazdasági és társadalmi körök mozgalmat indítottak, hogy a beogradba helyezett Nenadovics Vefimir noviszadi postai igazgatósági távirtdaifőnököt a miniszter hagyja meg noviszadi állásában. A mozgalmat azzal okolják meg, hogy Nenadovics több fontos munkát kézdett meg, amelyeket csak ő ismer és így csak ő is fejezhet be.

— Hamis néven bujdosott egy körözött betörő. Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség letartóztatta Bundák Szávko belacrkvai péksegedet, aki Bundák György néven jelentette be magát és akit a begradí rendőrség még 1924-ben elkövetett lopás miatt keres. Bundák Szávkót a rendőrség az ártézi-fürdő melletti villasorban fogta el. Átadják a begradí rendőrségnek.

— Felmentés a gyermekgyilkosság vádjáról. Noviszadról jelentik: A panesevói ügyészség azzal vádolta Djulibrk Radjka omoljicai leányt, hogy 1922 szeptemberében gyermekét a csatornába dobta. A leány azzal védekezett, hogy a gyermek koraszülött volt és nem él és hogy szegényétől szabaduljon, a holttestet a csatornába dobta. A panesevói törvényszék 1925 április 24-én felmentette a leányt és a noviszadi felbbiteli bíróság Aranicki-tanácsa szombaton helybenhagyta a felmentő ítéletet.

TUNGSRAM
VEVŐKÉSZÜLEKEK
FELÜLMULHATA LANOX A WESTERN, TUNGSRAM és TELEFUNKEN SZABADALMAK
ELŐ YEIT EGYE ITHK

— A sztari-beceji zsidó nőgyelet hangversenye. Sztari-becejiről jelentik: A sztari-beceji jótékony zsidó nőgyelet február 19-ikén hangversenyt rendez. A hangverseny iránt nagy az érdeklődés. Nathalasztól 1-eged Kraljevbregei cognac ved meg.

— Tiltott műtét miatt letartóztatott szülésznő. Noviszadról jelentik: A turjai csendőrség pénteken letartóztatta Andries Mara turjai leányt és Crnojaeski Mara turjai szülésznőt. A szülésznő 1926 szeptember harmadikán a tiltott műtétet hajtott végre a leányon és a magzatot az istállóban asta el. Andries a napokban összeveszett egyik szomszédnőjével, aki feljelentette a csendőrségen mire letartóztatták. A leány beismerő vallomást tett és elmondta, hogy amikor szomszédnője azzal fenyegette, hogy feljeleníti, kiásta a magzatot és elegette. A szülésznő azt vallotta, hogy őt már akkor hívták segítségül, mikor a tiltott műtét már megtörtént és ezért kétezer dinárt kapott. Mindakettőt beszállították a noviszadi ügyészség togházába.

— A szerb nyelv gyors és teljes elsajátítása. Bogdanov Váso gimnáziumi tanár gyakorlati (direkt) módszer szerint órákat ad felnőtteknek a szerb nyelvből. Kezdők hat hónap alatt, haladók még rövidbb időn belül teljesen elsajátíthatják a szerb nyelvet. Óradíj méltányos. Jelentkezni lehet minden délelőtt a főgimnáziumban.

— Elvesztett. Matievics Simon órásmester január 27-ikén a színház körül elvesztette bőr pénztárcáját, amiben pénz rem volt, de fontos okmányok és ipar engedély. Megtaláló szíveskedjék a tárcát Szokolovska alica 2. szám alatt átadni, ahol illő jutalomban részesül.

— Megfűlésnél. máhánál, torokfájásnál idegfájdalmaknál, szegzatsnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz rendszeres gyomor- és bél-működés bízost. Igvetemi orvostanárrok véleménye szerint a „Ferenc József” víz hatása gyors, kellemes és megbízható. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Szentá város nem teljesítte a nyugdíjasok kérését. Szentáról jelentik: A városi jogügyi bizottság Cetinja Zsarkó polgármester elnöke mellett szombaton délután foglalkozott a nyugdíjasok kérésével. A városi nyugdíjasok hónapokkal ezelőtt kérvényt intéztek a városhoz, hogy rájuk is alkalmazzák azt a minisztertanácsi határozatot, mely az 1923-ban hozott tisztviselőtörvény szerelmes szakaszát az állami tisztviselőkkel szemben módosította. Szentá város közgyűlése egyizben már elutasította a kérést, a vármegye azonban, ahova a nyugdíjasok felebbeztek, utasította a várost, hogy méltányosabb határozatot hozzon. A jogügyi bizottság kimondotta, hogy megmarad régi álláspontja mellett és a közgyűlésnek a kérés elutasítását fogja javasolni.

— Roth Olga kozmetikai műintézet (Szubotica, Kralja Alekszandra utca 4; Rossija Foncière-palota) az összes szépséghibákat, u. m. szeplőt, pattanást, májfoltot, szemölcsöt, alkalmatlan hajszálakat, arcbőrhámlasztást stb. garantált eredménnyel kezeli. Minden hölgynek érdeke, hogy a könnyen eltávolítható szépséghibáktól és az ezekkel együtt járó lelki depresszióktól mielőbb megszabaduljon. Kiváló hatású, saját készítményű szépségápoló szerek, kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfelhéritő és szeplőkenőcsök szétküldése az egész országba utánvétell. Tanítványokat kiképzésre elfogadjak.

— Lovat lopott. Noviszadról jelentik: Azucski Péter vranjevói napszámos, esütörtökön Kalmár Sándor temerini földbirtokos szállásáról, az istállóból elköltött egy háromezer dinár értékű lovat és azt elhajította. Azucsik a lovat át akarta vinni a bececs kompon, de az üldözésre indult csendőrök láttára azonban a lovat szabadonbocsátotta és megszökött. A csendőrségnek mégis sikerült a lóköltőt elfogni és a noviszadi ügyészség fogházába beszállítani.

TUNGSRAM
FEJHALLGATÓK
A LEGDRÁGÁBB GYÁRTMÁNYOKKAL
EGYENÉRTÉKŰEK, NOHA ÁRUK CSAK 135. D.

— A Narodni Bioszkop zongorát keres hérc. Ajánlatokat kér minél előbb a mozi irodájába.

A RADIO-CLUB TAGJAI
igazoló-egy ellenében olcsó 90 voltos
ANODE BATÉRIÁKAT
KAPHATNAK
„Audion” ing. G. Deutsch nál
NOVISAD, Jermenska ul. 3 Tel. 368
11. 0

— A Francia Klub teadélutánja. A Francia Klub vezetősége értesíti tagjait és azok barátait, hogy vasárnap délután öt órai kezdettel a Nacional-szállóban levő klubhelyiségében teadélutánt rendez.

— Halálozás. Hirschl Samu, potiszki-szvetinikolai földbirtokos szombat éjjel Szuboticán, a zsidó kórházban meghalt. Temetése hétfőn délután három órakor lesz a szuboticeai zsidó temető halottasházából. A sok esapástól sujtott család iránt az egész Vajdaságban általános nagy részvét nyilvánul meg.

— Noviszadi sakkbajnokság. A noviszadi sakkbajnokságáért folyó mérkőzés ötödik fordulóján Bizam és Csányi játszmája függőben maradt, hasonlóképpen a dr. Hies-Gribusin játszma, utóbbira nyerő helyeziben. Dr. Hies már majdnem nyeresre állt, de elnézte a győzelemhez szükséges nyerőhuzást. Farkas nyert Schmidt ellen. Az ötödik játszma után a játék állása a következő: Kulzsinszki 3, dr. Hies 2 (1 függő), Farkas 2, Csányi 1 1/2 (1 függő), Bizam 1 (1 függő), Rosenber 1 (1 függő), Gribusin 1/2 (3 függő), Vidor 1/2 (1 függő), Schmidt 0. Stern és Lipkovics visszaléptek, úgy-hogy a verseny valószínűleg kétfordulós lesz.

RÁDIÓKÉSZÜLEKEK és
ALKATRÉSZEK
tervezésben
SAVA MIODRAGOVIC
334 Noviszad, Kr. Posta ul. 13

KÖZGAZDASÁG

A komlótermelés Jugoszláviában

hat év alatt százszorosára emelkedett

A vajdasági komlótermelők szövetségének közgyűlése

A vajdasági komlótermelők szövetsége február 20-án tartja az új tőzsdepályán levő hivatalos helyiségekben első évi közgyűlést. A szövetség, amelynek elnöke Gerich István komlótermelő, ügyvezető igazgatója Petrovics Bránko dr. főzsdei főtitkár, augusztusban alakult meg és alapszabályait decemberben hagyta jóvá. Petrovics Bránko dr. tartalmas és terjedelmes jelentést készített a komlótermelésről.

A jelentés, amelyet a közgyűlésen fog az igazgató előterjeszteni, két főrészből áll. Az első rész az általános közgazdasági viszonyokról szól, míg a második rész tisztán a komlóműveléssel, a komlótermelés fejlődésével és a komlókereskedelemmel foglalkozik. A jelentés az általános közgazdasági részben sajátlaltal állapítja meg, hogy a gazdasági állapotok semmivel sem javultak meg, a mi nek legfőbb okát az elviselhetetlen súlyos adóknak látja. Az adóterhek nyomásztólag hatnak a komlótermelésre is. A másik bémító körülmény közlekedési viszonyaink rendezetlenségében és hiányában látja a jelentés.

Jugoszláviában főleg két tartományban: Szlovéniában és a Vajdaságban termelnek komlót. Az első komlót száz évvel ezelőtt Bácskában ültették, ahol annak idején idősebb gróf Choitek Rezső volt az első termelője. A komlótermelés további fejlődéséről nincsenek kronológikus feljegyzett adatok. Az első termelők közé tartozott néhai dr. Gerich András bácskapetrováci járásorvos, továbbá a csébi Dungsverszki uradalom. Termeltek még komlót Petrovácon, Glozsában és Csében.

Érdekes megfigyelésre adnak alkalmat a komlóárak hullámzásáról közölt értékes adatok. Dr. Petrovics Bránko 1882—1905-ig szedte össze az érvényben volt komlóárakat. Legdrágább volt a komló 1882-ben, legolcsóbb 1896-ban. 1882-ben egy métermázsas komló 380 koronába, 1906-ban már csak kilencven koronába került.

A jelentés megállapítja, hogy a hazai komló teljesen egyenrangú a külföldi komlóval. Az országban termelt komló kilencvenöt százaléka kivitelre kerül mégis a világpiacon eddig alig tudtak arról, hogy versenyképes jugoszláv komló egyáltalán létezik, mert a külföldi kereskedők a jugoszláv komlót ismert külföldi termelővidék neve alatt hozták forgalomba. Ez annál könnyebben volt lehetséges, mert a jugoszláv komlót szinte kivétel nélkül külföldi kereskedők vásárolták össze, miután a hazai kereskedőknek az állandó gazdasági válság és pénzügyi krízis miatt nem állott rendelkezésükre a kereskedéshez szükséges tőke.

A komlókereskedelem rohamos fejlődését bizonyítják azok a számok, amelyek a kivitelre került komló nagyságát mutatják. 1920-ban 2,9 millió dinár értékű komló került külföldre 1921-ben már 206,500,000 dinár értékű, vagyis komló kivitelünk hat év alatt a százszorosára emelkedett. 1920-ban 1000 hektár, 1926-ban már 7000 hektár volt beültetve komlóval. Hétszer annyit beültetett területen a termelés százszorosára emelkedett, ami a racionális termelés fényes bizonyítéka.

Még szembetűnőbb a komlótermelés emelkedése, ha összehasonlítjuk a kivitelre került komló mennyiségét a többi mezőgazdasági termék export-mennyiségének értékével. Dr. Mirkovics Mijo, a noviszadi kereskedelmi és iparkamara másodtitkára érdekes statisztikát állított össze, amelyben összehasonlítja az egyes kivitelre került mezőgazdasági termékek értékét. E szerint 1925-ben a kivitt rozs, köles, búkköny, árpa, burgonya, bab 161,900,000 dinár értéket képviselt, míg egyedül a komló ugyanabban az évben 243,800,000 dinárt hozott be az országba. 1926-ban 82 millió di-

nár értékkel nagyobb mennyiséget vettek ki, mint amennyit az összes kivitt más mezőgazdasági termékek értéke kitétt. Nagyobb összegnek felelt meg az 1925-ben kivitt komló értéke, mint a liszt, aszaltszilva és a dohány értéke volt.

A jelentés külön fejezetet szentel a komlóföldek megadóztatásának. A pénzügyigazgatóságok nagy igazságtalanságot követnek el, amikor egy hold komlóföldet nyolcezer dinár jövedelem után adóztatják meg, mert ezzel derékba törrik ezt a hatalmas mezőgazdasági termelési ágat.

A szövetségnek eddig hatszáz tagja van, akik körülbelül ezer hektár földet műveltek meg. A tagok javarésze bácskai és szerémi gazda, nemzetiségük szerint szerbek, németek és magyarok. A szlovák nemzetiségű termelők a petrováci szlovák komlótermelő szövetségében tömörültek.

SPORT

A Sand jövő vasárnap

Temesvárott a Kinizs'v'e játszik

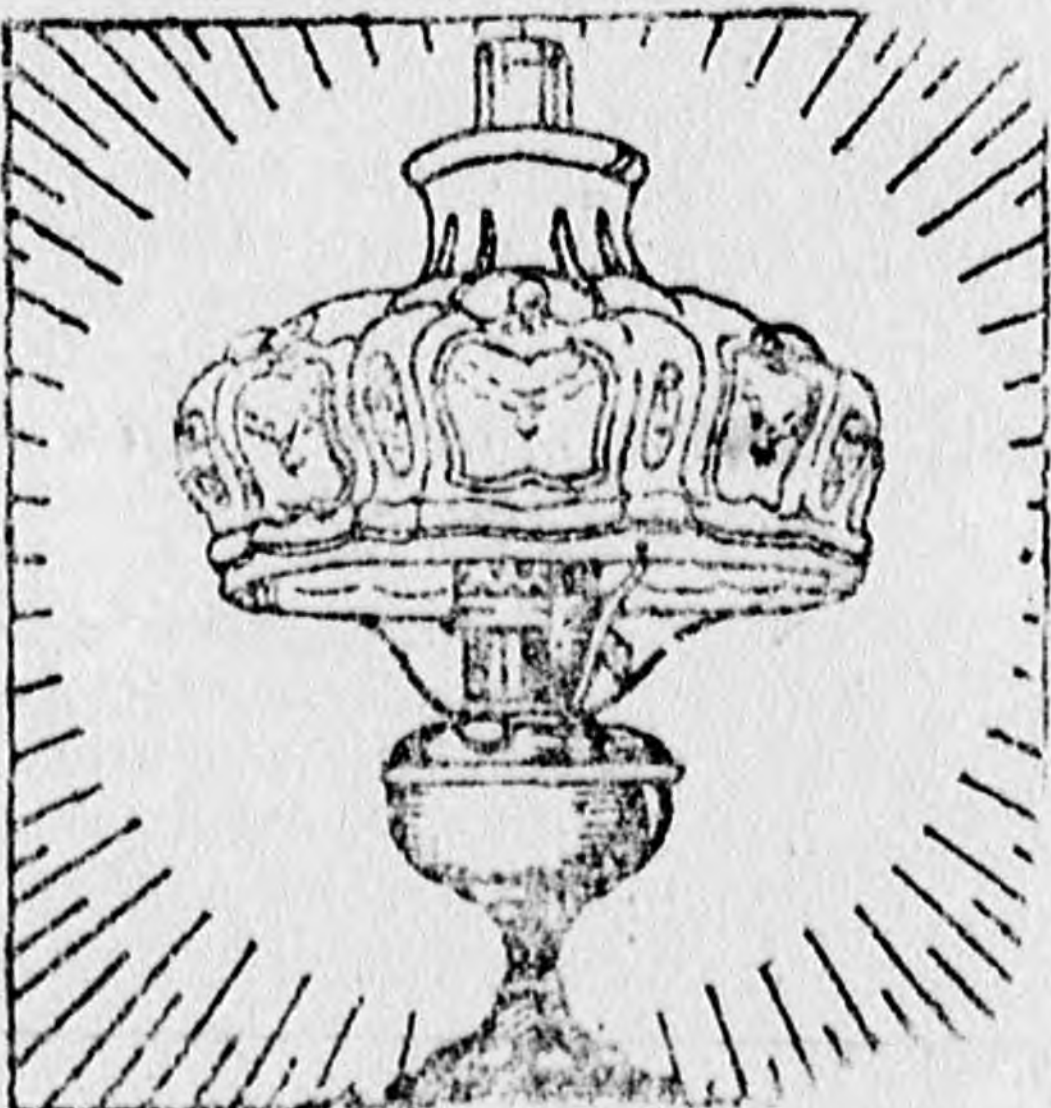
A SAND még hetekkel ezelőtt meghívást kapott a temesvári Kinizs'v'e, hogy február hónapban komplett csapatával látogasson el Temesvárra. A SAND elfogadta a meghívást és megalapodott a nagyhirű román együttesel, hogy a mérkőzést február 13-án játsszák le, a Kinizs' pedig a tavasz folyamán lesz a SAND vendége.

A szuboticei egyesület komolyan készül a temesvári mérkőzésre. A csapat most vasárnap erős labdatrénninget tart a szegedi-úti pályán és a tréningen mutatott formák alapján fogják a csapatot összeállítani. A temesvári turára a SAND előreláthatólag a következőket viszi el: Siflis, Beleszlin, Weisz, Karip, Ördög, Held, Inotay, Becics, Kovács, Horváth, Dér, Szilágyi és Haraszti.

A temesvári mérkőzés kimenetele is nagy érdeklődéssel tekint Szubotica sportközönsége.

A budapesti birkózó csapatbajnokságok. Budapestről jelentik: A birkózószövetség kisorsolta a csapatbajnokságokat. Az első fordulóban a következő egyesületek kerültek egymással szembe: BAK—Postások, Törökvis—MÁV, MAC—MTE, UTE—FTC.

'ALADDIN' USODALAMPA

1 liter petróleummal 16 óra át 30 gyertya ényel világít!

Nem kell levágó pumpa és más eszközök.

BARZEL D. D.
„Aladdin”-osztálya, Subotica/3
Kérjen árjegyzéket. 316

KINTORNA

— Nagyon elkésve jön!
— Talán betöltötték már az állást?
— Nem, de már akkor kellett volna jönnie, amikor ezt a beküldött fényképet postára adta!

*
— Parlez vous français?
— Hogyan?
— Parlez vous français?
— Nem értem, hogy mit mond.
— Azt kérdem, beszél-e franciául?
— Én? Természetesen.

*
Apa: No, mi volt a hittanórán?
Fiu: Nagyszerűen feleltem.
Apa: És mennyire haladtatok már?
Fiu: A jó Istennel már készen vagyunk.

*
A szórakozott és gazdag bácskai földbirtokos alaposan felönt a garatra és agyonlövi a kávéházban a borliut. A kávé megdöbbenve rohan hozzá:
— Nagyságos uram, ön lelőtte a pikolót!
A földbirtokos szemrebbenés nélkül válaszol:
— Igen. Irja fel a számlámhoz!

RÁDIÓ-MŰSOROK

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)
Vasárnap, február 6

Bécs (517.2): 16.30: Orgonaelőadás.
11: Szimfónikus hangverseny. 16: A Ganglberger zenekar hangversenye. 20: »Josephin« Hermann Bahr négyfelvonásos játéka.
Zagreb (310): 17: Mesejáték. 20.10: Könnyű esti zene. 22: Táncczene.
Milanó (315.8): 16.30: Hangverseny. 20.45: Az U. R. J. koncertje. 22.45: Jazzband.
Prága (348.9): 9.30: Mise. 11: Matiné. 17: Koncert. 20.08: Hangverseny. 21: Fuvós zene.
London (361.4): 9.30: Orgonakonzert. 9: Mise. 12.30: Déli zene. 16.30: Operatrézfolyók. 20.15: Zenekari hangverseny. 22.20: Táncczene.
Róma (449): 16.30: Egyházi hangverseny. 17: Jazzband. 21: Zenekari hangverseny.

A rozs készületek jóvá 7128
A tisztelettel
„BLAUPUNKT” Tonveredler
alkalmazás
KONRATH D. D., SUBOTICA

Budapest (555.6): 9.15: Hírek, közgazdaság. 10: Református istentisztelet. 11.45: Szimfónikus hangverseny. 16.30: Dalok. 18: Humoros est. 19.45: Daleszt, utána jazzband.
Berlin (483.9): 11.30: Szórakoztató zene. 16.30: Koncert. 22.30: Táncczene.

Hétfő, február 7

Eécs (517.2): 19: Koncert. 16.15: Hangverseny. 20.05: Daleszt.
Zagreb (310): 17: Koncert. 18.30: Hírek.
Milanó (315.8): 16.20: Jazzband. 20.45: Koncert. 22.45: Jazzband.
Prága (348.9): 12.15: Déli zene. 16.30: Koncert. 20.08: Hangverseny. 21.15: Szórakoztató zene.
London (361.4): 17: Táncczene. 19:

Zenekari hangverseny. 21.55: Táncczene. 22.30: Zenekari hangverseny.
Lipcse (365.8): 16: Koncert. 20.30: Mesék. 22.15: Táncczene.
Róma (449): 17.15: Koncert. 21: Az U. R. J. hangversenye.
Budapest (555.6): 9.30, 12 és 15: Hírek, közgazdaság. 17.30: Jazzband. 19.30: Filharmónikusok hangversenye, utána cigányzene.
Berlin (483.9): 17: Kamarazene. 21.20: Szonáták. 22.30: Táncczene.

TŐZSDE

Zürich, febr. 5. Zárlat: Beograd 9.135, Páris 20.445, London 25.2175, Newyork 520, Brüsszel 72.335, Milanó 22.225, Amsterdám 208, Berlin 123.225, Bécs 73.30, Szófia 3.75, Prága 15.395, Varsó 57.5, Budapest 90.90, Bukarest 2.95.

Noviszadi terménytőzsde, febr. 5. Buza kínálat 302.50 dinár, kereslet 297.50 dinár, 2 vagon bácskai 160 dinár, 8 vagon áprilisra 167.50 dinár, 5 vagon májusra 167.50 dinár. Liszt 1 vagon 5-ös 362.50 dinár, 1 vagon 6-os 305 dinár, 1 vagon 6-os bácskai 310 dinár. Korpa 1 vagon 119 dinár, zsák nélkül. Irányzat: változatlan. Forgalom: 19 vagon.

Budapesti értéktőzsde, febr. 5. Magyar Hítel 84.4, Osztrák Hítel 13.1, Kereskedelmi Bank 114, Magyar Cukor 209, Georgia 26.6, Rimamurányi 85.6, Salgó 56, Kőszén 444, Bródi Vagon 5.4, Nasic 171, Ganz-Danubiusz 177, Ganz Villamos 122.5, Roskányi 11.5, Athenaeum 23, Nova 34.7, Levante 28.5. Irányzat: tartott.

Az elismert dívat 677
POUDRE MON PARFUM
BOURJOIS PARIS

Szentai gabonaárak, febr. 5. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 287.50—290 dinár, Tengeri morzsolt prompt 155 dinár. Tavaszai szállításra 150—152.50 dinár. Hajóba rakva 155 dinár. Duplikát kassza 160 dinár. Takarmányárpa 205—207.50 dinár. Sörárpa 220 dinár. Zab 160 dinár. Köles 160 dinár. Rozs 220 dinár. Bab 120 dinár. Irányzat tengeriben tartott, búzában lanyhább. Kínálat: csekély. Kereslet: gyenge.

Budapesti gabonatózsde, febr. 5. A gabonatózsdén mérsékelt forgalom mellett a kenyérmagvak árai változatlanok, a zab ára husz fillérrel emelkedett. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza márciusra 32.58—32.60, májusra 33.40—33.45, zárlat 33.42—33.44, októberre 29—29.02, zárlat 29.02—29.05, rozs márciusra 27.08—27.10, zárlat 27.08—27.10, áprilisra 27.35, zárlat 27.35—27.40, októberre 22.25—22.28, zárlat 22.20—22.28. A készárupiacon: Buza 31.60—34.10, rozs 26.60—26.80, árpa 21—22.40, köles 15.10—15.80, sörárpa 24.80—28.80, tengeri 18.40—18.80, zab 20.40—21.20, korpa 15.20—15.40.

REUMA

Köszönőlevél.

Te.
Dr. Rahlejev I. Beograd, Kosovska 43.
Igen tisztelt Do tor u! Kötelességemnek tartom, hogy köszönetemet fejezzem ki az Ön kiváló orvosságáért, amelynek nincs párja. Már egész elkésredett voltam, minden reményem elvesztettem, hogy nem fogok felgyógyulni, de hála Istennek, Önnek és az orvoságnak, egészen visszatért az egészségem. Az Ön orvossága oltalmazója az emberiségnek. Mindenkinek ajánlom.
Zagreb (Novi Vase) jak
1926. december 20.

Tisztelettel

Katarina Perković

„Radio-Balsamika”-t készíti, eladja és utánvétellel szétküldi Laboratoire „Radio-Balsamika” Dr. a I. Rahlejev Beograd, Kosovska ul. 43. Földszint 6.

KÖNYVEK

Könyv mindenről mindenkinek

A világlexikon új kiadása most jelent meg

Ha összehasonlítani próbáljuk a mai ember, a villamosság, rádió, mozgófénykép és repülőgép korában élő emberiség fogalmi körét a barlanglakó ősember fogalmi körével, akkor az emberi értelem fejlődésének legszedítőbb távlati nyíltnak meg előttünk. Ma már az alig két éves gyerek agyában több fogalom, képzet és ismeret rakározódik fel, mint évezredekkel ezelőtt élt, felnőttkoru ősenek agyában. Általában, a kultúra és civilizáció fejlődésével, az emberi agy befogadóképessége már-már a végtelenségig tágul, mert hiszen alig mulik el nap, hogy újabb és újabb fogalmak és ismeretek, képzetek és elméletek ne merülnek fel a rohanva száguldo élet mélységeiből. Érdekes próbát tehetünk ennek ellenőrzésére, ha megszámláljuk azokat a fogalmakat, amelyeket ma már nemcsak ismerünk, hanem amelyek szervesen hozzátartoznak életünkhöz is, míg ugyanezek, néhány évvel ezelőtt még teljesen ismeretlenek voltak előttünk. Ma már a kisgyermek éppoly jól tudja, hogy mi az például »antenna«, mint a felnőtt. Hat-hét évvel ezelőtt pedig legfeljebb a rádiótechnika szakembere ismerte ezt a fogalmat. És így van ez évről-évre, mondhatjuk azt is: napról-napra.

De van ennek a hallatlan értelmi, fogalmi gazdagodásnak egy nagy problémája és még egy, amely ugyancsak ebből következik. Fel kell tennünk ugyanis a kérdést: vajon értelmi skálájának, fogalmi körének ilyen rohamos gazdagodásával, lépést tarthat-e az agy, a modern végeredményében ma sem más, mint volt a neandervölgyi ősember korában? Azt hisszük: nem. Pszichofizikai szükségesség, hogy az új benyomások elmosásáért a régebbieket, amint a régebbieket elmosták a legújabbak elnyomásait. Amit a magyar szójárás, így fejez ki, hogy »az ember feje nem káptalan«, annak mélyseges fizikai és lelki oka van: az emlékezőtehetség, az agy befogadóképességének korlátozott volta.

De más is éppoly természetességgel következik a folytongazdagodásnak ebből, a ma oly rohamos gyorsaságából és pedig az, hogy az új fogalmak mind-össze csak fogalmak maradnak modern ember, mondhatjuk kivétel nélkül tudja, mi az a rádió, de hogy mi az alapja, mi az oka annak a hihetetlen természeti csodának, hogy a londoni Westminster éjféli harangjátékát Topolán hallgathatjuk, azzal a legkevesebb ember van tisztában. A nagy fogalomgazdagodás tehát bizonyos mértékben ismeretszegénységet is eredményezhet.

Mi hát a modern embernek az a kalauza, amely fogalmainak, ismereteinek mai szövevényében kalauzolhatja és tájékozatlanságában mindig biztos támasza lehet? A lexikon. Ez és semmi más. Anélkül, hogy profanizálni akar-nók az egyházi ember breviáriumát, elmondhatjuk, hogy a modern világi ember breviáriuma egy jó lexikon. Amazt az égi igazságok ösvényein vezető a breviárium, emezt a földi megismerések utvesztőjén, a lexikon.

Ebből a szempontból a modern embernek, a modern magyarnak, nem lehet eszményibb kísérőtársa annál a Világlexikon-nál, amely mint a néhány év előtt megjelent és utolsó példányáig elfogyott Világlexikon-nak hővitét és felülvizsgált kiadása jelenik meg. Hiszen azóta is, hogy az a nagy hiányt pótló egykötetes, kényelmes Világlexikon megjelent és elfogyott — már mennyi új fogalom tünt fel és mennyi világ-szemlélet változott meg! Ez az új Világlexikon, míg egyrészt önmagától bővült az azóta támadt új fogalmak és ismeretek tömegével, másrészt revízióját adja az előbbiben foglalt és azóta tán módosult, megváltozott és biztos képet öltött világnézeti irányoknak. De mindezen túl, pótolja az előbbinek képekben, magyarázó, díszítő és megvilágító illusztrációkban való hiányosságát, még pedig olyan mértékben, hogy szövege

közé nyomott képeivel egy sokkötetes lexikon illusztrációs anyagát öleli fel.

Az ilyen lexikon, amelynek tehát bő-séges és teljes fogalmiköre ugyanolyan arányban áll kis terjedelmével, mint az emberi agy végtelen fogalomvilága az agy csekély fizikai kiterjedésével — a modern embernek azt a legnélkülözhe-tetlenbb szükségletét jelentik, amely a szellemekben játssza ugyanazt a sze-repet, mint az alvás és táplálkozás a testiekben pótolni a folytonos munká-ban felőrldő erőket és friss vérkerin-géssel látni el az ember szellemi szer-vezetének szívdobogását: az intellektus munkáját.

Az új Világlexikon 250 dináros áron megrendelhető a Minerva könyvosztá-lyánál.

A nagyváros homályából

Dosztojevszkij művei Révai kiadás

A Révai könyvkiadó-cég a teljes ma-gyar Dosztojevszkij tizenötödik kötetét adja most közre a *Nagyváros homályából* cím alatt. A könyv Dosztojevszkij öt elbeszélését tartalmazza: A nagy város homályából, a Becsületes tolvaj, Proha-csin ur, Purcunkov és az Ostoba eset ci-műket. Valamennyi elbeszélés a nagy város forgatagos zürzavarából és leírha-tatlan szenvedéseiből meríti tárgyát. A

nagyvárosi életet Dosztojevszkij a maga sajátos művészetével, páratlan monumen-tális erővel dolgozza fel. A könyvhöz Munkácsy Mihály irt értékes bevezetést.

Guido da Verona: Életem — napsu-gárban. Az ablakon beeső napsugár föl-kapja a levegő porszemét s ezer ra-gyogó színben táncoltatja szemünk előtt. Egyetlen széles, vidám, sugaras pásztában táncol s kering ennek a könyvnek ezer színes szikrája is, egy élményekben és érzésekben gazdag, de megbomlott élet ezernyi könnyű és veszedelmes, szikraként elfutó s véres, égő sebet hagyó szerelmi kalandja. Az érzéki szerelem színes fantáziája, pom-pázó stílusú költője azzal a kíméletlen őszinteséggel szolgáltatja ki most is hő-seit, amellyel máskor pillant szívük és agyuk mélyéig. Mert jóllehet az Életem — napsugárban casanovai koncepció, a casanovai könnyűségen túl morálisan és pszichológikusan is elmélyített. S a tengeren és szárazföldön, Montecarlótól Szalonikiig és Budapesttől Mekkáig le-zajló gálans kalandok mindegyikében mély lra is van: egy szenvedélyes, lo-bogó, kissé tán kiábrándult és mégis mindig új ábrándok után futó lélek li-rája. A magyar közönség Komor Zoltán kiváló fordításában olvashatja a vaskos Verona-kötetet, amely az Athe-naumnál jelent meg s ára 86 dinár. — Portóra 5 dinár küldendő. Szállítja a Minerva d. d. könyvosztálya Szubo-tica.

Színházi kistükör

Pirandello új darabja

A művész tragédiája — Diana és Tuda — Az örök model
Kritikusok kritikusa

Milanóban nagy érdeklődés mellett mutatták be Pirandello új darabját, a »Diana és Tudát«. Ez ismét azt az el-lentéztő vízi színre, mely a folyton mozgó, változó élet s megmerevedt forma között van. Ezuttal a művészet az élettel ütközik össze. Az olasz bírá-lat teljes elismeréssel fogadja a mestert három felvonásos tragédiáját. Íbszít emlegeti, a norvég drámaíró utolsó munkáját: »Ha mi halottak föltáma-dunk.«

Sirio, a fiatal szobrász egy Diana-szobrot tervez, ebben ábrázolni akarja az egész életet, mintegy megakarja ál-lítani. Az élet Tuda, egy modelje. Sirio oly önfeledt lendülettel dolgozik művén, hogy a lány már belefárad, unja az ülést. Az élet, mely ebben a lányban lakozik, nem bírja azt a mozdulatlanságot, melybe a szobrász belekényszeríti. Nyugtalanodik, szeszélyeskedik, pró-bál föllázadni Sirio ellen s elmenekülni. Sirionak azonban Tuda minden: szob-rát nem tudná befejezni nélküle, furcsa féltékenykedéssel féltékenykedik rá, a művész féltékenykedésével, melynek tárgya nem a nő, hanem a model. Ne-hogy elveszítse őt, amivel a lány min-den pillanatban fenyegetődzik, nehogy elismerje jogát, hogy Tuda másoknak is ülhet. Caravani festőnek is, aki szin-tén Dianának festi, Sirio a lányt fele-ségül veszi.

Ebben állapodnak meg: mindketten szabadok, nem tartoznak hűséggel egymásnak. Tuda egyetlen kötelessége az, hogy csak neki üljön, amíg a szob-rát be nem fejezi, aztán ugyanis öngyíl-kosságot követ el. Sirio küzd az élet ellen, mely el akar illanni előle, míg az agyagot mintazza, szeretője, Sara elna, aki el akarja venni munkájától, öreg szobrász barátja, Nono ellen, aki a mű-vészetből kiábrándult ember szenvedé-lyével védi Tudát és az élethez való jogát.

Az öreg szobrász maskép gondolko-zik, mint Sirio. Barbárságnak tartja zsarnokoskodását. Ő évek hosszú során igyekezett megrögzíteni az életet szob-raiban, de megutálta munkáit, könyör-telenül összetörte őket. Az élet nem adja meg magát Sirio akarataának. Tu-da, mintán feleségévé lett — úgy rémlik — kisé megnyugszik, örül a sok szép ruhának, a tollas kalapnak, de a benne lakozó nőstény fölláza a rabszolgá-sága ellen. Szereti Siriot, egy nő szen-

vedélyével, sérti, hogy Sara még min-dig a házhoz jár s elrabolja tőle férjét. Ezért megcsalja az urát, de úgy, ahogy az ilyen művészi feleség megcsalhatja: — ül Caravani festőnek, aki még nem fejezte be Dianáról festett képét.

E művészi hiszszegés után Tuda nem tér többé vissza Siriohoz. Megszabadult tőle, elmenekült, senki se tudja hol rejtőzködik. Sirio kétségbeesett keresés után végre rábukkan s erőszakkal von-szólja haza műtermébe. A szobrász hiába igyekezett dolgozni munkáin más modellel. Most, hogy visszi-kapta az egyetlen modelt, elhatározta, hogy semmi áron sem engedi el, akár-hogy jajgat és ordít. Tuda, aki lesová-nyodott, összeesett, majdnem föllsmer-hetetlen, vissza fogja szerezni előbbi szépségét, teste megint a régi lesz. Si-rio kurtán, keményen, könyörtelenül beszél hozzá. Feleségének szenvedése nem hatja meg. Öreg szobrász barát-jára sem hajt. Még tulajdon szobrának sem hisz, mikor Tuda letépi a szoborról a függőnyt, mely eltakarja s megmutatja neki, hogy a szobor most szenved, az ő szenvedését tükrözi, nem pedig azt az önkívületet, melyet Sirio annak idején örökített meg, mikor csak az ő modelje volt. Az élet a szobornak is megváltoz-tatta a formáját. Tuda gyűlöli a szob-rot s egy dührohamban szét akarja törni. Sirio eléje áll, hogy védje mű-vét, de ekkor az öreg szobrász lelövi őt.

Pierre Wolff támadása a ba és-cs kritiká ellen

Pierre Wolff, az ismert francia víg-játékiro feltűnést keltően szenvedelmes cikket irt a műkedvelő, garázda kritika ellen, leleplezve benne több párisi kri-tikust. A cikk, melyet egy hölgyhöz in-téz, levélalakban, ma a párisi szalonok beszéd tárgya.

»Ismeri aszonyom — szól a cikk — X. kritikust? A főpróbák estéjén fész-kelődik a szüllyéjében, izeg-mozog, furja az urát, köhög, szipákol, köpköd s végül elalszik. De mihelyt a függőav legördül, pajzánvá válik, elméskedik, jár-kegel az előcsarnokban.

— Micsoda esapnivaló darab — mondja — huszszor se adják.

Ezek azok az emberek, akik megöl-ték Henry Bequé-t... De ugyanezek aztán elsőül követelték, hogy a Hollók

és a Párisi nő szerzőjének szobrot ál-lítsanak. Szegény Becpue cigarettáját rágesálva hányszor mondogatta neki, hogy ezek a piszkok tönkre teszik majd őt. Ugyanazok irták ezt a mondatot is: »Victor Hugo most harmíchat éves és neve egyre rosszabbul cseng.«

Valaha egy befolyásos kritikus egyik darabomról ezt írta: »Pierre Wolff na-gyon szellemes, de manapság minden tökfilkó szellemes.« Nyilvánvaló, hogy nem volt hozzám vakami szeretetreméltó. Ha kicsit törli a fejét, bizonyára lel-hetett volna sokkal eredetibb, világo-sabb módot, hogy elemezze darabomat. De két nappal később egy főpróbán ta-lálkoztam vele s minthogy el akart isz-kolni, én szólítottam meg őt:

— No, kedves barátom, csak nem for-dít nekem hátat... Végre is nem én írtam a maga cikkét s nem maga írta az én darabomat!

— Hát nem haragszik rám?

— Dehogy.

— Ön szellemes ember.

Ezt akartam neki válaszolni: »Maga pedig tökfilkó« — Aminek bizonyára örült volna, de gyorsan kerekelt oldott.

Egy szép reggel aztán ezt a levelet kapom tőle:

»Kedves barátom,

Szükségem volna egy bizalmas ha-rátra, hát önhöz fordulok. Ezt főztem ki magamban: jöjjön el hozzám holnap, szombaton fél tizenegykor, egyszerű ebédünk s később elolvasom magának azt a három felvonást, melyet most fe-jeztem be. Biztosíthatom, hogy nem bánja meg. Aztán majd elcsevegünk, mint jó cimborák s maga tanácsokat ad nekem. Helyes?»

Nagyszerű! A tökfilkó egyszerre cim-borájává lett, bizalmas barátivá. Arra kért, hogy hallgassam meg darabját s bíráljam meg.

Három hosszú óráig rettentetle-nül hallgattam a darabját. Időközben-ként meg-megállt s így szólt: »Na mit szól hozzá?«

Nincs bátorságom közzé tenni itt e befolyásos kritikus nevét. Nem szere-tek halottakat támadni. Nekem elege-nők azok, akik élnek...

A törvény humora

Egy tárgyaláson sok nő jelent meg, a tanúkihallgatásoktól sikamlós rész-leteket vártak. Minek előtte a tárgyalást megkezdték volna, az elnök e szókkal fordult a hallgatóságához:

— Kérem a tisztességes nőket, hogy távozzanak.

Senki se mozdult.

Erre az elnök így szólt az ajtónő-lőkhoz:

— Mintán minden tisztességes asz-sony eltávozott, most távolítsák el a többieket is.

*

Nagy nyomorúságban halt meg egy végrohajtó, gyűjtöttek a temetésére. Dumastól is kértek tíz frankot erre a célra. Dumás egy száz frankost vett ki így szólván:

— Nincs aprópénzem, temessenek el rajta tízet.

*

Az angol hóhér, az akasztófához ve-zeti az elítéltet s oda sugja neki:

Figyelemzetnem kell, hogy még so-hasem akasztottam.

—Nem baj, engem se akasztottak még — felelte az elítélt. Majd igye-keznii fogunk mindaketten.

10777

A mértéktelen elhízás
amely sok szenvedést és kellemetlenséget okozhat neked, teljesen megszűnt a rend-kívül bi tosan működő

„VILFAN-PILULÁK“
és „VILFAN-TEA“

használatával, mely szerez valóban felül-mulhatatlanok és ártalmatlanok. Ezért is nyilvános köszönetemet fejezem ki Vilfan gyógyszerész laboratóriumának, Zagreb, Illica 204.

O. Weiss, Ostjék

Subotica-i festőművész sikere Zagrebben

A zagrebi sajtó Lenkey Jenő művészetéről

Lenkey Jenőnek, a kiváló subotica-i festőművésznek zagrebi kiállításáról az egész sajtó nagy elismeréssel és dícsérettel emlékezett meg.

Az *Obzor* többek között a következőket írta: Lenkey festményei szolid technikájukkal tűnnek ki. A zöldes tónusokat használja előszeretettel. Egyes az egész sajtó nagy elismeréssel és dícsérettel emlékezett meg.

Lenkey Jenőnek, a kiváló subotica-i pasztellei olyan tökéletesek, mintha valóságos olajfestmények volnának, némely figurái reliefszerűen kiugranak. Jól sikerül a festő kedvenc módszerének alkalmazása: az alakoknak különböző megvilágításba való felmutatása. Különös talentumról tesz tanúságot a portréfestés és az arckarakterizálás terén, ezek a művei a legjobbak. Feltűnést kelt *„Szürke macska”* című képe, amely nagy festőművész esetéhez méltó mű.

A *Morgenblatt* kritikusa megállapítja, hogy Lenkey pasztellei a vonalvezetés és tónus különös lágyága jellemzi. Szereti a félhomályt, de a kontrasztokat is, amelyeket puha, bársonyos átmenetekkel tud tompítani. Női fejeket és nőalakokat minden lehető beállításban és megvilágításban mutat, aminél jól érvényesül a pasztell szubtilis technikája.

Egyetlen festési technika sem teszi lehetővé a meztelen női test és a női arc olyan finom ábrázolását, mint éppen a pasztell. És Lenkey ebben mester. Széles vonásokban rajzolja szüzséit, amelyek így hangulatteljes és inyszeszív harmóniába kapcsolódnak össze. Lenkey szereti a sötét, telt színtónusokat, amelyek szürkületi effektusokat varázsolnak elő nemesen és finoman hatnak. Valami komor poézis itatja így át némely festményét.

Hasonló elismeréssel méltatja Lenkey művészetét a legtöbb zagrebi nagy lap és örömmel állapítható meg, hogy a subotica-i művész igazi sikert aratott a horvát fővárosban.

A telefon csodái

Uj európai rekord nagy távolságra való telefon lásban

December 30-ikán nagy ünnepségek közepette üzembe helyezték Madridban az új Western-féle Rotary típusu automatikus telefon központot. Az ünnepségeken jelen voltak Alfonz király, Primo de Rivera generális és még vagy kétszázan, diplomata, magas rangú állami hivatalnokok és egyéb notabilitások. Ezen alkalommal új rekordot állítottak fel nagy távolságra való telefonálásban, amennyiben lebonyolítottak egy beszélgetést 3800 km. távolságra. A kísérlet célja volt, meggyőződést szerezni az új nemzetközi telefonhálózat használhatóságáról. Ezt a hálózatot az utolsó 18 hónap alatt létesítette a *„Compañia Telefonica Nacional de España”*. Az említett távolság megfelel a Madrid-Moskvai légvonalnak, bár sehohsem lépi túl Spanyolország határát, kivéve a Gibraltár szorosnál, melynél egy tenger alatti kábel köti össze Európát Afrikával.

Madridból kiindulva a kábelvezeték észak felé indul St. Sebastiánig a Biscájai-öbölben, onnan délkelet irányában halad Barcelonáig a földközi tenger partján, majd délfelé folytatja útját Algécirásig, itt alámerül a tengerbe, hogy spanyol Marrocoban kerüljön ismét a felszínre. Ceuta érintése után újból észak felé fordul, a Gibraltár szoros másodszori átépése után más úton újból eléri Madridot onnan La Malice érintése után eljut La Corunába az Iberiai félsziget északnyugati sarkán.

A hívásra 16 telefon központ jelentkezett és lehetővé volt téve üdvözlések kicserélése a nagy kiterjedésű Spanyol-

ország és gyarmatainak népsarkával.

A demonstrálás előtt a távbeszélő társaság elnöke Marquis D' Urquijo beszélt a 18 hónap alatt befejezett műről. Primo de Rivera válaszában kiemelte, hogy a kormány teljes mértékben értékeli a mű fontosságát és gratulált a társaságnak, hogy ilyen rövid idő alatt sikerült neki a nemzeti telefon forgalmat ilyen nagy mértékben megjavítani. Ezek után belépett a vonalba a 16 telefon központ és Alfonz király a mikrofonnal a kezében a bekapcsolt telefonközpontokhoz fordulva kifejezte legfőbb megelégedését és ugyancsak gratulált a társaságnak és a nemzetnek a szép eredményhez. Ezzel az új Madridi hálózatot átadták a forgalomnak.

Az egész telefon hálózatot a társaság 14 hónap alatt építette ki és egyben a Madridi manalis telefon központot és a földfeletti telefonhálózatot automatikus központra és földalatti kábelhálózattal helyettesítette.

Az automatikus rendszerre való át-

térés az egész fővárosban egyszerre történt, amit a közönség nagy megelégedéssel fogadott, mivel sok éven keresztül sokat szenvedett a rossz telefonszolgálat miatt. A társaság kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy három éven belül 19 városban tér át az automatikus rendszerre és Madrid a második az említett városok közül, melyben ezen mű he is fejeződött.

Jugoszláviában sajnos még nem volt alkalmunk a Western-féle Rotary-typus automatikus központok kiváló tulajdonságairól meggyőződést szerezni, azonban mint értesülünk, a zagrebi Rockefeller alapítványból létesült egészségügyi iskolában rövidesen üzembe helyeznek egy ilyen központot, egy második pedig az ugyancsak Zagrebben épülő központi betegsegélyző hivatal kap.

Mindkét telefon berendezést a zagrebi Tungsram cég szállítja, mely a Newyorki Western Electric világ-konzern tagja.

ORVOSI DOLGOK

Harmadszor: „a jó nevelésről” A dadogó gyermek

Az előző két közlemény összefoglaló tartalma:

„A jó nevelésről ma divat beszélni, írni. Sokat beszélnek a nevelés helyes irányelveiről hozzá nem értő agszűzek, gyermektelen, meddő asszonyok és sokat írnak az agglegény, elméleti szobatudósok. A helytelen nevelés célja: beelőrszakolni a gyermekbe olyan éretnyeket, amelyekkel a nevelők sohasem rendelkeztek: erőszakkal megváltoztatni akarnt a gyermek igazi természetét. Az egészséges gyermek alaptermészet az elevenesség, a rosszaság. A kimondott jó gyermek testi vagy lelki betegségre gyanus. Nincs rossz gyermek, legfeljebb veleszületett rendellenes jellemű gyermeket ismerünk. Minden gyermek jó, csak mi nagyok vagyunk rosszak.

Az igazi gyermekneveléshez két dolog szükséges: türelem és szeretet. Veréssel nem lehet a gyermekből kiverni a veleszületett rendellenességeket, a durva ijesztgetések is csak fokozzák a gyermek idegességét. Mint ahogy talentumosnak születni kell, a szelidség temperamentum dolga, veréssel észt vagy szelidséget nem lehet a gyermekbe verni. Szép szóval, jóssággal, szeretetteljes megértő beszéddel többet érhetünk el, mint erőszakkal.

Minél többet foglalkozunk a gyermeknevelés kérdésével, annál inkább ráeszmélünk, hogy nem is olyan egyszerű ez a probléma, mint amilyennek látszik és hogy alapszabán véve elsősorban a szülők szorulnak — nevelésre. Amnyi bizonyos, hogy mindenki a »maga módszere» szerint neveli a gyermekét azzal a szent meggyőződéssel, hogy a saját, külön módszere esalhatatlan. A gyermeknevelés körül felmerülő hibák közül nem is az utolsó a sablonszerű nevelés, amely a gyermek idegberendezését, lelki világát, érzékenységét teljesen figyelmen kívül hagyja. A másik, nem kisebb hiba az, hogy a szülők a nevelési hibákat mindig a más gyerekekben fedezik fel, a magukéban nem látják meg és nem is keresik.

Igen sokszor megesik, hogy a szülők a gyermek idegességét rosszaságnak minősítik. Vajmi kevés olyan szülő is merünk, akik a »rossz» és az ideges gyermek között különbséget tudna tenni. Pedig a gyermekek között legalább is olyan sok az idegbeteg, a degenerált, mint a felnőttek között.

Ismertem egy szigorú apát, aki egyetlen fiugyermekeit többször alaposan elnászpárgolta, mert a fiu ebédnél az evőeszközöket kiejtette a kezéből, az iskolai leckéjét rendetlenül írta meg és a verés után a vállait rángatta és furcsa grim-

szokat vágott. Amikor az apa a verésbe belefáradt és a fiu a buskomorság jelei mutatkoztak, szakorvoshoz fordult, aki felvilágosította, hogy a fiu vitustáncnak nevezett súlyos, fertőző idegbetegségben szenved és nem »rosszaságból» rángatózik.

Arra már többször rámutattunk, hogy a világháborút követő időkben, a gazdasági válság korában az idegbetegek száma is meghatározódott. A felnőttek idegességével arányosan tokozódik a gyermekek idegessége is.

A dadogásra is tulajdonképpen kizárólag gyenge idegzetű, idegességgel terhelt gyermekek hajlamosak.

A dadogás lényegében: *nevelési hiba*. Első megnyilvánulásait már a negyedik életév felé látjuk, azonban teljesen csak az iskola légkörében fejlődik ki.

A dadogást előidéző okok elsősorban a tulszigoru apát és tanítót tartjuk. Különösen hangzik, de ugy van, hogy az iskolával, a szigorú tanítóval való ijesztgetés, a mogorva, durva apától való rettegés, a testi fenytékek azok, amelyek *kellő ideges hajlam mellett* elsősorban válthatják ki a gyermekből ezt a kínos beszédhibát. Másodsorban jön a szellemi túleröltetés. A család minden áron csodagyermeket akar nevelni a tehetséges gyermekből, idő előtt nyelvekre, zenére, verselésre tanítják és erőnek erejével produktáltják őt a nyilvánosság előtt, anélkül, hogy tisztában volnának a gyermek idegeinek teljesítőképességével. Nem utolsó sorban jönnek az okok között az idegbajos, főfájásos, »beteg» anyáktól származó gyermekek *lelki konfliktusai* is, amelyek néha a gyermek egész életére kihatással bírnak. Fertőző betegségeket követő legyengülés után is látjuk a dadogást fellépni, de előfordul az is, hogy a gyerek testi inzultus, ütés, ésés folytán vagy *amásik dadogó gyerek utánzásával* válik maga is dadogóvá.

Különös dolog, hogy a dadogók kilencven százaléka fiu és csak elvétve találkozzunk dadogó leánykával.

Ennek az okát megint csak a nevelés hibáiban látjuk. A leánygyermeket nagyobb figyelemmel, gyengédséggel nevelik, nem részesül annyi dorgálásban, nem kap annyi verést, mint a fiu és valahogyan születésüktől kezdve bátrabak, önállóbbak, védettebbek, mint a fiuk, hogy ugy mondjuk: több bennük a *kurdzsi*.

Régebben a dadogást nyelvhibának, a nyelvgyöresének tekintették és a *bajt operative gyógyították*. Csak hosszú évek mulva jöttek rá az orvosok — hogy a dadogás gyógyítása nem a sebészet, hanem az ideggyógyászat körébe tar-

tozik. Ideggyógyászok állapították meg, hogy

a dadogás félelmi neurozisz, amely a lélegzés heidegzési zavarával, néha görcsével jár.

A dadogó történetesen erős *kilégzéssel kezd* mondókáját, fennakad az első mássalhangzón, amit azután zavartan ismételtet, majd belevörösödik, az arc és nyakizmok görcsösen rángatóznak, a szemek kidüllednek, néha az erőlködést lábdobbantás vagy kézmozdulat is kíséri. A dadogást kísérő mozdulatok a görcsös erőlködés kifejezői. Ezafatt a lélegzőgöres fokozódik és a dadogó el is felejt, hogy mit is akart mondani. Ettől kezdve a dadogás persze még kínosabbá válik. Erre is mondhatjuk, hogy: *előbb jár a nyelve, mint az esze, mert a gondolat messze elmarad a beszéd kifejezése mögött.*

Ha a dadogók magukra maradnak és senki se zavarja őket: nagy-szerűen beszélnek és fennakadás nélkül énekelnek. Ez a körülmény is amellet szól, hogy a dadogás lényegében: heidegzési zavar. A dadogó tehát akkor dadog, ha figyelik.

A dadogást — amely tehát szülőktől öröklött, ideges terheltségen alapuló neuraszténias tünet — talán leginkább az *irógörcsessel* hasonlíthatjuk össze. Bízassuk, bátorítsuk, ne nevéssük egyén ujjai teljesen normálisak, minden munkáját tökéletesen végzi, csak amikor írásba fog, görcsbe merevednek az ujjai: a toll kiesik a kezéből. A dadogás tehát nem veleszületett, hanem szerzett beszédhiba, idegbetegség egyik megnyilvánulása.

Az elmondottakból folyik, hogy a *gyógykezelésnél* félre kell tennünk minden felesleges szigort, hangos fedést és verést, mert csak a legnagyobb türelemmel bevezetett szakszerű oktatással érhetünk el eredményt. Minél hamarabb fogunk a gyógyításhoz, annál hamarabb jutunk célhoz. Minden igyekezetünkkel oda kell hatni, hogy a dadogó gyermek *önbizalma* ne szenvedjen csorbát. Bízassuk, bátorítsuk, ne nevézzük ki, ne tüntessük fel a hibát túl nagynak, de ne essünk a másik véletlre se és ne bizzuk a gyereket a jó szerencsere, hogy: semmi az egész, idővel majd csak kinövi beszédhibáját.

Minden esetben ki kell analizálni, hogy mi okozza a dadogást és azután igyekezzünk az okot megszüntetni.

Sokszor már azzal is célt érünk, ha besuggeráljuk, elhitetjük vele, hogy az *ok* fennállása nem lesz tartós, rövidesen megszunik. A mogorva, nagyon szigorú apát világosítsuk fel, hogy »nevelési módszerével» tönkre teszi a gyermek jövőjét. Ha látjuk, hogy a gyerek az iskolától, a tanítótól, a tanítójától retteg, fogjuk magánoktatásra, esetleg próbálkozzunk másik iskolával. A négy-szemközt való hangos olvasgatások, a hangos szótárolások igen szép javuláshoz vezethetnek.

Figyelemztessük a dadogót, hogy lassan, nyugodtan beszéljen, gondolja meg jól, amit mond, ne beszéljen túlhangosan és figyeljen a helyes lélegzetvételtre. Tanítsuk meg őket arra, hogy a beszéd kezdetén mindig rövid, mély lélegzetet vegyen, mert

a gyógyulás főként a beszélő és lélegző izmok nyugodt gyakorlásán, tornáztatásán alapszik.

A dadogó sokat olvasson fennszóval, énekeljen és kerüljön minden kedélyizgalmat. Tartsuk távol a dadogó gyerekeket a hangos társaságtól és óvjuk őket attól, hogy korukat meghaladó szellemi munkát végezzenek.

Ha a dadogás ilyenképpen, »háziilag» nem szüntethető meg, tanácsos a gyermeket idejében *intézetbe* küldeni, ahol néhány hónap alatt tökéletesen megszabadulhat terhes beszédhibájától. Míg a gyermekek aránylag gyorsan és könnyen megtanulják a folyékony beszédet, addig a felnőtt dadogók, ha le is szoknak a dadogásról, rendszerint előbb-utóbb visszaesnek.

A gyermekvédő jótékony egyesületek feladata volna intézeteket emelni a dadogók részére, ami ha figyelembe vesszük, hogy nálunk minden kétezer lélekre egy dadogó jut, sürgős és fontos feladatnak látszik. **Dr. Munk Arthur**

KIROMANTIA

A kiromantia, vagyis a tenyérből való jóslás tudománya ősidőktől fogva egyike volt a legelterjedtebb titkos jóslási módoknak. Története annál érdekesebb, mert a kiromantia még mind a mai napig homályos és titokzatos. Lényege abban áll, hogy a jó, valakinek a tenyéréből, főleg a tenyerén látható vonalakból és dudorodásokból az illetőnek jellemére, érzelmeire, múltjára és jövőjére sorsára von következtetést.

A kiromantia az *okkult tudományok között még manapság is egyike a legelterjedtebbeknek*, és mert a valódi tudományosságnak némi látszatával rendelkezik, képes a fölszines műveltségű, de az előkelőbb körökből is híveket látni.

A kiromantia múltja

Ugy látszik, hogy a történelmileg ismert legrégebbi népeknek a kaleusoknak és az egyiptomiaknak a kiromantiáról nem volt tudomásuk. A kiromantiát, a titkos művészetekről ismertetlen előforduló jegyzékeiből az ószövegség sem említi. Első virágkorát a római császárságnak minden titokzatos és bűbajos tudomány és mesterséggért rajongó évszázadaiban élte. Cicero és Juvenális említik, hogy korukban voltak emberek, akik főleg azzal foglalkoztak, hogy a kéz vonalaiból olvasva jövőjüket mondták, még pedig, amint Cicero gunyosan megjegyzi: »olyan eredménnyel, hogy rendszerint közel voltak ahhoz, hogy tudományuk dacára éhenhaljanak.«

A kiromantia az egész történelmi középkorban, de sőt még az új kor elején is igen nagy tekintélyben állott és nagy lendületet nyert főleg azáltal, mert Paracelsus és Cardanus is, az akkori világ elismert legnagyobb tudományos tekintélyei és tudósai is szöszölvé válnak.

A kiromantia a főtáplálékát az astrologiából, abból az ókori misztikus csillagászati tudományból merítette, amelyel közös alapfeltevésből indult ki, abból ugyanis, hogy a világrendet és az emberi sorsot szabályozó Isteni akarat a jövőre irányuló határozatait részben a makrokozmos, vagyis a világegyetem, részben pedig az ezt kicsinyben ábrázoló mikrokozmos, vagyis az ember életjelenségeiben előre vetíti és mindazok, akik az ilyen előjelekből olvasni tudnak képesek egyúttal az emberek sorsát is meglátni és azt előre meg is jósolni.

A cigány-apostolok

Nagy feltűnést keltett, amikor a XV. században a cigányok behozták Európába a kiromantia tudományát. Egy francia író beszéli, hogy 1427. augusztusában 120 főnyi csapat, férfiak, nők és gyermekek érkeztek Páris környékére. Hazájukat megállapítani nem lehetett; »bohém«-oknak nevezték őket, mert Csehországból jöttek, ők maguk egyiptomiaknak mondták magukat és állításuk szerint Alsó-Egyiptom vidékéről származtak. Fekete, kócos hajuk olyan volt, mintha lófarok szőre volna, roppant piszkosak voltak és csaknem teljesen pőrén jártak; szegénységük dacára voltak közöttük varázslók, kik az ember kezét szemlélgetve megmondották, hogy mi történt és hogy mi fog vele a jövőben történni.

A nép a cigányokat a kiromantia valószínű mestereinek tekintette. Az európai varázslók nagyon későn fogtak ehhez a mesterséghez és megkísérelték, hogy azt valódi tudománnyá fejlesszék ki, ami azonban nem sikerült. A kiromantiáról írt és reánk maradt legrégebbi munka 1522-ből való és Indaginesből származik.

Min alapszik a tenyérjóslás

A kiromantiának alapelve és lényege a következőkből áll: láthatjuk, hogy az ember tenyerét több-kevésbé erős nyomott vonalak Lét övre osztják, megkülönböztelve a két bolygónak.

Ezen vonalaknak főbbjei: az *életvonal*, amely a hüvelyk és mutatóujj között kezdődve a hüvelyk köré kanyarodik; a *természet* vagy *fővonal*, amely a mutatóujj alatt kezdődik és eredeténél többnyire szeli az előbbi; az *asztal*, *ldgyék* vagy *közönséges vonal*,

amely a kisujj alatt kezdődik végig fut a többi alatt és a mutató és nagy ujj között vagy az utóbbi alatt végződik; a *máj* vagy *gyomorvonal*, amely kevésbé határozott kezdőhelyű és rendszeren keresztezi az életvonalat, végre a tenyér alatti első keresztvonal a kéz csuklóján. Továbbá hét mellékvonalat különböztettek meg meg rendszeren, úgy mint a *Mars*, a *Nap*, a *Vénus*, a *Saturnus*, a *Házasság*, a *Tejút* és a *Döntővonalakat*. Az e vonalak által határolt területek mindenikének sajátos jelentőséget tulajdonítottak. Az öt ujj tövében az első ujjizület alatti husosabb kidomborodások nevei: a *Vénus* hegye a hüvelyk alatt, *Jupiter* hegye a mutató ujj alatt, *Saturnus* hegye a nagy ujj alatt, a *Nap* hegye a gyűrűs ujj alatt, a *Mercurius* hegye a kis ujj alatt és hatodikul az előbbi alatt a *Vénus* hegyével szemben álló kisebb kiemelkedés a tenyér közepének a hüvelykkel átlellenes szélén.

Egy kis kiromantia

Általában jó jelnek tekintetik, ha valamely vonal hosszú, élesen kifejezett, sehol meg nem szakad, más vonalak nem keresztezik, nem törik és nem hajlik meg hirtelen, nincsenek foltjai és a belőle elágazó oldalonakkal nem ad különös alakokat. Ugyanis az említett jelek mindegyike kedvezőtlen előjel és mindnek külön jelentősége van. Az életvonalból, amelyet szívonalnak is neveznek, következtetni is lehet az élet hosszára és a szív állapotára; e vonal sajátos mérése által kitűnik, hogy milyen kort ér el az ember. Ha az ujjaknál hegyes és a két tövén vastag, akkor az gyenge fiataloságot, de erőteljes aggort jelent, és megfordítva, ha valahol megszakad, akkor az erőszakos halálra mutat. A természet, vagy fővonalból hasonló módon a lélek és a test állapotára lehet következtetni. Az asztalvonalból a házbéli körülményekre, a házasságot és a gazdasági viszonyokra, míg a máj vagy gyomorvonalból az általános egészségi állapotra, esetleges betegségekre. A hegyek vizsgálatánál legelőször is arra kell ügyelni, hogy vajon szerencsét, vagy balsorsot jósolnak-e? Kedvező, ha egyenesen az ujjak alatt átlanak és nincsenek zavaró vonalaik, sőtét ponajaik, vagy foltjaik, mely jelek mindegyike valami szerencsétlenségre mutat. Az egyes hegyek jelentősége megegyezik a bolygóval, amelyről elneveztetik. Így a Mars hegyről az embernek a háborúhoz való viszonyára, a Vénus hegyről a szerelmi ügyeire, a Jupiter hegyről a lelki tulajdonságaira és hírnevére, a Saturnus hegyről anyagi körülményeire, a Nap hegyről az udvar kegyeire, a Merkúr hegyről az üzletekre, művészetre és tudományra vonhatni következtetéseket, míg a Holdhegy általában a szervezetről szolgál felvilágosítással.

Minthogy a kéz vonalai ép úgy mint az ujjlenyomatok, amelynek manapság oly végtelen nagy jelentősége van kriminológiában, soha még csak két embernél sem egyeznek teljesen a vonalak különböző voltának helyes értelmezése a részletes szabályok egész seregét teszi szükségessé, a melyek tárgyalásába bocsátkozni e helyütt teljességgel lehetetlen.

A cigányok által gyakorolt kézjóslások alapvonalai is a fennebb említettekől származnak.

A kiromantiáról még a XVIII-ik század végén előadásokat tartottak a német egyetemeken; ma már tudjuk, hogy úgy ez, mint sok más okkult tudomány is csupán a habona körébe tartozik, a melyek hogy manapság mégis fennállhatnak, csupán csak az örök emberi gyarlóságban lelik magyarázatukat!

Dr. Vécsei Jenő

RÁDIÓAMATŐRÖK

szakvéleményt adok, készülékeik felülvizsgálását, javítását végzem, új készülékek szakszerű felállítását, mindennemű alk. részt szállítok legolcsóbban

CZUCZY EMIL OEL. MÉRŐR
SUBOTICA 181
MASSAR-KOVA 25.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

- Vízszintes:
- Ilyen tükör is van
 - Török templom
 - Ennek örül a diák
 - Német prepozíció
 - Régi bálit tudósításokban fordul elő
 - Buzdító szó
 - A víz mossa
 - Az a német szó, amit a magyar is sokszor használ
 - Névutó
 - Becsületes verekedés után sok van
 - Jókedvű
 - A nem veszedelmes karambolhoz kell
 - Férfinév idegenesen
 - Nem minden vízsz. 31. ... most szilárdan
 - Sőt igen sok...
 - A modern gazdasági élet főfaktora
 - Tagadószó
 - Idegen szóösszetétel első tagja
 - Az orvos himlő ellen... (fon.)
 - A kisgyerekek
 - Szintén tagadó szó
 - Csak egy betű kell középen s egyházi méltóság
 - Magános idegen szóval
 - A mi urunk
 - Kalifa neve
 - Mustár idegen szóval
 - Aki ez, még előléptethetik
 - Szomorú állapot
 - Megbocsát
 - Két egyforma magánhangzó
 - Ha az esztendő ilyen, nincs vízszintes 49

- Kevés ember igazán ilyen
- Névmás
- Kinai nevekben előforduló szó
- A Filkó szerkesztőjének monogramja
- Egy tankönyvet így is neveznek
- Szláv férfinév
- Orvosság rövidítése
- Erintetlen idegen szóval
- Híres állat filmművész
- Kell az etelhez
- A jó rejtvényjejtő egy keresztrejtvényt se...
- Kicsinyítőképző
- Igen — szlávul
- Mindnyájunknak van
- Tengeri fürdőhely (fon.)
- A cár adott ki ilyeneket
- Igekötő
- Az utolsó betű híján híres sütőpor
- Fürdőhely
- Dán férfinév
- Monogramm
- Arra mondják, aki nem egészen őszinte, de csak az tudja, aki ismeri a római mitológiát
- Uszunk vele
- Betű fon.
- Kutyafaj
- Megint annyi mint megint
- Étel
- Igekötő
- A hét egyik napja
- Itél felettünk
- Kártyázásnál megelőzi a játékot
- Vigyáz ránk
- Király idegen nyelven

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14		15		16		17		18				19
	20		21		22		23			24	25	26
27			28				29					
	30							31				
32			33			34			35			36
		37	38			39		40			41	42
43	44					45					46	47
48			49	50		51		52	53			54
55			56					57		58		59
60	61			62		63			64		65	66
	67		68					69		70		
71			72			73			74			75
						76		77			78	
79			80			81						
82			83			84		85	86			87
		88	89			90		91	92		93	
94	95		96	97				98		99	100	101
102								103			104	

Függőleges:

- A szép arc ilyen
- Helyhatározó rag
- Erdélyi folyó
- Mint vízsz. 108.
- Nehéz pálya
- Egy angolul
- Hatalmas madár
- Francia író (fon.), sültet is neveztek el róla
- Egyik Zrinyi monogramja
- Tenniszhez kell
- Indulatszó
- Francia szó — ruhadarab — a. m. derék
- Cimzés rövidítés
- Vékony bádog (fon.)
- Női név becézve
- Értékpapír
- Község Pest mellett
- Az egi hős
- A lányik között több a hamisított, mint a valódi
- Hátrafelé megy
- A legiobb magyar lap rövidített címe
- Hamarosan
- A rim erre: jó bort
- Római hivatalnok (fon.)
- Az indus, a kínai ilyen
- Tözsdei kifejezés
- A kés
- Hazardjátékból ismert szláv szó
- Állatfaj
- Mikor a lány már nem nő, akkor ez
- Napszak
- Ige és főnév
- Névmás
- A tanít ige egyik alakja

- Az elektrotechnika tudományában előforduló műszó, a. m. mágneses.
- Vegyteni rövidítés
- Néptáplálék
- Igy szlávul
- Ezért sóhajtozik a műkedvelő primadonna is
- Hebehurgya
- A munkás dija
- Ipari növény
- Magánhangzó háromszor
- Védi vagyunkat
- Testrészt
- Három egyforma mássalhangzó
- Régi mérték
- Svájci kanton
- Ebben a rejtvényben is van
- Kártya
- Csodálkozást kifejező szócska
- Mássalhangzó (fon.)
- Összetett mássalhangzó
- Megszólítás rövidítése
- Névmás
- Mint 58.

ELHIZÁS ELLEN

az egyedüli biztos szer a

„VILFAN-TEA“ és „VILFAN-PILULÁK“

amelyek használatával 4 hónap alatt 9 kilót vesztettem. Ezen készítménye et továbbra is használok és azokat mindenkinek a legelőlegben ajánlom.

A kitűnő hatásért a Vilfan gyógyszerész laboratórium nak Zagreb, Illica 204. szám ezennel elismerésemet fejezem ki

Smičiklas Gerli magánzónő Zagreb
Prilaz 45. 1211 7

NYILT-TÉR

A Vajdasági Komlótermelők Szövetsége

Novisadon

1048
 értesíti tagjait, hogy folyó évi február hó 20-án délelőtt 1/2 9 órakor a szövetség helyiségében (Tőzsdepalota, Mali Liman)

rendes évi közgyűlést

tart a következő napirenddel:

1. Jegyzőkönyvhitelesítők és a szavazatszedő küldöttség megválasztása.
2. Az igazgatóság jelentése a szövetség működéséről.
3. 1927. évi költségvetés és tagsági díj megállapítása.
4. Az igazgatóság javaslatai valamint azon tagok javaslatai, amelyek 10 nappal a közgyűlés előtt az igazgatósághoz beérkeztek.
5. Az igazgatóság és felügyelőbizottság megválasztása.

Felhívás

a „Jedinstvo“ Pokopno Društvo tagjaihoz!

A „Bácska“ Pok. Udr. választmánya nap-nap után felhívást jelentet meg a helyi lapokban, melyben felszólítják tagjainkat, hogy könyvecskéiket öhozzá adják be. — Ezen hirdetésekre vonatkozólag felhívjuk a tagok figyelmét arra, hogy az nem a mi tudunk- és beleegyezésünkkel történik; — annak megcáfolására már felhívtuk a hirdető „Bačka“ vezetőségét.

Felhívjuk tagjainkat, akik esetleg már bevitték volna könyveiket, ugyanugy vissza is vehetik, amit már többen meg is tettek.

Egyben felhívjuk a tagokat, hogy az új alapszabályokat a könyvecskék felmutatása ellenében az egyesület irodájában (IV., Nikola Kujundžić ul. 1.) f. hó 10-étől naponta d. e. 10—12-ig és d. u. 4—6-ig átvehetik.

Subotica, 1927 február 5-én.

A választmány nevében:

Markovics György,

elnök.

Értesítés.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a raktáramon levő összes rőfősárak u. m.: crep de chinek, selymek, férfi és női angol-szővetek, vásznak, stb. üzletem átszervezése miatt beszerzési áron alul kiárusítom.

Kérem a n. é. közönséget ezen kedvező alkalmat felhasználni és szükségletét 1927 március 20-ig beszerezni.

Horovitz Lipót

rőfőskereskedő (Városháza épület) Huspiaccal szemben

1062

KOMOLY

és megbízható segéd a norinbergi Engro szakmában, ki a rövidaru-raktárkezeléséhez ért, azonnal felvetetik. A szerbnyelv tudása okvetlenül szükséges, csakis kizárólag szakmabeli egyének ajánlkozzanak.

Gross és Lázló norinbergi rövid és szövöttáru nagykereskedő céghez **Novisad**

877

Fehér hét!

Köztudomásu, hogy **vászon, siffon stb. fehéráruim** az elismerten elsőrangú gyárakból vannak beszerezve, melyeket a t. vevőközönségnek az alant jelzett igen olcsó árak mellett ajánlom:

78 cm. széles	Női fehérneművászon	mtre D.	8-50
82 „ „	Kitűnő minőségű kelengyevászon	„ „	15.—
82 „ „	Vastag szálú bőrvászon	„ „	15.—
82 „ „	Schroll-siffon	„ „	18.—
82 „ „	Férfi fehérnemű grádlí	„ „	20.—
148 „ „	Herm. Pollack-féle alsólepedő-vászon	„ „	28.—
50 „ „	Tiszta lentőrűlközők	„ „	22.—
	Finom és szép frotír törűlközők	drbja	40-65
82 „ „	Rumburgi cérnavászon	mtre	50.—
176 „ „	„ „ paplanhuzatra	„ „	105.—
	1 tucat szalvéta	„ „	48.—
	6 személyes kávé garnitúra	„ „	95.—
	Férfi- és gyermekzsebkendők darabja	„ „	2.—

Étkező- és kávé garnitúrákban különleges választék!

Matija Székely

divatáruházában, *Suboticán*

Tekintse meg választékos nagy raktárunkat és meggyőződik olcsó árainkról

A legsikkesebb párisi modellkalapok „**ESZTERKA**“

modern új üzletében kaphatók (a korzón első a vasutól.) Megrendések, alakítások a leggyorsabban készülnek bécsi mamsell vezetése mellett.

1020

Szolid árak!

Átutazók

A suboticiai vásártól szemben levő „Obilic“ vendéglőt átvettém, szépen átrenováltam és barátságos otthonnak rendeztem be, ahol a t. közönségnek kitűnő olcsó konyha és elsőrendű italok állanak rendelkezésre. Pontos és udvarias kiszolgálás. A t. közönség pártfogását kéri

1055

Jovan Vučak

Értesítés

Slavija és a III. körí emetk zeni egyesület kivált nagyszámu tagjai a szervező-bizottság felhívására Sudarević ulica 52. sz. alatti helyiségében f. hó 3-án érte ezletet tartott, amelyen az új egyesület kimondotta, alapszabályát módosítással elfogadta, tisztikarát megválasztotta és felhatalmazást adott az egyesület működésére.

Felkéri tehát az elnökség, hogy f. hó 15-ig beiratkozás végett saját érdekeik megvédése céljából jelentkezni sziveskedjenek Sudarević ul. 52. szám alatt mindazok, akik a fent megnevezett egyesületekből kívánlni óhajtanak.

1068

Elnökség.

Hirdetmény

Banatska-Topolya község, mint erkölcsi testület február hó 14-én nyilvános árverésen készpénzért elad 2 drb. tenyésztésre alkalmatlan községi kant.

Ban.-Topolya, 1927. január 31.

1010

Községi előjíróság

SP. CIJALIS UZEM
RADIÓ, AUTOMOBIL és STABIL
AKKUMULÁTOROKBAN

Ujjonnan épít minden cél a akkumulátor telepeket javít és tölt bármilyen gyártmányut a legjobb gyártmányu anyaggal, garanciával.

E szakmában bárkinek szaktanácsal volgál
WILHELM LÁSZLÓ, PAŠIĆEVA UL. 2.

1019

UTAZÓ

kereskedelmi érettségivel a Vajdaságban és Baranyában jól bevezetett állást keres, **garanciát nyújtok** „Jó megjelenés“ jelige alatt a kiadó to. ábit

1035

Fontos traktoroknak, automobilonak és benzínmotoroknak. Szabadalmazott nyersolaj-l azosító szerkezet a barna szén enerátorok elve alapján, automatikus levegő szabályozóval

Kis fordulatszámúal nincsen előgyújtással járó kopogás
 Nincs eldugulással járó üzemzavar
 Üzembiztosága és gazdaságossága utólérhetetlen
 Ezt elérjük a kokszosodásmentes teljes elgázosítással
 Nincs kokszosodás sem az elgázosítóban sem a hengerben

Egyetlen igazi nyersolajelgázosító szerkezet

KOVÁCS SÁNDOR okl. gépészmérnök, tervezőiroda, gépműhely és gépkereskedése **Novisad Pašićeva ul. 19**

Naponta
friss batteria
 gyári áron
S. AD. ENGL
 SUBOTICA

Visszonteladók kérik zseblámpa- és öngyújtó árjegyzékem.

FÉRFI GYAPJU KEFLMÉK KIÁRUSÍTÁSA

GYÁRI ÁRON ALUL
 1927. február 2-től március 1-ig
STRASSER BÉLÁNÁL
 Subotica IV, Vilsonova ul. 46. Faku té tal szemben

MODERN TEMETKEZESI VALLALAT

Felhívjuk a nagyérdemű közönség becses figyelmét temetkezési vállalatunkra, ahol a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelű temetéseket jutányos áron rendezhet. — Nagy raktár budapesti érc-koporsókban. — Disztes temetkezési kocsik.
Fekete Dénes temetkezési vállalatánál,
 Subotica, Pašićeva ul. 12

Cabonahivatalnok
 30 éves, nős, gyermektelen, német és szerb nyelv udas, ki 14 évig egy pesti gabonaeresztő cégénél van, hol évek óta vezető állást ölt be, a cég fő os tása miatt
 azonnalra, vagy április 1-re állást keres
 gabona vagy ma on szakmában. Szives meg ér s felvet. Komoly jelige a kiadóba ker 1044

BEOGRADI BORBÉLY és FODRÁSZ-SZALÓN
 a T. rajzin G. szék el és tükörrel. **OLCSÓNELADÓ** amerikai vá. ó. ivándor és foytán Biztos jövő. Megkoreséseket „149“ je ige alatt a **JUGOSZLAV RUDOLF MOSSE D. D.** BEOGRAD továbbit

ABBAZIA
 SANATORIUM és PENZIÓ
ADRIATIKA
 minden modern gyógy móddal felszerelve. Lit. központi tü és meleg és h de vizezetek. Tengeri fürdő. Egész évben nyitva. Pensió ár 55 lirától feljebb. 1921

BÁLI
 és jelmez
felvételek
 művészi beállításal bejelentés esetén este 10-órúig mérsékelt árban
REMÉNYINÉL

Kősó
Iparsó
Asztali só
Őrölt konyhasó
Fürdősó, kendermag
Rézgálic 98/99 fokos

Köles, zsirszóda 128 fokos
Préselt széna, szalma
minden mennyiség-
ben kapható

Décsei és Kertész cégnél
Subotica, Vilsonova u'. 21. Telefon 172

GRAND HOTEL, POŽAREVAC (SZERBIA)

elegáns, újonnan berendezett jóhírnévű
szálloda, étterem és kávéház

hosszabb szerződéssel, kedvező feltételek mellett
átadó. — Bővebbet

Rác Lajos szállodás, Požarevac

Jókarban levő 6 üléses
Benz-autó
olcsón eladó

Érdeklődni:

Arsenović Garage, Novi-Sad

Meg akarja őrizni
arcának, kezének finomságát,
valamint fehérneműjét?!

akkor csakis az elismert

KUKÁR pipere- és mosó-
szappant használja

Szükségünk van építkezési célokra

**14.000 m² kötözött és
hántolt stukaturnádra**

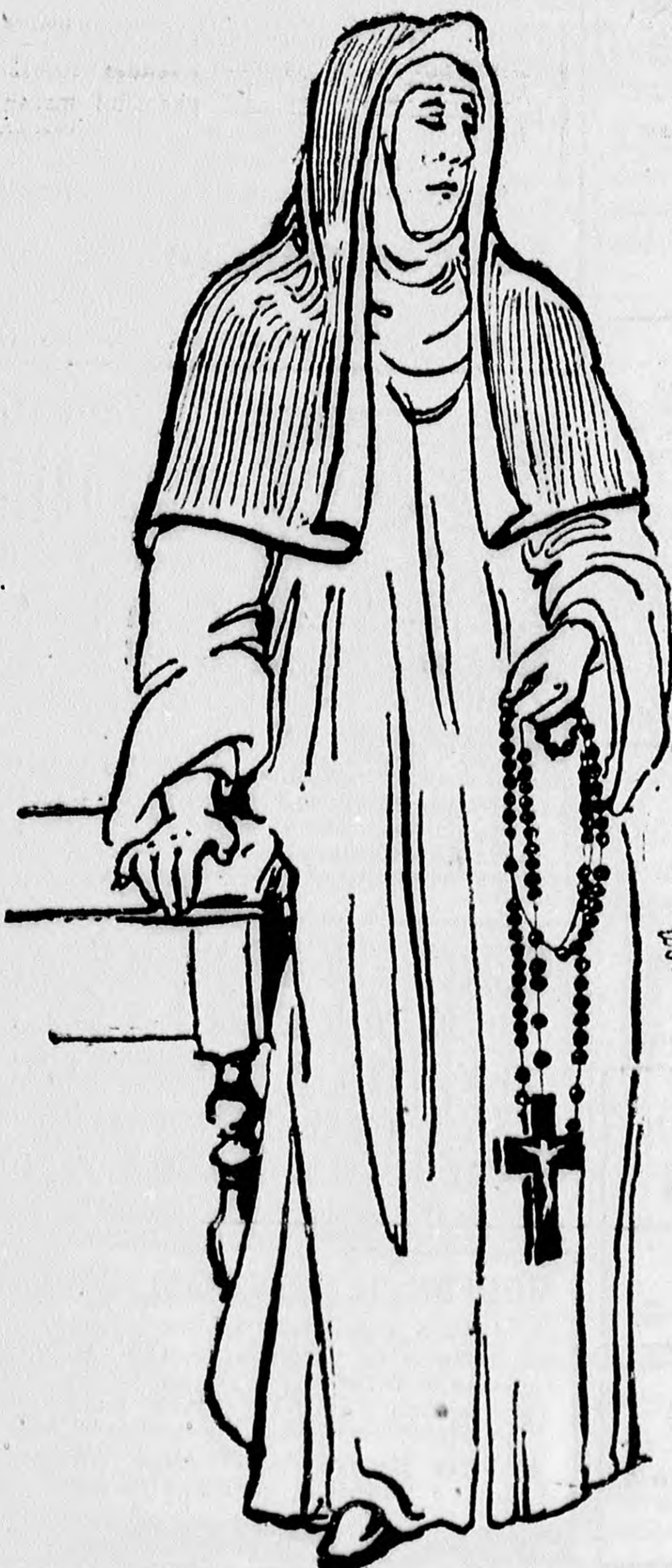
„KOPAONIK“ Akcionarsko Društvo
Beograd, Topličin venac broj 4

Berlini házakat

azonnali fizetés mellett

megvételre kerestünk

Ajánlatokat: „Za 10.827“ jelleg alatt a Publicitas d. d.
Zagreb, Gundulićeva ulica 11. továbbít. 701

— Imádkozzál gyermekem
mondta Genoveva nővér a kis Co-
settenek. A zárda csendjében béke
és szeretet honol. Üldözött testedet
és megkínzott lelkedet e szent falak
között „Az Úr szelleme védi“.

MISERABLES

(NYOMORULTAK)

Victor Hugo klasszikus regénye

Suboticán először a

LIFKÁBAN

(február 9-13, szerda-vasárnap)

LEVELEZÉS

Intelligens középkori özvegyasszony megismerkedne időszerű uriemberrel, aki némileg támogatná. Csak teljes című levelekre válaszolok. Ajánlatokat Lidia jellegre a kiadóba kér. 1080

»Három gracia» Hol vagy? Miért nem irsz? Türelmetlenül várlak. Kérlek írjál. 1073

Happy prince. You are me always very very dear and if you have also not forgotten your old happiness write me at once in this gazette and I will see the occasion to see you, to speak with you! 1008

»Wolf.» Ott lángolt és szunnyadt el ifjuságom minden lángja, most felébredtetted őket, úgy vigyázzon és úgy várjon. Ujbóli jövetelem itt jelzem, lehet, soká lesz. Ha találkozunk, nyuljon kalapjához. 1087

Vidéki városban, nagy iparvállalat vezetője, középkori özvegy ember, megfélemlen nősülne. Levelezés Subotica, postafiók 40. küldendő. 1097

HÁZASSÁG

Hölgyek, urak, ha a farsangba férjhezmenni és nősülni óhajtanak, kérem címüket, adataikat beküldeni »Doktorné« jellegre Subotica, Pašičeva 3. I. 1090

Nősülne egy jobb állásban lévő, 42 éves, evangélikus özvegy, kifogástalan, józan életű tisztviselő. Ismeretség mányában ezután kérem azon jölelkű, házias, családi életet kedvelő, gyermektelen özvegy, elvált asszony, esetleg megfelelő koru leány komoly ajánlatát, aki boldog családi örökös után vágyakozik. Diszkrétio biztossá. Leveleket a kiadóhivatal »Jó férj« jellegre továbbít. 984

Fűszerkereskedő, 30 éves rk. vallású, jó megjelenésű szorgalmas, családostól, önhibáján kívül elvált, a provineban jólmenő üzlete és egy 2 éves kisleánya van szolid, virkedélyű, vagyoni értéke 100.000 din. Nősülne szorgalmas, jómultu urhölgyet, ki jó feleség és kisleányomnak jó anyja lenne. Ismeretség hiányában ez után keres ismeretséget, válás, nemzetiség mellékes, esküszó komoly, jölelkű, részletes ismertetéssel lényegkép, teljesség címmel ellátott ajánlatokat a kiadóba kérek. Diszkrétio becsülettel garantálva. Anonim levelekre nem válaszolok. 952

Házasságot előkelő körökben diszkrétio közvetít »Amor« házasságközvetítő iroda. Temesvár Városház-u. 16. Fonánia. 11050

Házasságot legjobb családoknál diszkrétio elintézek. Megbízást elfogad »Doktorné« Subotica. Ulicim: Pašičeva 3.

Házasságot urikörökben, nev bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrétioval. — Marie Feies, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625.

FOGLALKOZÁS

Vállalok könyvfektetést, mérleg készitést, elhanyagolt könyvek rendbehozását, **könyvszakértő munkákat,** állandó óráknyvelést, könyvvitel tanitást. Borbély L. magán és bírósági könyvszakértő. Novisad. Postafiók 75.

Ön állást keres? Tanuljon ki sofförnek, folytatolagos szerb, német, magyar előadás. Belépés bármikor lehetséges. Eredményért garantálunk. Automobil és Motor Technológia, engedélyezve a kereskedelmi és ipari minisztériumtól. Novisad, Kralja Aleksandra 7. sz. udvarban. 523

Van szerencsénk vevőink szíves tudomására hozni, hogy vállalunk a Karadziceva ulica 6. sz. aló **Pašičeva ul. 46. sz. alá** helyeztük át. Tisztelettel

„CAROBIA“

D. Lj. ym. o. l. e. d. o. l. z. o. Vállalat Vel.-B. öke ek 97

Kovácsépészt évre keresek mokrinai gazdaságomba. Fizetés megegyezés szerint. Belépés márciusban. Budisin Gyura, Vel.-Kikinda. 787

Szalmarázó és töreköző tengelyeket Jugoszláviában legutányosabb áron szállít Kozma Imre, Cantavir. 860

Szanádi szőlőmbe szakmányos vincellért keresek. Heiszler gyógytár, Senta. 881

Szakácsnő és szobaleány keresetek egy előkelő szerbiai családban, jó fizetéssel. Cim a kiadóban. 897

Gazdasági kovács, traktor-szántó saját vagy társulandó géphez éves állást találhat Hirschenhauser, József, Vel.-Kikinda. 911

Kovácsmestert keresek gazdaságba, konvencióra. Beshe Lázár, Bajmok. 961

Hőgyek és ura figyelmébe!

A legjobb, a le pontosabb és a legelőkelőbb kiszolgáló hajtást. Oral He náva garancia mellett, parókaté szítés, **babakárika** az összes babafejek és alkatrészek leszállított árban lesznek kiárusítva. Babajavitások a **egészes baron L. ar J. ro Subotica, Pašičeva u.** Ugyanott egy nagy vaskályha és egy faesztlapadszer zárokkal eladó.

Leistungsfähiges Unternehmen vertritt Vertretung für die Vojvodina an Herren, die in der Eisenbranche versiert und bei Gesverbetreibenden. Industrie und Maschinenbranche gut eingeführt sind. Adresse in der Administration des Blattes. 1071

Ötvenezer din. bankgaranciával pénztárnoki, raktárnoki vagy hasonló bizalmi állást elfogadok. Cim a kiadóban. 970

10 évi gyakorlattal bíró géphimző munkát vállal. Házakhoz, vidékre is elmegy napi 40 dinárért. Himeztetni szándékozók küldjék leveleket »Szorgalom« jellegre a kiadóba. 978

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdések-közlésekben válaszbélyeg melléklendő.

Autószaküzletbe jobb házból való fiu tanoncnak felvétetik. Cim: Pallas Reklám.

Jó munkás, önállóan dolgozó bognárségédet állandó munkára teljes ellátással felvezetek. Csak levélbeni ajánlatok vétetnek figyelembe. Bucessella Géza bognármester, Srbobran. 994

Fogtechnikus keresek, aki több évi önálló laboratóriumi gyakorlattal rendelkezik és közben nem paúzált, aki úgy az arany, mint a kaucsukmunkában teljesen profekt. Felvétel próbamunka után. Dr. Kosta Grgurov, Sombor, Aleksandrova ul. 2. 1014

Ügyes rövidárusegéd, ki a kirakatrendezésben járta. azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóban. 1019

A szubotica pénzügyszegség, aki szubotica pénzügyigazgatóság egy szerbül tudó gépiró kisasszonyt keres cizil géphez. Jelentkezés minél előbb a szubotica pénzügyigazgatóságnál.

Almolnár, aki nagyobb malomokban volt alkalmazva, mielőbbi belépésre állást keres. Kisebb malomban főmolnári állást is elvállal. Steiner József, Bačka-Topola Becsei-ul. 1386. 1022

Köziszdívősegéd, önálló munkás, damasztban is járta. azonnal beléphet. Pollák Izidor, Murska-Sobota, Prekmurje. 1070

Fiatal özvegy házvezetőnőnek ajánlkozok. Megkeresést »Szorgalom« jelige alatt a kiadó továbbít. 1075

Keresek két jóházból való fiut tanoncnak. Ugyanott szerbül és magyarul beszélő fiatal, jó megjelenésű fűszerkereskedősegéd azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóban. 925

15 éven aluli leányok könyvnyű és tiszta munkára azonnali belépéssel felvétetnek. Todor Simon Subotica, Paja Kujundžičeva 94 1078

ÁLLATTENYÉSZTŐK!

Az országban már mindenki tudja, hogy májmételykór ellen a legjobb szer a

„DISTOL“

amelyet a hazai KASTEL d. d. vegyészeti, gyógyszerészeti gyár r. t. gyárt.

Őrizkedjék utána a től és hamis Distol-tól

Csak olyan kapszulát fogadjon el, amelyen a „DISTOL“ bélyegző látható

A „DISTOL“ árai:

Kapszula bárányoknak drbja 3-50 din.
szarvasmarháknak „ 10-50 „
Kapható minden gyógyszerüzletben
Utasítással és felvilágosítással szolgál a gyár

ADAGOLÁSI TÁBLÁZAT

Bárányok és kecskék:		20 kg-ig		2 bárányak való kapszulát 2 napra	
20-25	3	25-35	4	35-45	5
45-55	6	Szarvasmarhák:			
50 kg-ig		2 marhának való kapszulát 4 napra			
50-100	4	100-150	6	150-200	8
200-250	10	250-300	12	300-350	14
350-400	16	400-450	18	450-500	22
500-550	22				

„KASTEL“ tvornica kemijako — farmaceutskih proizvođa d. d., KARLOVAC 8159

Figyelem!

1927. január 1-től kezdődőleg leszállított árak

2 ROMLOZSINEG

Dinár 27.—

Kérjen árajánlatot

A FONÓ ÉS KÖTÉLVÉRÖGYÁR R. T.-TŐL ODŽACI BAČKA.

Garay-szalomban, Aleksandrova ul. 9. tanulóleányok felvétetnek. 1052

Tanulóleány felvétetik varrodába. Hoffmanné, Trumbičeva ul. 30. 1067

Urasági inas, jó bizonyítványokkal, állást keres. Cim a kiadóban. 1066

Fehérnemű varrást és javitást olcsón vállalok. Vilsonova ul. 57. 1068

Fogtechnikussegéd, önálló gyakorlattal, állást keres. Thury Mihály, Jása Tomić 1057

Ügyes leányt, aki önállóan és izletesen főz s minden házimunkához ért, keres jó fizetéssel kis családban. Klein Lajos, Sušine Djurdje-novac. 1036

Ügyes manikűrözönőt, ki jól ondolál vagy fodrást magas fizetés mellett azonnal felvezetek. Gyermán Pál hölgyfodrász, Vel. Beeskerek Aleksandrova ul. 4. 1005

Perfekt mérlegképes könyvelő, magyar-német levelező, 20 évi gyakorlattal állást változtatni óhajt. Szives megkereséseket »Szorgalom« jelige alatt a lap kiadóhivatala továbbít. 1028

Keresek házmesteri állást vagy feles szőlőt lakással. Cim a kiadóban. 1029

Vaskereskedősegéd, fiatalabb erő, szerb és német nyelvismerettel felvétetik. Írásbeli ajánlatok a fizetési igény megjelölésével »202« jelige alatt Schmolka hirdetőirodába Novisad, Jevrejska 7. küldendők. 964

Helyszerző irodámba keresek és ajánlok szállodai, kávéházi, irodai személyzetet. Állást keresnek: könyvelők nevelőnők, házvezetőnők, roszalozgók, kaucióval rendelkező kasszopincér, kassziorstib, Lang Agentura, Subotica, Pašičeva 3. 1091

Főmolnár állást keres mielőbbi belépésre. 38 éves, nős, kiscsaládu, józan életű mindenféle örlésben, jöminőségű lisztek előállításában és szerelésében profekt, elvállalja 1 től 5 vagonosig bármilyen rendszerű vámcserre, vagy kereskedelmi malom szakszerű vezetését. Megkereséseket »Megbízható« jellegre a kiadóba kér. 731

Középkori nő 4 éves gyermekkel azonnali belépésre szakácsnőnek vagy házvezetőnőnek elmenne. Cim a kiadóban. 1012

VÉTEL-ELADÁS

Gummi és combine fűzők, fehér és szines a legjobb kivitelben Gutai Ferencnél, VIII., Ostojčeva ul. 29

Eladó 1 darab 20 lőerejű szivógázmotor »Langer és Wolf« gyártmány, 1 darab 8 lőerejű szivógázmotor Langer és Wolf-gyártmány, 1 darab 8 lőerejű benzínmotor, 2 darab 3 lőerejű álló motor Benz és Hanheingyártmány és egy huzatos vaskocsi állvány 8-12 lőerejű motor részére. Bővebbet: Dragutin Tsoirig Osziyek I., Teretna ul. 35. 616

Családi ház, butorok és edények eladók. II., Plebanijska ul. 39. 1017

Eladó betegség miatt ujonnan épült modern, magas, földszintes sarokház, kocsi-bejáráttal, beköltözhető lakással, havonként 3.000 dinár a hozadék. Osziyeken, a vasuti állomás mellett. Bővebbet: Dragutin Tsoirig Osziyek I., Teretna ul. 35. 617

Eladó betegség miatt egy jól bevezetett géplakatos és motorszerelő műhely, gépekkel, házzal együtt, a vasuti állomás mellett, rögtön beköltözhető lakással. Nagyobb szlavóniai városban. »Gépműhely« jelige alatt a kiadó továbbít. 618

Keresek megvételre egy iókarban lévő üzempéves. 18-20 HP szivógázmotort. ármezjelöléssel. — Varga Flórián gvadju-fonó- és kötöttárugvár. Subotica. Trumbičeva ucca 3. 724

Szalmakazalozók, kazalozók, kincok, szalma- és tőregrázó tengelyeket jutányos áron készit. L. Fuchs gépműhelye Kula. 813

6 HP benzínmotor, nyersolaj és petroleum használatlaltal, kitünő, alig használt állapotban, jutányosan eladó Wolf János, Vel.-Kikinda. 910

Angol motorkerékpár, alig használt állapotban, világmárka, olcsón eladó. Erdeklődni lehet Fischer-nyomda, Subotica, Senoe ul. 726

Eladó 5 HP benzínmotor, 35 HP 4 hengeres motor, 250 HP 6 hengeres motor, 15 HP nyersolajmotor, kisebb gőzmotor, nagyobb komplett generator, új cséplőszekrény, német gyártmány és különféle szijtárasák. Morvay Péter épület és géplakatos, Novisad, Kamenici ut-28. 965

Vennék 10-12 HP gőzlokomobil magánjárót, esetleg nem magánjárót, 20 éven alulit. Eimberger E. Mokrin. 968

Öt éves Hoffherr cséplőgarnitúrám, jó állapotban, mely menelközben tüzfát is felvág és nagyon kevés tüzfát fogyaszt, eladó. Nagyabonyi András, Senta, Cara Uroša ul. 43. 988

Szivógáz cséplőgarnitúrát, esetleg fiatalabb lokomobilt keresek megvételre buzavé-telért. Nacsá Ferenc, Kovin. Székely ut 1059. (Bánát) 995

Eladó egy 8 HP benzínmotor valamint egy drb. jókarban lévő írógép. Cim: Ghed-malom, Subotica. 997

Borbélyüzlet, forgalmas, olcsón eladó Sentán, Beograd-ska ul. 80. 998

Eladó 200 hold bácskai föld, nagy tanyával, vetéssel, élő és holt felszereléssel, holdja 11.000 dinár. 50 hold szép tanyával, 12.000 dinár. Azonnal átvehető.

Különféle asztaloszszerzőmök eladók. Megtekinthető Sombor, Radišić ul. 46. 1016

Teljesen új uriszoba, divány, összecukható ruganyos vaságy, márvány mosdó, orvosi rendelőbe alkalmas, eladó. Zmaj Jovina 2. emeleten. 1034

Veszek használt árvizbélyegeket
kérek ajánlatokat a mennyiség és értékek megjelölésével
Deutsch Károly tükör-yáros St.-Kanjiž

Szőlőoltványok
2-3 éves gyökeres oltványok, egy éves amerikai gyökeres és sima vadvesszők minden fajban valamint nemesített 2-3 éves gyümölcsfák megrendelhető
SÉVAR LASZLÓ
mintaszőlő és szőlőoltvány telepe
PETROVARADIN (Ma'u) Posta 164 17
(Lerakat a vasuti raktárral szemben)

Vajdasági irodalom

Időnkint — talán témapangások évadján fel-felbukkan problémának a vajdasági irodalom. Gyűrzük, fodorjuk, majd nagyobb hullámokat nem verve megint elismuk. Most éppen újra divatba jött. Olvasatunk róla sok okos, helyes és igaz, de sok igazságtalan megállapítást is. Olyk nagy buzgalnában élvezet minket Balassa Menyhárt árutatásáig is, csak hogy tárgyi érvekkel bizonyítsa a vajdasági irodalom létjogosultságát, sőt elkanyarodnak Madách Imreig hogy megvédelemazzék a dilettánsokat a professzionisták ellen. (Hát az íróskodás a Vajdaságban mint főfoglatkozás és az irodalom a Vajdaságban mint megélhetést forrás — még krokinak is gyöngye anyag).

Vajdasági irodalom. Nem kezdem szószálhasogatással és ezért nem is teszék kifogást a vajdasági irodalom és vajdasági írók elnevezés ellen. Sőt magam is használom, de csak abban a jelentésben, hogy irodalom a Vajdaságban és írók a Vajdaságban. Pontosabban: magyar irodalom és magyar írók a Vajdaságban. Mert erről van szó.

A probléma első kérdése mindig az, hogy van-e ilyen? Hát ha objektíve kellene megállapítani, nem tehetnének egyebet, mint a tényálladékot felvenni, vagyis a látható bünjeleket leltározni. Ily eljárás mellett, ebből a szemzőből bizony igazat kell adnom azoknak, akik a vajdasági irodalomnak nem is a szegénységét, hanem a reménytelen nyomorát állapították meg. Pár négy lábás tárcsa egy-két (de inkább egy, mint két) napilapban, aztán ugyanennek a lapnak a karácsonyi száma és itt-ott egy-egy könyv, amely azon a kálvárián, amit megjelenéséig megtett, megbühödté írójának egész multját és jövődjét. Elvetelt akarásokról, íróasztalok fölkapján porladó írásokról nem lehet itélni. De internis non judicat praetor.

Most pedig én leszek bátor két kérdést felvetni.

Megelégedhetünk-e az ilyen »objektív« megállapítással? Nem kellene-e kutatunk, hogy hát igazán ez volna a vajdasági irodalom? Nincsenek-e itt írók, akik pár termékeny, esetleg kedvetlen órában fogant tárcán, cikkeken kívül tudnának méreteket és minőséget szerezni is olyat produkálni, ami komoly irodalom? Nem akadnának-e itt regényírók, novellisták, drámaírók, költők, esztétikusok, szociológusok stb.? Ez az első kérdés.

A második az, hogy azok az egyének, egyesületek és intézmények, akiknek és amelyeknek őszinte óhajta és parancsoló kötelessége lenne a Vajdaságban a magyar kultúrát, ha van, megőrizni és fejleszteni, ha nincs, megteremteni, megtette-e mindent, hogy komolyan és biztosan megállapíthassák, vajjon van-e vajdasági irodalom és ha van, vagy nincs, mit lehetne és mit kellene ebben az irányban tenni?

Hirdettek-e megfelelő pályadíjakat, hogy komoly munkára, irodalomra biztassák a vajdasági írókat, akik — az ördög nem alszik — esetleg mégis lehetnek itt? Vagy talán a vajdasági magyar színház (esetleg csak kamaraszínház) nem tudott a legfényesebb tantíemek kecsgetésével sem irodalmi darabhoz jutni? Talán kiadók hiába könyörögtek ismert, vagy ismeretlen vajdasági íróknak kéziratért, mert nagyon akartak könyvet kiadni? Vagy végül legalább is egy komolyan megalapozott magyar folyóiratot kellett azért beszűntetni, mert nem akadt elfogadható anyag?

Mert ha volnának is a Vajdaságban írók, hol és hogyan csináljanak irodalmat, amikor csak egyetlen napilap tud nekik néhanapján valami kis szűk teret rendelkezésre adni? Aztán meg elvégre azt is el lehet gondolni, hogy még az íróknak sincs fölösleges pénzük, hogy saját költségükön csináljanak lapot, vagy adjanak ki könyvet. És last, but not least valamely exponáltabb helyen lakó lapudósító havonta többet kereshet, mint valamennyi vajdasági író együtt egy év alatt.

És most dohom azt a követ a kutba. Most jön a realitás.

Ha az említett egyéneknek és egyesületeknek valóban szívükön fekszik annak a biztos megállapítása, vajjon van-e vajdasági irodalom, tisztelettel ajánlom, tegyék meg az egyetlen megbízható próbát, kísérletet.

1. Hirdessenek minden évben pályázatot irodalmi értékű regényre, novellákra, kötetre, vagy bármilyen munkára. (Eszédekem: nem a parabutyi népelet humoros ábrázolására kiírt 500 dináros pályadíjra gondolok).

2. Alapítsanak könyvkijadó vállalatot, ha nem is altruista alapon állót. (Az üzletileg alapítottakból).

3. Indítsák meg azt a bizonyos szép-irodalmi folyóiratot. Ne keressék azt a

vezetőt, akinek tisztelt személye körül minden vajdasági író készséggel csoportosul munkára, hanem egyszerűen kérék őt fel erre.

Csak három évig kísérletezzenek. Csinálják meg mindahármat, ha háromat nem, legalább kettőt, ha kettőt nem, legalább egyet.

Ha sikerül, bebizonyították, hogy van irodalom a Vajdaságban. Ha meddő lesz a kísérlet, nos akkor legalább megmarad a pénz. De amíg ezt a kísérletet komoly akarattal, becsületesen meg nem

csinálják, addig — bocsánatot kérek — minden ankézés csak céltalan, akadémikus értékű vitakodás, amelynek lehetnek elmés, okos megállapításai, de a vajdasági irodalom ügyét sem tisztáznák, sem szolgálják meg.

Ha pedig e kísérletre nincs mód, vagy akarát, akkor — könyörgöm — hagyják meg a vajdasági irodalmat csöndes halottnak, az írókat meg békén élőknek. Ők agylátszik már beletörődtek abba, ami nincs, meg abba is, ami van.

Dr. Vidor Imre

Beteg, aki szegény

Írt: Baedeker

Egy humanitárius intézmény előcsarnokában olvasom az annak falába vésett mondatot: Szegény, aki beteg.

Milyen igaz! Kórház vagy egyéb gyógyintézet okosabb jelmondatot nem is választhatott volna. A szűkszavú motónak rábeszélő, egyenesen meggyőző hatása van. És csábító ereje. Mintha mondaná: »Jer ide meggyógyulni, s én nemcsak a betegségedtől, de a szegénységedtől is megszabadítalak. Igen, mert nemcsak beteg, de szegény is vagy. A beteg, jó barátom, ha mégannyi pénze van, egyszersmind szegény. Mit ér a vagyona, ha beteg a teste? Mit a pénze, ha nem élvezheti, amit kaphat érte? Mit ér a magas társadalmi állása, a népszerűsége, a tekintélye? Mit ér mind az, ha nyomorog a testi szervezete? Telepedj itt meg, s ha kilábalsz a betegségedből, megszabadulsz a velejáró szegénységtől is. Ujból egészséges leszel, s hozzá gazdag is, mert az egészség nagy kapitális.«

Ezt vitatja az a három szó ott a gyógyház falán, s ilyen kevés szóval ritkán sikerült ennyi igazat mondani.

Mégis, ez az igaz szó nem oly igaz, mint egy másik, amely eszembe jut, valahányszor amazt látom.

A beteg még se okvetlenül és nem minden esetben szegény. Ha a baja gyógyítható vagy ha nem jár elviselhetetlen fájdalommal, akkor a jó mód, amelyben élhet a rendelkezésére álló pénzforsrás, amelyből a gyógyulására költhet, enyhíthi a szenvedéseit és megkurtítja azoknak idejét. Ha olyan természetű a betegsége, amely kormányozható vagy türelemmel és gondos kezeléssel kiküszöbölhető, a páciens nem szegény. Aki az emberi kor végső határáig fölkeresheti minden nyáron Karlsbadot, s az, aki a téli hónapokat, ha a légszervei úgy kívánják, Szicíliában vagy Egyiptomban töltheti, az nem mondható szegénynek, — ha még oly gazdag is, s ha még egy irigylt is azt a szegény ördögöt, aki nálánál talán nem egészségesebb, de nem is gondolhat arra, hogy akár télen, akár nyáron klímát változtathasson.

Ellenben — ismétlem — föltétlenül igaz ama másik mondás, amely így szól: *Beteg, aki szegény.*

Az ugynevezett szegényember, ha fizikailag teljesen egészséges is, lelkileg ritkán az igazán, mert a szegénység nélkülözésekkel jár, (ahogy az egyszeri német mondta: *die Armut kommt von der pauvrete her*), nélkülözésekkel, amelyek a szenvedésnek s a betegségeknek kintó érzéseit keltik föl a legépebb szervezetenagyerejű egyénben is. A szegénység tulajdonképpen ott kezdődik, ahol a nélkülözés beáll, — oly eset, amely nemcsak az abszolút nincsteleneknél következhet be, de »rendezett anyagi viszonyok közt« is előfordulhat. Bátran lehet hát fölpanaszolni, hogy: a szegény beteg. Bárabbban, mint azon keseregni, hogy a beteg szegény. Nélkülözni annyi, mint szenvedni és szenvedni annyi, mint betegnek lenni. S mert szeretek lehetőleg világosan beszélni, kedvem volna azt mondani, hogy a szegény, ha egészséges, beteg, mint a gazdag, akihez mindegy, akár kétszer, ellátogat az orvos. Az a nagy igazság, amely szerint: *jó az egészség, s ha az megvan, akkor minden megvan: csak féligazság, mert hogy mi mindene hiányzik annak a »boldog ember«-nek, aki egészséges, mint a mark, de szegény, mint a templom egere, azt csak ő tudja, akinek az egészségén fölül mindene hiányzik...*

Hiába vagy egészséges, jó barátom,

hiába hatalmas a tüdőd, ütemesenverő a szíved, kifogástalan a gyomrod, hiába a konstitúciód minden tökéletessége, hiába a mind, ha kénytelen vagy nélkülözni, amire a szíved fáj vagy a fogad megfájdul. Elsősorban természetesen a kulturáltabb szegény fogja magát betegnek érezni és mennél kulturáltabb, annál betegebbnek. Az u. n. művelt ember élvezőképesebb s így abban az arányban fáj neki minden nélkülözés, amely mértékben a morális szervezete élvezetekre vágyik. Mondjuk, hogy — szegénynek! — megvan a mindennapi kenyere, de nem hallgathat muzsikát (hacsak nem az uccai verkit, vagy el nem sétál egy zenészkávéház mellett), s ez annyira hiányzik a melódiaszomjas lelkének, hogy a hiánytól beteg. Egy másiknak mit ér, ha jóllakhat déiben, sőt este is, de nem szerezheti meg a könyvet s nem fizethet elő a szemlére, amely után sóvárg az elméje? Mit ér, ha nagynehezen kiszoríthatja a házbért, de nem láthat világot, nem mehet színházba, s (mert ez is költséges multság, s neki nincs rá pénze) még a műveltségéhez s a szellemi rangjához illő társaságban se fordulhat meg? Hiszen ehhez szmoking, frakk, több pár kesztyű és sok egyéb rekvizitum kell.

Ó bizony beteg. S talán gyógyíthatatlanabbul, mint egyik-másik kórházban ápoltt páciens. Azokon a szegényeken, akiknek csak lakásuk nincs vagy csupán az énnivalójuk hiányzik, még segít esetleg a jó emberek érdeklődése vagy egy jótékony egyesület akciója, mert mindenki belátja, hogy a társadalom szegénye: hajlék s táplálék nélkül hagyni a szűkölködő embertársakat, — de azoknak a szegényeknek a fájó nélkülözéseit, akik nem éheznek s akiknek van hová lehajtani a fejüket, azokéit nem enyhíti senki. Mert hiszen — mondják a humanus jólelkék, — hála a jó Istennek, megvan mindenük (!), amire szükségük van. A jótékony intézmények és a jótétező emberek érdeklődése legfeljebb annyira terjed, hogy nem akarnak hajléktalanokat, didergőket és éhezőket látni. Sajnos, ezeknek a szükségleteit is csak parányi mértékben tudják kielégíteni: — a kulturáthezőkkel, a műveltség-szomjasokkal és a Szépek vágyakozóival egyáltalában nem törődnek, mert nem gondolnak arra, hogy ezeknek talán *főjében* hiányzik a kultúra, amelynek az áldásaitól el vannak zárva, mint amazoknak a kielégítő táplálék és a meleg szoba. A műveltek minden jobban fáj, mint a műveletlenek és semmi se jobban, mint ha azok az igényei maradnak kielégítetlenek, amelyek a kulturáltságából, szellemi életének az emelkedettségéből fakadnak. Ezek a betegek bizony szenvednek annyit, sőt többet, mint egyik-másik influenzás, neurastheniás, hisztériás, hipokondriás, neuralgiás és egyéb íás.

Mondjunk példát.

Aki kénytelen eladni a zongoráját vagy a felesége ékszerait, hogy beteg gyermekét szanatóriumban ápolthassa, maga is olyan beteg, ha nem betegbb, mint a gyermek, akinek a kedvéért ezt a nagy áldozatot hozta, s aki megvált a könyveitől, hogy azoknak az aran ruházatasa a családját és iskoláztathassa a fiát, többet szenved, mint ha rheuma vagy gyomororkataru kinozná, — oly két betegség, amely könnyebben gyógyul a sehogyse gyógyuló szegénységnél. Az ily nélkülözők, ha esetleg meg is van a mindennapi kenyérük, mindig betegbbek, mint azok a fűrdövendégek és sanatóriumlátogatók, akiknek a doktoruk a gyomorhurutjuk okából szigorú diétát rendelt, s így bár nem kedvük szerint ebédelnek, de étkezés után kikocsiznak s

este a színházban szórakoznak. Ha a művelt ember nem lakhatik oly lakásban, amely föl van szerelve a higiénia követelményeivel, már nem egészséges. S ha újságra, revüre nem fizethet elő, könyvet nem vásárolhat, s nem válthat elég gyakran fehérneműt, akkor bizony beteg, s rosszabbul érzi magát, mint olyik agybanfekvő, aki pár hét alatt visszanyeri a régi súlyát s egészségét, míg neki, a kultúra (helyesebben: a kulturhiány) szerencsétlen betegének vajmi kevés a kilátása, hogy a bajából valaha kilábalhat.

Lehet egyébaránt és Carpenter például azt vitatja, hogy a finom műveltség maga is betegség, mert követelőző, igényessé, élveznivágyóvá teszi az emberét, lehet, — bizonyos, hogy az, aki az anyagiakban való szegénysége mellett és miatt szenved a műveltségtől, betegbb, mint a Kuranstaltok és gyógyítóházak legtöbb páciense. A háboru által előidéztet nagy oltalodásnak egyik szomorú származéka az ilyenfajta szegény s az ilyenfajta beteg. Valahogy úgy történt, hogy azok a könyvtárak, festmények, zongorák s egyéb kulturszerszámok, amelyek azelőtt jól voltak elhelyezve és fölőszta (well placed and distributed), most olymódon cseréltek gazdát, hogy azok, akiknek szellemi jussuk volna hozzájuk, kitagadvák tőlük, pedig nem tudnak nélkülük élni. *Ezért betegek.* S kérdés, hogy akik ma vannak ezeknek a szépségeknek a birtokában, annyival egészségesebbek lettek-e tőlük, amennyire megbetegedtek, akik elvesztették s most nélkülözni kénytelenek őket?

A társadalom persze, amely mindig rövidlátó, nem is veszi őket észre, mert nagyon el van foglalva azokkal, akik éheznek vagy fáznak, vagy lakás nélkül vannak, s akiken szintén nem valami áloposan segít. Ha találkozik is egy ily kulturbeteggel, nem fogja betegnek elismerni (szimulánsnak tartja — hiszen láza sincsen!), mert valószínűleg van lisztje, burgonyája és fája. S ha ez van, ugyan mi hiányzik neki? *Mein Herz, was willst Du noch mehr?* A legtöbb jótékony ember, akinek ezeken kívül van háza, nyaralója, autója, színházi páholya, ékszere, szeretője, s minden egyéb luksuscikke, ami széppé teszi a csuf életet, *szerényen megelégszik*, ha a polgártársának, akit szociális szeretettel ölel a testvéri keblére, van kenyere és tüzelője. Teátrumba nem muszáj mindenkinek járni, olvasni és muzsikát hallgatni se kell minden ember fiának — gondolja a társadalom. Utazni pedig egészen felesleges — örökljön, ha odabujhat a meleg kályhája mellé és adjon háát a jó Istennek, hogy ennek a jótékony hevében sütkérezhet, mert sokan, vajmi sokan ezt is kénytelenek nélkülözni. Arra persze nem gondol a jó társadalom, hogy mennyire *fázhát* valaki egy fűtött kemence mellett, ha arra gondol, hogy a pénztelensége miatt el van zárva a művelődésnek épp azon forrásai elől, amelyek üdítő cseppekkel szolgálának a lelke szomjaságának és vigaszt nyujtanának neki egyéb nélkülözésekért.

A kultúra nehéz betegel ezek s igazolják a mondásomat, amely akár új, akár nem új, föltétlenül igaz, hogy a szegény: beteg.

S bizony, szegény a társadalom is, hogy ezt a szegénységet és ezt a betegséget kénytelen túrni, tétlenül nézni és — mert ez oly kényelmes — letagadni.

Juhász Gyula:

Az időnek

Idő, örök öreg, ki messze, fenn
A végtelen szikláján ülsz magad
S csak nézed hallgatag, vén bérceken,
Hogy az éón, az év, a nap halad.

Csak nézed, hogy a tenger és a könny
A vér és víz hogy árad és apad,
Csak nézed, hogy viv a lény és a köd
S hogy mulik el világ és pillanat:

Idő, örök öreg, mi lenne, mondd,
Ha egyszer élszunnyadnál és e zord,
Nem lankadó ládék megállana:

A halló őszi lomb a lomha légben
S az elmúls halálhozó ködében
Sztvamból szálló sóhaj dallama?

Farsangi prédikáció

Tartozom egy őszinte vallomással, amit az ismerőseim nem hisznek el: sosem szerettem táncolni.

— De hiszen végigjártál a magad korában minden bálát!

— Nono. Ugy vagyok vele, mint a halasi magyar a sörrel.

— Ut a korcsmában s egyremásra hoztatja a krigliket.

— De jó cigja van bácsi — szólítja meg a tizediknél valamelyik ismerőse.

— Hát ha még szeretném! — csodálkozik fel az öreg.

— Én is úgy voltam, hogy hátha még szerettem volna, monnyit táncolok akkor! A bál arra való volt, hogy az ember találkozzék azokkal, akikkel egyébként nem tud olyan huzamosan találkozni. Beszélgethetünk órákon át, járhatjuk a csárdást a mamától jó messzire, egy hosszú (azaz dehogya is hosszú, csodálatosan rövid) éjszaka folyamán össze lehet háromszor is veszni, aztán ugyanannyiszor kibékül megint az ember. Páratlan mulatság!

Ezen a télen mondta „valaki”, aki körülbelül leginkább illetékes a hozzászólásra s aki a gyermekek szent jogán sokszor ott bujkál az írásaimban, hátha csak sejtélemszerűen:

— De hiszen maga nem szeretett táncolni. Akárhányszor ott ült az egész bál idején a mama mellett.

Ugy van, ott ültem. Poroszkay néni-vel is szívesen eldiskuráltam, pláne mikor a múlt század derekáról való szerelmes leveleket mutatott. Mennyire tisztelték akkor a nőket, milyen alázatosan tisztességes volt a hang! Bizonyára alkalmazkodott a női viselkedéshez.

Már régen nem járok bálba, a leányomnak nincs hozzá kedve, de azért olvasván a tudósításokat, találgatom, hogy jól mulattam volna-e egykém-másikán? Van egy apró barátom, aki tarsolyában hordja a jövő bálkirálynői rang marsallbotját, az lép meg néha különös kérdésekkel.

— Bácsi, miért kellene védnökök a bálhoz?

— Azért, fiam, hogy biztosítsák a sikert.

— Nem stimmel. A bál akkor sikerül, ha a lányok sokat táncolnak, a védnökök pedig miniszterek meg püspökök és hasonló öreg urak szoktak lenni, szóval akik nem táncolnak. Hogyan védhetik még akkor a leányok érdekét? Itt valami nincs rendben.

— Eltűnődtem s mivel apró barátom szintén asszonyfalanta, kötelességem me tette, hogy felvilágosítsam, akár-mibe is kerül.

— Látod, kis butus, nincsenek tapasztalataid. Emlékszel-e rá, hogy volt egyszer Csengradon is bál s milyen baj, hogy akkor nem választottak védnököt. Magára lett hagyva az egész mulatság — szét is robbant. Rendes helyen az ilyesmi nem történhetik meg, mert senki sem merészel merényletet elkövetni a bál ellen, ha tudja, hogy annak védnökei a csendőörök, meg a rendőrkapitány. Egy csapat védnök a terem sarkában vigyáz, a másik az uccán véd. Ez a rend.

Apró barátom láthatólag megvilágosult s máris haladt tovább.

— Azt is hallom, hogy az igazán előkelő bál tízre van hirdelve, de tizenegykor kezdődik. Mit csinálnak addig az emberek?

— Ez, fiam, bölcs alkalmazkodás az élethez, meg a körülményeihez. Azt lehetné, hogy unatkoznak s keservesen huzzák ki az időt. Tévedés. Először is a különböző családok megvacsorálnak, finom tepertőt esznek s a család főkonferál hozzá. Válogatott kifejezésekkel inzultálja azokat a kőkorszakbeli gazembereket, akik a bálát kitalálták. Igen jellemző és változékony a skálája évezredek óta. Azonban történelmi tény, hogy még sohasem használt ez az inzultus, bálak azért mindig lesznek.

— A nagyon régi emberek is táncoltak?

— De mennyire! A tánc olyan régi, akárcsak az ember. Ha valakinek gyereke született — táncolt. Ha meghalt az őserdőben a nagybácsi, akitől kőbaltát örökölt — ugrálni kezdett. Sőt még én is táncoltam, fiam, mikor szeretetreméltó nénikéd újabb drágulásokról tesz jelentést s akut háztartási gondokat emleget. Mondom, táncolok, majd a falra mászom, azonban megspórolom a belepít díjat. A világ azzal hitegeti önmagát, hogy előrehaladt, pedig az nem egészen igaz. Tény és való, hogy a férfiak frakk-páncélba vannak szorítva a mulatás idején, ellenben a hölgyek tolettje évezredek óta alig fejlődött. Leleltémes kulturálisztorikus azt is ki tudná mutatni, hogy a mai bálozó nők kevesebb ruhát viselnek, mint a kőszázadokban, amikor a *Fügela és Társa*

című divatszalonban dolgoztattak, mint legfőbb kulturahelyen. Az a különös benne, hogy minél kevesebb a ruha, annál drágább.

— Ezt nem értem, bácsi.

— Majd eljön az idő, mit akarsz már most tudni mindent. Ugy van, ahogy mondom. A nagyon kevés ruhák a legdrágábbak és a férfiak mindig ráfizetnek. Nekem azonban teljesen mindegy, én mégis sajnálom a nemémhez tartozókat. Akkor régen ugyanis ők enél az említett cégnél rendelték meg a bál köntösüket, ma már — sajnos — nem tehetik ugyanezt.

— Az is olyan szép, bácsi, hogy a rendezők előbb engedélyt kérnek a fővédőtől, hogy megkezdhessék a bálát.

— Szó sincs róla, nagyon fontos részlet. De beleszáppadok a gondolatba, hogy mi történne, ha a fővédő nem adná meg az engedélyt. Azt mondaná felvont szemöldökkel: Megkezdni? Ojjé, olyan nincs. Ha kérdeztetek, felelek. Én azt

hiszem, olyan zürzavart nem látott még Európa, mint amilyen itt törne ki. Ezért választ a bölcs előrelátás mindig engedékeny szellemű védnököt, akitől nincs mit tartani. Látod, engem sosem választanak meg fővédnöknek, óvatosan elkerülnek. Nem finom idegzetű népek ezek a bálozók, tudják, hogy mi árt. Mert én megtenném. Meg én.

— Nem adna engedélyt a megnyitásra?

— Nem.

— Akkor mit csinálna az a néhány kiválasztott pár, aki az újságok szerint is kiténtésszerűen mindig elkezd?

— Fiam, nagyon messzire kalandozunk, hagyjuk inkább abba mára. Olyan, de olyan modern, szabadszelleme, vakmerő, haláltáncot kergető, olthatatlan szomju lett ez a mai generáció, hogy túlfinomodott idegrendszerű típusait látva sosem lehet benne biztos az ember, hogy ki kezdte el.

Bob.

Maithengi György:

ESTE FELÉ

*A férfi-ész már halántékon csókol
És elmaradok lassan minden csóktól.*

*Ülök az élet sötét szögletében
S a reménység morzsáit mérlesekélem.*

*Szeretném hinni, hogy tavasz lesz egyszer
S mosolyoddal bennem új hitet nevelsz fel:*

*Szeretném tudni, hogy minden miért volt
S szeretném látni: milyen a kék égbolt?*

*Szeretném látni virágban a fákat,
Mikor a vágyaim még vadabbul fáznak —*

*De ablakomra sötét holló szállott,
Elhagytam rég a könnyű ifjuságot.*

Emlékezzünk régiekről

Tisza Kálmán

az államnyelv népiszkolai tanításáról, a magyar állames-metartalmáról, a nemzetiségek hazafiaságáról és a törvényeknek a nemzetiségek nyelv nőténő kiadásáról

A magyar képviselőház 1879 május 5-iki ülésének naplójából.

Kétségbevonhatatlan az államnak az a joga, hogy a tanintézeteknek, bárki által tartassanak is azok fel, a kötelezett tantárgyait megállapíthassa; ha ezen jog akkor, midőn más valamiről van szó nem konfiskálja az általa érintett alapokat; hogyan konfiskálja akkor, mikor arról van szó, hogy a tantárgyak közé az államnyelv is felvétezzék? És viszont hogyan vezetheti az vallástalanságra, a haza bármely lakóját, ha neki alkalom adatik, hogy az ő saját népiszkolájában a magyar állam hivatalos nyelvét is megtanulja; mert hiszen

a gyermeket nem fogják büntetni azért, ha nem tanulta meg azt a magyar nyelvet

s így nem arról van szó, hogy reá kényszerítették, hanem arról, hogy a megtanulásra az az alkalom megadatik.

Azt mondják, hogy itt a magyar állam lakóinak egynyelvűvé tétele forog fent. Ugyan hogy olvasták el a képviselő urak ezt a törvényjavaslatot. Mert ha tiszta szemmel, elfogulatlanul olvasta kénytelen lesz maga magát megcáfolni. A magyar országgyűlés igenis tett ígéreteket a nemzetiségeknek 1861-ben és későbbben is, de elmondhatja a magyar törvényhozásnak minden tagja, hogy ezen ígéreteket hűségesen, nem a szélső határon túl, de a szélső határig ameddig menni lehetett, beváltotta.

Ugy állítják be a dolgot, mintha bárki e házban a nem magyar ajku polgárok hazafiságát kétségbe vonta volna és hivatkoznak a katonaságra, mely a mint mondja kinyomatát adja az ország nemzetiségének és hogy abban a hazának minden ajku fiai vetekedtek egymással a kötelességnek hősiesség teljesítésében. Nem tudom, hogy a hivatkozásra mi

szükség volt. Én nem tudok róla, hogy ezt valaki itt kétségbe vonta volna. Én legalább senkitől kétségbevonatni nem hallottam. Hallottam igenis azt mondani többektől, hogy

e hazának nem magyar ajku polgáral is hű fia a hazának.

és hogy legfeljebb egyesek lehetnek, kik őket félre akarják vezetni, hazafiságukat kétségbevonatni nem hallottam. A példa tehát, melyet felhozunk, ismét nem egyéb, mint felhozatala által annak a gyanúnak terjesztése, mintha itt valaki az ő hazafiságukat kétségbe vonta volna, mit pedig senki e ház kebelében tudtommal nem tett, semmi esetre pedig nem tett a kormány.

A képviselő urak azt mondják, ne akarjunk új állameszmét felállítani. Azt nem hallottam, hogy valaki ezt akarta volna. Mi volt 1867 óta a magyar állameszme iránt elfogadott kifejezés, mi volt a magyar állameszme irányában táplált törekvés? Soha sem hallottam mást, mint:

a magyar államot fentartani, fejleszteni úgy, hogy benne a magyar állammal minden ajku és nyelvű fia megelégedettnek érezhesse magát, de fejleszteni úgy, hogy az egyik legyen román ajku hű fia a hazának, a másik szerb, a harmadik szláv, a negyedik magyar ajku; az az ne veszítse el nemzetiségét, de visolja azért szívében az állam eszméjét és az az iránti szeretet.

Ez nem új állameszme. Ez volt 1867 óta az állameszme. S ez volt amaz államférfiaknak az állameszméje, kikre a képviselő ur hivatkozott s kiknek ez iránybeli alkotását, hogy a mostaniak, nem fogják rossz hazafiság színében előtűntetni és hogy a képviselő uraknak azon gyanúsítása sem áll, mintha ez törté-

nék, a legjobban igazolja az, hogy azon törvények alkotásában legtetemesebb része azoknak, akik ma Magyarország ügyeibe befolyást gyakorolnak, tövleges részt vett; ezek tehát azt, hogy mások művét a hazafiatlanság színében tüntessék fel, még ha ez a gyalázatosság hozzájuk férne is, már csak azért sem tennék, mert önmaguk tényeiről kellene ítéletet mondani.

Még csak egy megjegyzést. Vonatkozik ez a törvények kiadására. Én kész vagyok bármely percben hivatalos adatokkal kimutatni, hogy a törvénytár kiadását azért nem lehetett használni, vagy kár nélkül vállalkozó utján létesíteni, mert mindenik vállalkozó ahhoz a feltételhez kötötte a kiadás elfogadását, hogy ne tartozzék magyar és német példányokon kívül más példányokon is nyomtatni, mert ez, úgy mondották, hibába való, mivel nem adnak el belőle száz példányt sem. Mivel azonban a törvény azt mondja, hogy a törvényeknek azon nemzetiségek nyelvén is meg kell nyomtatásban jelennie, melyek nagyobb számban tömegesen laknak együtt, vállalkozó utján ki nem adhatván a törvénytár, akármikor igazolható a belügyminiszteri számlákkal azon nagy összeg, a melyben éppen a román fordítás és a törvényeknek román nyelven való kiadása kerül, úgy, hogy a román példányok használatlanul ott bevernek, nagy költséget okozván az országnak. Ennél fogva tehát

az a vád, hogy a törvények nem adatkának ki a nemzetiségek nyelvén, a valóságban nem felelnek meg.

Utitarisznya

Séta az Akropolisz kövel között

— Nem, nem, ez mégsem olyan egyszerű dolog, kedves lady. Az Ön hajója kiköt Pireuszon, Ön autóval bemegy Athénbe, szobát vesz a Grand-Bretagne-ban vagy a Angletterre-ben, átöltözködik és felmegy az Akropoliszra. »Ez az Akropolisz, mondják, magyarázzák, ez itt a Parthéon, amott az Erektejon meg a Hékalonpedon, azok meg ott a híres hariaidák. Ön csetlik, csuszik, sikongat a kövek között, kedves lady, nevetgél az udvarlójával vagy a szuszogós nagybácsi lapos, lusta ölcein nevet s azután ismét visszatér a szállóba. »Láttam az Akropoliszt« — mondja másnap vagy az esti dîner alkalmával, avagy ezt írja egy post card-on barát-nőjének, hogy megnézte a híres romokat. Nem, lady, a dolog nem ilyen egyszerű.

— Tudom jól, hogy Ön elolvasott minden szükségeset Görögországról, azt is tudom, hogy az iskolában megtanulta Pheidiasz meg néhány fontosabb görög isten nevéit, sőt úgy sejttem, hogy az Ön családjának utja talán tudat alatti kegyelet lerovás, mert Önök valahogy úgy érzik, hogy ennek a kötörmeléknek egykori népe adta mindazt a szépet és nagyszerűt, amit a »fehér faj kulturája« címmel szoktunk összefoglalni — mégis, ne haragudjon, hogy szóvateszem, más-képen illene és kellene sétálni a kövek között. Olyasvalamit kellene Önnek most érezni, amit valamikor talán a templomban érzett az istensejtes gyermeki hajnalán, valami végtelen, borzalmas, magasztos érzésnek kellene felborzoltania síma, egyszerű, redőtlen lelkét, mert hiszen itt is istenek laktak, istenek, akiknek létét nem lehet megtagadni. Meg lehetne-e tagadni például Athénét, az egyszerű, tiszta bölcsesség eszméjét, vagy Afroditét az örök szépségideált? Ez a követhordó, követfaragó nemes nép még csak valami nagyszerűt alapított meg s hozzá oly tökéletesen, hogy alig tudunk még tovább jutni az alap-építmennyel.

— Ön talán ismeri Renant, aki többek közt azt írta, hogy csak egy valami tökéletes volt eddig a földön s ez a görög kultúra. Ami előtte és utána volt, az csak foszló ötlet, filmmunka, otrombaság, ügyvetlenség, karrikatura, bárgyú pompakeresés. Itt, az Akropoliszon sűrűsödik össze az egyszerű és igaz szépség, a bölcs és őszinte nagyszerű-

ség, az Isteni, az Örök, a Csodálatos.

— Mikor az ember egyedül marad Niké templománál, ahol egykoron Thészeosz anyja várta fiát Kréta szigetéről, ahonnan különben Pireuszig meg Pszitalla szigetéig lát el a révedő tekintet, okvetlenül vissza kell fordulnunk önmagunkba, eredetünk, fajtánk, kultúránk életébe. Néhány pillanatra nem szabad éreznünk a létet s ezalatt a néhány pillanat alatt évszázadokat élünk át visszafelé. Ilyen szédülős nagy élmény bizony nem akad mindennap, kedves lady, különösen nem az Ön hazájában, ahol tiszteletreméltó fiatal házóriások vannak, de nincsenek ilyen ósdi, ezeresztendő körtörmelékek s ahol a lihegős holnapkeresésben sohasem gondolnak arra, hogy az életnek tegnapja is volt. Itt, az Akropoliszon a tökéletesség élt kétezer esztendővel ezelőtt s a tökéletesség már az istenség fogalmkörébe tartozik. Ha végig suhintjuk az emlékek szendergő bokrait, ha a lét, a feloldás ágaskodó heidését ismét felidézük, mint hűvös szellemeket, ha a *homo sapiens* érthetetlen célu törtetésére vagy művészetének misztikus, örök keresésére gondolunk — szédülős, kísérteties

zsongás támad bennünk és félünk kell az élettől, az istentől, a nagy titoktól, mert minden végtelen, rejtélyes hatalom marad kicsiny és lapos látkörünkben.

— Ön azon sajnálkozik, kedves lady, hogy milyen kegyetlenek voltak a törökök meg az idő ezekkel a tökéletes alkotásokkal szemben s hogy a nagyszerűségekből ma már csupán körtörmelékek maradtak. Igaza van, kedves lady, de most nem ez a legfontosabb. Gondolja el, hogy mi most szent földön járunk, ahol az istenség lakozott s ezért nem szabad könnyedén, langyos sajnálkozással végigtaposnunk a köveket. Most az illene, hogy befelé fordulna tekintetünk, hogy magunkba szállnánk, amint az a templomban szokásos. Most ott állunk, ahol az istenség kétezer évvel ezelőtt a tökéletesség templomait építette emberi kezekkel és agyakkal a maga dicsőségére. Álljon meg egy percig, lady, s csak egy percig érezze az istenség hatalmát meg életünk fájdalmas talányát. Csak egy percig.

— I beg your pardon, lady, csak ennyit akartam mondani.

Szenteleky Kornél

Párisi portrék

Edouard Herriot

A szajnamenti könyvesbódék között csavarogtam épen. Olyan kedvesek ezek a csöpp barna skatulyák az esőverte, lilmlóhelyes kőgáton. Mennyi könyv! Mázásával se lehetne felmérni a bennük rejtőzö szellemeket, a szerelem, a törté-

szett ki eből a városból. Mindenhez értenek és a semmiből élnek. Vagy titkos éjszakai mulató felhajtójának, aki extragyönyörökkel akar lépre csalni. Mert Párisban sohasem lehet tudni, hogy mit akarhat egy magányos fiatalembertől

nelem, a filozófia és a pornográfia ördögait. Az egyszerű emberek itt szerzik be egész életre lelki szükségleteiket. A modern manna. Olesó és néha meglepő könyv ritkaság is akad a sok ócska limlom között. Bibliofilek számára külön esemege ezekben a vén szemetes ládákbán turkálni.

Amikor az egyik legújabb kiadás, Einstein kötetet a kezembe vettem, hogy az ára után érdeklődjem, hirtelen egy kéz nehezedett a vállamra.

— A Saint Michelen feláron is megkaphatja.

Idősebb, jovialis kinézésű pocakos ur állott mögöttem. Javíthatatlan ősjogásznak gondoltam az első pillanatban, örök diáknak, amalynek fajtája még nem vé-

egy elhanyagolt külső öregur.

— Ön diák?

— Nem, újságíró.

— Tres bien! Akkor kollegák vagyunk. Én is szoktam újságokba firkálni.

Miért tagadjam? Megvetően néztem végig a fecsegő kövört. Ismerem ezt a fajtát, akik beküldenek a szerkesztőnek egy ostoba vizállási cikket, vagy a bikatevényésztől egy unalmasat és ezzel egyidejűleg feladják a maguk hatalmas hirdetését. Másnap a nevük ökölyi betűkkel visit az újság egyik cikke alatt, amelyet a lap munkatársával irattak meg. És a klubban, vagy a kaszinóban aztán az orra alá dörgöli az embertársainak: „olvastad?”

— Milyen országból való?

— Jugoszlávia.

Egyszerre közlékeny lett.

— A szlávokat nagyon szeretem. Életerős faj. A háboru előtt a Balkán probléma diplomáciai frázis volt, de most bevonult a világpolitikába. A probléma kisebb lett és a szerb nép gazdagabb. Jugoszlávia a mi hatalmas egyenrangú barátunk. Oroszország most van klalakulában. Az orosz nép külön élte a maga belső, vallásos életét és harcolt a szabadságért. Az ugynevezett kulturáért lépésről-lépésre való küzdelemben nem vettek részt és most készen kapják a mi eredményeinket. Kiválogathatják majd a javát.

Feltűnt, hogy a szembejövők mind hangos előzékenységgel üdvözölték új barátomat, aki mindenkinek előre köszönt. Egyszer aztán meghallottam a nevét is: *Monsieur Herriot*. És ekkor hirtelen ráösmertem a fényképeken és karrikaturákon ezerszer látott arcra, a többszörös miniszterelnökre, Lyon polgármesterére, Edouard Herriotra. A párisiak megfordulnak utána és végig gusztálják, akár a midineteket. Népszerű és egyszerű. Nincs benne semmi leereszkedő, nem vállveregetős, uramöcsémező, fölényes bácsika, inkább kedélyes modern Harun Al Rasid, kimegy köszálni a Szajna partjára és felesip magának valakit, vadidegent, akivel elcsevegjen a világ folyásáról.

— Kollega ur — mondotta, pedig én nem voltam soha miniszterelnök, se polgármester, se irodalomtanár — kollega ur, a népek bizonyos hivatást teljesítenek, aztán ha elvégezték küldetésüket, levonulnak a történelem arénájáról.

— És Franciaországnak mi a hivatása? — akartam kérdezni, de ő tovább folytatta:

A történelem viszontagságai próbára teszik a legedzettebb politikus idegeit is. Ki tolhatja fel magát vezérré az események elébe? Látja, Oroszország is évszázadokig rothadt, de ez a, hogy úgy mondjam *részleges rothadás*, ami az élő testből vált ki, most pompás trágyául szolgál az új generációnak. Hogy ők beváltják-e a hozzájuk fűzött reményeket? Istenem, minden serdülő nemzedéktől illik szépet és nagyszerűt várni. Hígyje el nem mindig a jószándékon mulik az eredmény.

— Mi a véleménye a szláv népek egyesüléséről?

— Azelőtt rendszerint azzal biztattuk magunkat, hogy »majd idővel« következnek be, ha a kis nemzetek megszabadulnak kicsinyes érdekektől és a hiru spekuláns politikától. De az internacionális élet, amely napról-napra természetesebb és legálisabb, feleslegessé teszi a nacionalizmus szintetikonát; ez a nemzetiszínü ragasztó talán erősebb volt, de több bajt is okozott. A nemzetközi ember nem gyűlölheti a szomszédját, akivel közös érdekei és céljai vannak. Milyen groteszk: a kapitalizmus a legnagyobb ellensége a szocializmusnak és mégis a gazdasági vérkeringés sodorta össze egy kalap alá a legbizarabb, a

legellentéesebb kösziveket is.

Csupa ragyogó tisztesség ez az ember. Ő az a legjobb férfi, legjobb apa, legjobb polgár típus, akinek vállain a köz bizalma nyugszik. Valami megnyugtató van ebben a szolid pocakban, a burzsoá nem aggodalmaskodik többé ha látja; a falusi nép szereti a ritka férfit, aki elől nem kell a szalmazsákba rejtteni a bugyellárisát, a városi kispolgár pedig boldog, hogy nem kell lakatot tenni a Wertheim szekrényre szájára. Biztos tarokkzik a klubban és ebéd után szundit egyet a diványon.

— Az irodalom a legérdekesebb az egész életben. Építeni? Mit ér? Az idő mindent csöpör. A szép szó, az igaz szó örökké megmarad.

A Luxemburgon át sétáltunk tovább. A kert íái rozsdavörösen haldokoltak a permetező esőben. Mint a dögvész, mint az istenitélet, úgy csapott le rájuk az ősz és a véruket vette az egész világ előtt. A virágok szeméi nagyra nyitak, még utoljára látni akarnak mindent és a szökőkút didergő, meztelen faunja zokogva sír.

— Imádom a régi könyveket. Szenvedélyes bibliofil vagyok. A világ végére is elmennék egy ritkaságért. Ha más munkám nem is, de a könyvtáram maradó.

Allg. hihető, hogy ez az imponálóan nagy tudású, nyájas professzor, aki könyvek Eiffel tornyáig között andalog a Szajna partján, azonos azzal a Herriot-val, aki borzalmas költségvetési viták barrikádjain csatázik és parlamenti zsbívásáron hangoskodik, izgul, veszekszik egy állítólagos szebb jövőért, amit már annyi sok ezer esztendő óta hajszolnak botor férfiak hasztalan.

— Az emberek olyanok mint a gyerekek, nem az a fontos, hogy mit csinálnak, hanem hogy el legyenek mindig valamivel foglaltva. A mi irodalmunkba is felütötte fejét a bomlasztó áramlat, a mely úgy vonul végig egész Európa litteratúráján, akár a spanyoljárvány: »aktuális költészet!« Mit jelent ez franciára fordítva? Hogy költőink szálsjanak le a felhőköl a boulevardokra és csinios rimeket faragjanak a katholicizmus, vagy a kommunizmus toborzó őrmesterei számára! Én a magam részéről fájdalommal figyelem ezeket a jelenségeket. Az irodalom sokkal inkább szívügyem, semhogy agitációs frázisokká merném sülyeszteni.

Mig a parkon áthaladtunk, egy portyázó fotóriporter botlott belénk, aki Herriot jelegzetes slampos öltözetét már messziről felösmerte és mellének szegezte a masináját.

Muszáj már rendesen felöltözködnöm — mérgelődött a polgármester ur — hogy ne ösmerjenek rám ezek az átkozott fotográfusok!

De önkéntelenül mégis barátságos arcot vágott. Ekkor azonban már késő volt. A riporter közben exponált.

Maurice Rostand

A nagy költő kis fia itt ül minden áldott nap a montparnessei kávéházban, lehörpinti a csésze csokoládéját, átböngészi az újságjait és fogadja a tisztelők hódolatát, amelyet legsasfőikb mosolyával honorál.

Künn esett az eső és ebben a Nóc bárkájában a legfuresább egzisztenciák verődtek egybe. A nagyságos asszony csokoládét szörpöl, a kokott is csokoládét szörpöl, miközben a nagyságos asszony urával flörtöl. Az ur megnézi a nőt tetőtől talpig, habozik, aztán — rövid lelki tusa után — ismét a *Journal*-jába temetkezik. Bah, Párisban nem érdemes nőkre pazarolni az időt.

Kicsikém! — így becézi a könnyebb műfajú női nem Edmond Rostand egyetlen gyermekét; gügyögnek hozzá és barackot nyomnak borzas, mügöndör buksijára. Pedig már rég elhullatta a csikófogait. Hiába, ő kilencvenéves korában is csak a *kis Rostand* marad.

Valami halálos fáradság ül a szemén, lelkén, csoda, hogy az idő még jár, hogy az óra üt, hogy bealkonyul, mozdulni kell, lélegzeni, felkelni, fizetni és hazamenni, mert holnap ismét szorral lesz.

— Interjut? — ráncolta össze irodalmi homlokát, amikor leültem az asztalához — attól függ, hogy velem akar-e beszélni, vagy az apámról?

Béla király állhatott ilyen dilemma előtt, amikor elbebe rakták a koronát és a kardot, hogy válasszon.

— Önre vagyok kíváncsi — jelentetem ki — Maurice Rostandra, az íróra! Neheztelve mondta:

— Az újságírók mindig az apámmal szekiroznak. Párhuzamot vonnak köztem és ő közötté és rossz tréfákat engednek meg maguknak a rovásomra. Mintha én tehetnék arról, hogy világhírű ember fiának születtem!

— De hisz ön is dolgozik?

— Igen, hogyne! A *Potinière* színházban most fut a *La déserteuse* című verses darabom. Ennek a főszerepét én játszom. Nem látott még benne?

— Legnagyobb sajnálatomra...

A költő kihuzott a zsebéből egy kötet szabadjegyet.

— Tessék. Legyen szerencsém és ha vannak barátai, őket is hozza el.

Hallatlanul kedves és szeretetreméltó.

Ezt a nyájas szimpátiát nem lehet lemérni se röffel, se mázsán.

— Most készült el az új drámám, hogy hol kerül majd színre, még magam sem tudom.

— Miről szól?

— A legaktuálisabb, a legégetőbb problémáról, a nőről

— ?

— Ő az örök ütközőpont az északi saroktól Párisig és vissza. A mai írók szégyellik ezt bevallani, mert azt hiszik, hogy ismétlésbe esnek. És inkább

pénztárcával. A XX-ik századnak nincsenek romantikus szempontjai. Csak rossz emberek vannak és még rosszabbak. Ez az egész választék.

Szinte nyomtatásban beszél, kerek, elegáns mondatokat szur a levegőbe, mint a virtuóz dohányos, aki csudás karikákban eregeti ki szájából a füstöt. A változó irodalmi irányokkal egyidejűleg új erkölcsök, illetve az erkölcsös életmódra való törekvés pusztít járványként írók és művészek között. A kispolgár nem oly kényes a becsületére,

ha folyton a papáját dicsérik előtte! A másik költő! A csökönyös halhatatlant, aki túlélt őt még holtan is! Ha egy csöppet zseni: biztos gyűlöli riválisát, az örökéletű konkurenst, akiről beszélni fognak akkor is, mikor már Maurice-t rég elfelejtették.

— Az ellenségeim földöznek — sugta

lekonyult fővel a piszkos márvány asztal fölött — folyton brómot kell szednem, hogy csillapítsam az idegeimet. Az életemre törnek!

Részvétellel bólintottam feléje. Szegény Sasfiók! Egy üzött vad ő, akit a kutya se kerget.

Tamás István

Egy plakát életrajza

Írta: Diószeghy Tibor

A plakát nem az örökkévalóság számára készül. Más a célja és más a rendeltetése. Az a plakát, amelyik két-három hétnél tovább marad kint a palánkokon és a hirdetőoszlopokon, elmondhatja magáról, hogy tisztességes kort ért meg, mert a plakátok közt dul a gyermekhalandóság s ezer közül alig akad egy-két olyan Mathuzsálem, amelyik eljut odáig, hogy születésének első évfordulóját megünnepelje. A plakátművészet történetében éppen ezért egészen egyedülálló a híres »Vörös Ember« esete, amely, noha már több, mint tizenöt esztendeje annak, hogy meglátta a napvilágot, még mindig él és mozgalmas pályafutás után — amelynek során többek közt állt bíróság előtt, elplagizáltak, szobrot kapott, betiltották, belekerült a lexikonba és földöntúlvá tette alkotóját — most végül hitbizományt szerzett a művésznek, aki köre rajzolta.

A Vörös Ember születése

A budapesti Népepera-kávéház egyik törzsszálánál, amely mellett a magyarországi szociáldemokratapárt vezetési foyasztották el ebédutáni feketéjüket, tizenhat évvel ezelőtt valaki felvetette azt az ötletet, hogy a párt napilapjának, a *Népszavának* nagyobb propagandát kellene csinálni.

— Egy jó plakát kellene — mondta Garami Ernő, a későbbi kereskedelmi miniszter, aki akkor felelős szerkesztője volt a pártlapnak.

Az asztal végén egy huszesztendős fiatalember rajzolatot vörös ceruzával a márványasztalra és a kezében tartott újság címlapjára. Az asztalnál ülő pártkorifeusok egyrésze nem is ismerte, csak annyit tudtak róla, hogy szobrász és nemrég tért vissza Angliából, ahol több esztendő telt.

Még javában folyt a vita arról, hogy milyennek kell lenni a jó újságplakátnak, amikor a fiatal művész kiszakította az összefirkált újságoldalt és csöndesen odatette Garami elé:

— Nem lenne ez jó?

Biró

A művész, akinek hevenyében odavetett vázlata kézzel-kézre járt az asztaltársaság tagjai között, *Biró Mihály* volt, a budapesti Iparművészeti Főiskola kitüntetéssel végzett növendéke, csakugyan nem festő, hanem szobrász. A plakátskice, amely egy csapással a világ legjobb grafikusai közé emelte, első szárnypróbálgatásai közül való volt ezen a téren.

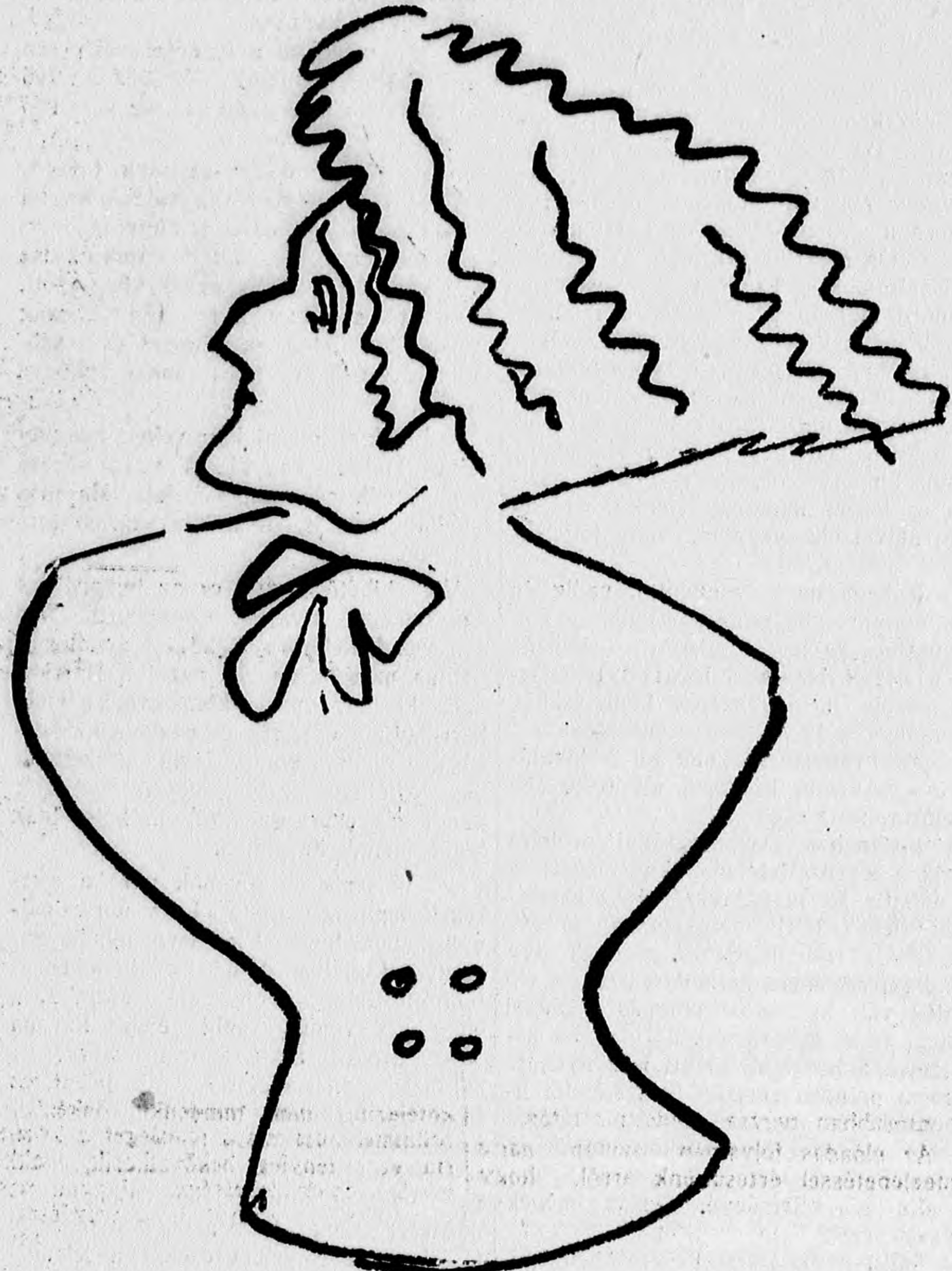
Tanulmányai befejezése után 1910-ben állami ösztöndíjjal ment ki *Biró* Angliába és a *Guild of Handicraft* campdeni telepen tanult és dolgozott tovább. Ha valaki ekkor azt jósolta volna neki, hogy egy év múlva kezébe sem veszi többet a mintázóját és végleg átpártol az esethez, a fiatal művész bizonyára nagyot nevetett volna, annál is inkább, mert mint szobrász egyremásra aratta Angliában a legkomolyabb sikereket. A *Studio* plakétpályázatán első díjat nyert, ugyancsak megnyerte az *Aston Villa* sportklub pályázatát egy lehelet-szerű finomsággal ötvözött ezüstserleggel s szobrai is a legmelegebb elismerésre találtak a műbarátok között.

Nagy reményekkel kecsegtető szobrászi karrier szakadt meg azzal, hogy *Biró Mihály* katonai szolgálatának megkezdésére visszatért Angliából Budapestre s hogy itt kiderült a kispasztika pepecselő mesteréről, hogy robusztus erő és lendület van a vonalaiban, ha agyag helyett papírlapdon testesíti meg a gondolatait.

Nadrágot az aktrál

A kávéházi skice osztatlan tetszést aratott: a harcos újság betűiből meglevenedő és a betűket meglevenítő szimbólum összezuzott vörös kalapácsával minden ellenvetést.

Illetőleg komoly ellenvetés csak egyetlen merült fel a vázlat ellen, a pártvezetőségi tagok egyrésze kifogásolta a férfiak szerintük túlzott realizmusát és azt indítványozták, hogy a kalapácsos ember huzzon fel legalább egy kék munkánadrágot.

Kelen

ravasz, kormönfont kerteléssel, olyan hátulról melbe közelítik meg a szerelmet. Cinikusan és fölényesen. Pedig valamennyien félnek tőle. Bosszút állnak rajta, mert elbánt velük, uram: a házassági drámagyárosok mind bukott, megcsalt férjek, kifájtzott szeretőik! Én tisztélem a nőt! Én oltárt emelek a szerellemnek! Amit mások közprédálvtettek oda a szemérmetlen tömegnek, én csak verssel merem megközelíteni. Ó, annak van mindig igaza, aki himni tud! Mindegy: politika, karriér, nacionalizmus, szocializmus, nő, de hittetl verkedjünk érte,

Amikor nem siettem lelkendezni, felhuzta sasorrát. Általában sűrűn érzékenykedett. Egy ember, aki állandóan meg van sértve.

— Napilapokba nem dolgozik?

— Az újságírodalom meghalt, kámpéc. Az író fizet, hogy lehozzák a cikket vagy a novelláját. *Jean Cocteau*, a tehetséges fiatal költő, annak köszönheti a karrierjét, hogy a papája nagyon gazdag és nem sajnálta azt a pár ezer frankot a fia hírnevéért.

Keservesen panaszkodott a züllött, korrupt viszonyokra.

— Párisban ma a karriér tisztán pénzkérdés, csak úgy, mint az üzleti hírnév. A kritikának is ára van, akár a kalapnak, vagy a lisztnek. A tehetség, ha anyagi eszközök, vagy szerencsés véletlen nem állanak a rendelkezésére, már elbukott, mielőtt még elindult volna. Kegyetlen szentencia, de a modern irodalom piacán a tehetség nem elegendő tőke az érvényesüléshez. Egyszerűen nem engedik szóhoz jutni. Azt, ami a legvéresebb küzdelem volt mindig: nevet szerezni és közönséget, egy névtelen író ma, ha maga Dosztojevskij lenne is, nem tudja megcsinálni híres

mint a családos piktor. Hogy a szomszédja jó véleménnyel legyen róla, hogy ne tartozzon a füszeresnek, hogy becsületrend fityegjen a mellén és az akadémi hivatalos dicsőfnye a homloka körül. Ezek az ádáz kísérletek a konzolidáció felé valószínűs rémületet keltettek a már cégjegyzett, tisztességes burzsoázia között. De *M. Rostand* tiszteltre méltó kivétel, aki örzi a régi bohém tradíciókat és szereti elképesztetni a nyájas olvasót, az undokot, akit ő kénytelen kiszolgálni, minden utálatára ellenére is. Ő az utolsó bohém.

Kicsit pózol, kicsit vadregényes, de azért jól áll neki ez a divatjamúlt mártírc. Lányos eperajka összhangban van a *Lavallier* nyakkendőjével. A papája gloirejét váltja fel aprópénzre és a kávéházban élettogytigliani hitelt van. Ezzel szemben a patron sohasem mulasztja el zajosan figyelmeztetni a vendégeit:

— A nagy költő fia!

És ujjal mutogat rá. Mint egy műtárgyat, antik holmit, úgy kezelik.

— Vegyük csak a *Dumas* esetet — magyarázta pátrosszal a kis *Rostand* — az öreg is nagy író volt, de a fia mégis talszányalt!

Ez gyengéd célzás akart lenni a szerinte — analóg esetre.

— Apa rólam mintázta a Sasfiókot. A legjobb barátok voltunk apával, a témáit mindig elmesélte, vitatkozott velem és ő nézte át első zsongóimat. Csak mióta meghalt...

— Ah, az atya a legelragadóbb költő volt, aki csak élt a földön! — hörögte átszellemülten a kávé, aki az interjú hírére szintén odatelepedett és figyelmeztetett, hogy *Rostand*-dal kapcsolatban a kávéháziól okvetlen emlékezzek meg. Milyen borzasztó lehet egy írónak,

Bíró mindjárt a mozgósításkor hadbavonult, pertörléssel beszűntették ellene az eljárást.

A Vörös Ember bejelenti a köztársaságot

A háború alatt a Vörös Ember tovább harsogott a plakátoszlopokról. Bíró ezalatt kint harsogott a fronton, ahol főhadnagysággá vitte. 1917-ben visszavezényelték Budapestre hadikölcsönplakátokat rajzolni; ekkor rendezte első kiállítását harctéri rajzaiból és olajfestményeiből, szokatlan sikerrel, kiállított nyolcvan képét az első két napon utolsó szálj megvették.

A háborús összeomlás után, amikor Magyarországon is kormányra jutott — a baloldali polgári pártokkal koalícióban — a szociáldemokrata párt, Bíró Mihály teljesen visszavonult, nem rajzolt több politikai plakátot. A született propagandistát nem érdekelte az új helyzet, semmi értelmét nem látta a szocializmus mellett agitálni akkor, amikor a fejtvesztett polgárság amugvis tömegesen fordult a szociáldemokrata pártba és a legkonzervatívabb elemek, aktív katonatisztek, közigazgatási tisztviselők, bírások, rendőrök, papok egymásután alakították meg szocialista szakszervezeteiket. Teljes erejével a piktúra felé fordult és ekkor jelentkezett mint karrikaturista is először a vicclapokban, amelyek külön számokat adtak ki torzképeiből.

A Vörös Ember azonban tovább politikai helyette. A szociáldemokrata párt 1918 november 17-ikén a magyar köztársaság kikiáltását színtelen ezzel a plakáttal jelentette be, csak a régi, »Itt az írás!« kezdetű vezércíkjek, amire a rajz rá volt nyomva, cserélték fel a *Népszava* aznapi számának »Magyarország népköztársaság!« című közleményével.

A Vörös Ember szobrot kap

1919 március 21-ikén egyesült a magyarországi szociáldemokrata párt és a kommunista párt — a népköztársaság átalakult szovjetköztársasággá.

A Vörös Ember a hatalomra jutott munkásság szimbólumává lett.

Bíró, aki ezekben a napokban bélyegeket tervezett, tankönyvet illusztrált és moziplakátot festett, a Vörös Ember kiemeltenül protezsálta. Két kinevezést kapott egyszerre. A közoktatásügyi népbiztosság kinevezte a Képzőművészeti Főiskola grafikatáncárává, a hadügyi népbiztosság pedig — minthogy a háború alatt a tüzérségnek szolgált — a Vörös Hadsereg tüzérségi főfelügyelőjévé léptette elő. Az utóbbi elég szép előléptetés volt egy tartalékos főhadnagy számára, hiszen a k. u. k. hadseregben ezt a pozíciót Lipót Szalvátor főherceg töltötte be tábornagyi rangban. Bíró mindamellett nyomban leköszönt róla és beírta az akadémiai tanársággal.

A szovjet propagandaosztálya természetesen elárasztotta megrendelésekkel a Vörös Ember festőjét, a művész azonban nyíltan kijelentette, hogy ő nem kommunista és ezért nem hajlandó kommunista szemléltető plakátokat rajzolni. Mászt ezért legalább is becsuktak volna, a Vörös Ember festője azonban azt a fényűzést is megengedhette magának, hogy szabotáljon. A politikai plakát legnagyobb művészenek egyetlen új rajza nem jelent meg a kommunin alatt.

A Vörös Embert azonban kommunizálta a szovjet. Az újságírókat elvették alóla és a plakát figurális részét önállóították: így jelentette be Mátyus Elsejét is.

Május elsején a szovjet nagy ünnepeket rendezett Budapesten, az egész várost feldíszítették vörös drapériákkal, vörös zászlókkal és Marx, Lenin, Engels, Trockij óriási szobraival. A rendezőbizottság egyik lelkes tagjának, Lányi Dezső szobrásznak támadt az az ötlete, hogy a Vörös Embert is meg kell mintázni és a szobrot tíz-tizenöt példányban fel kell állítani a főváros különböző helyein. Bíró Mihályt felszólították, hogy mintázza meg a szobrot, a művész azonban nem vállalta ezt a feladatot. A rendezőbizottság erre Kisfaludi Strobl Zsigmondot bízta meg a munkával, aki a szobrot háromszoros életnagyságban el is készítette. Az öt méter magas kolosszusból tíz gipszöntvényt csináltak, amelyek közül hatot a Berlint-tér sarkain helyeztek el — itt beszéltek a szovjet vezetői a tömeghez — a többi a város különböző pontjain.

A kommunin után

Amikor a román hadsereg bevonulása következtében a proletárdiktatura 133 napos fennállása után megbukott, szociáldemokrata kormány alakult, amely azonban csak öt napig tartotta magát, mert egy ellenforradalmi csoport román katonák támogatásával puccsúszertelen lemondatta. Névleg még a szociáldemokrata kor-

mány volt hatalmon, amikor a budapesti Aréna-uton megvert a csöcselék egy munkást, mert a Vörös Embert ábrázoló jogtűt viselte a gomblyukában.

A Vörös Ember üldözött vad lett. A *Népszava* kiadóhivatalának uccai ügytábláját, amire a Vörös Ember rá volt festve, éjszaka ismeretlen tettesek bekétrányozták. A kiadóhivatal lemosatta, erre az ügytáblát bevették. A kiadóhivatal főnöke nem hagyta magát és megcsináltatta a táblát hadogból. Néhány nap múlva — ez már az ellenforradalom végleges berendezkedése után történt — különítményi listék jelentek meg a kiadóhivatalban és különböző fenyegetésekkel levették a reklámtáblát.

A Vörös Ember ettől kezdve eltűnt a budapesti uccáról.

Megjelentek helyette az ellen-Vörös Emberek. A felülkerekedett ellenforradalom alkalmi plakátfestői szinte kizárólagosan motívumul választották a Vörös Ember perszifilását. Aránylag még a legötletesebb volt ezek közül Manno Miltiadesz bankhivatalnoknak. Magyarországi egykori evezős- és korcsolyázóbajnokának plakátja, aki megfestette a Vörös Embert — természetesen zsidósán görbe, hatalmas orral — amint vértől csöpögő kezét mossa a Dunában. A plakát felírása ez volt: »Mosakodnak!«

Az a szobrászművész, aki május elsején a Vörös Embert megmintázását ajánlotta és keresztülvitte, most, három hónap múlva, kiadta a jelszót, hogy Bíró Mihályt, mint destruktív elemet bíróság elé kell állítani. A művészek egyesülete, a Fészek klub kizárta Bíró tagjait sorából minden indokolás nélkül. Ennek a zsűrinek az a másik neves szobrászművész volt az elnöke, aki annakidején büszkén állapította meg, hogy a Vörös Embert csak szobrász rajzolta. Az ellenforradalom harmadik hónapjában katonai egyenruhát viselő felkelők keresték a művészt lakásában s amikor nem találták otthon, azzal bucsuztak el, hogy majd legközelebb megint eljönnek és megetetik vele a plakátját.

Bíró ezután az epizód után jelentkezett a rendőrségen és érdeklődött, van-e ellene valami eljárás a proletárdiktatura alatti magatartása miatt? Azt a választ kapta, hogy nincs és semmi ok sincsen ilyen eljárás megindulására azonban helyesen teszi, ha elutazik külföldre, mert a rendőrség nem tud felelősséget vállalni a felízgatott közhangulat, mellet a Vörös Ember festőjének életéért. Mindjárt ki is állították az utlevélét.

A Vörös Ember — moziplakát

A Vörös Ember földönfutóvá tette alkotóját.

Bíró Mihály Bécsben telepedett le, ahol évekig volt az *Abadie* cigarettapapírgyár propagandaosztályának a vezetője, majd a *Die Bühne* című folyóirat művészeti szerkesztője.

Első bécsi plakátmegrendelését a Vörös Ember szerezte. Az osztrák szociáldemokratapárt, amikor tudomást szerzett róla, hogy Bíró Bécsben él, plakátot festetett vele az *Arbeiter Zeitung* számára s vele készítette el választási plakátját is. Amikor az első választási plakát kikerült Bécs uccáira, felkereste Bíró az osztrák keresztényszocialisták s majdnem egyszerre vele a kommunisták megbízottja hogy fessen nekik is plakátokat. Mindketten nagyon csodálkoztak, amikor a művész udvariasan megtagadta kívánságuk teljesítését.

Az utóbbi években a magyar és osztrák szociáldemokrata pártokon kívül a holland szocialistáknak és az angol Labour Partynak is tett választási plakátokat Bíró, akinek üzleti plakátjai is eljutnak Európa csaknem minden országába. A Vörös Embert azonban ebben a tekintetben is túltett testvéreim, meg sem állt Amerikáig, ahol — moziplakát lett. Igaz, hogy Bíró tudta és beleegyezése nélkül. Az *Universal Pictures* filmársaság egyszerűen elplagizálta a Vörös Embert s a plágium például az *F. Hibiters Herald* című filmújság 1925. augusztus 8-iki számában nem kevesebb, mint ötször van reprodukálva, minden változtatás nélkül, mint a *Filmársaság cégjegye*.

A lexikonban

A Vörös Ember belekerült a lexikonba is.

A Brockhaus-féle kézikönyv 1925-ös kiadása »Plakát« címszó alatt a világ legismertebb plakátművészei között felsorolja Bíró Mihály nevét és műmélékletlen közli a Vörös Embert.

A csukaszürke Vörös Ember

Magyarországon a plakát a mai napig sem kerülhet az uccára mert nem engedélyezték kiragasztását. A szociáldemokratapárt azonban a Vörös Embert

ábrázoló jogtűket újból megcsináltatta — csukaszürke színben és a munkások most ezt hordják.

Az ellentétes világnézetek képviselői változatlanul hadakoztak továbbra is a Vörös Ember ellen. A *Magyarság* című szélső jobboldali újság a forradalmak okairól és előzményeiről cikket közölt egy nagyképzettségű történetudóstól, aki arra a megállapításra jut elmefuttatásában, hogy a forradalom nem 1918 október 30-ikán éjjel tört ki, hanem hét évvel előbb, 1911 év nyarán, azon a napon, amikor a Vörös Ember-plakát megjelent. Lázár István írónak az 1919-es kommuniról írott »A vörös számú« című regénye a porfelhőből kiemelkedő Vörös Emberral szimbolizálja címlapján a proletárdiktaturát. Az *Uj Nemzedék* című fajvédő lap az 1926-iki választások alkalmából támadó cikkroozator között a szociáldemokrata párt ellen és a szociáldemokrácia — összes büneinek felsorolása után csattanóul azt a vádat emeli a párt ellen, hogy a híres Vörös Ember plágium, még pedig *Michel Angelo* »Az utolsó ítélet«-én az egyik mellékalaknak, Charonnak a köpiája.

Hitbizomány az üldözöttekért

Ez az alaptalan plágiumvád földbiróssá tette a művészt. Néhány héttel a támadó cikk megie-

lenése után Bíró levelet kapott egy magyarországi bankigazgatótól, akit csak névről ismert s aki többek közt a következőket írta a levélben:

»Amióta a Vörös Ember megjelent, figyelem az Ön munkáit és őszinte tisztelője vagyok művészetének. Tudom, hogy az utóbbi években sok méltatlan támadás érte. Ezek — Clemenceau kitévezését használva — üzemi balesetek. Az utolsó támadás azonban, az ostoba plágiumvád felháborított. Szeretném megvizsgálni érte. Van a *Tiszántulon* egy kis birtokom, semmi szükségem sines rá, fogadja el. Már át is ruháztam közjegyző előtt Önre — telekkönyvfelgátratulni amig valami politikai változás nem jön, nem lehet, mert nyilvánosságra kerülése esetén kellemetlenségeknek tennem ki magam miatta, azonban a közjegyzőnél letétbe helyeztem ajándékozási okirat teljes jogérvényű.«

A levélhez mellékelve volt a közjegyzői másolat az ajándékozási okiratról. A birtok, amit a Vörös Ember kapott, tulajdonképpen hitbizomány; az ajándékozó ugyanis, aki ugylátszik, ismeri a bohémeket, kikötötte, hogy Bíró nem adhatja el a birtokot, felzúlogkölcsönt nem vehet fel rá és semmilyen formában el nem idegenítheti, csak törvényes örököseire ruházhatja át.

Igy lett a Vörös Ember földbirtokos Magyarországon. Mi fog még vele történni?

Akik azt ígérnek, hogy nemsokára világbéke lesz

Mult télen egy szelid arcu, szemüveges amerikai hölgy titokzatos című előadást hirdetett a feministák budapesti egyesületében. A megjelent hallgatók legnagyobb részének halvány fogalma sem volt arról, hogy mi az a bahaizmus, amiről az előadó beszélni fog. De a jelenlevőknek még a legjobban tájékozott része is csak annyit tudott, hogy ez valami vallás, vagy talán inkább filozófia. Amerikaiak propagálják, de a próféta hazáját tekintve ázsiai, pontosabban perzsa eredetű tanítás.

Az előadás folyamán azután nagy meglepetéssel értesültünk arról, hogy Baha Ulla prófétának, aki vagy hetven évvel ezelőtt kezdte tanáit Perzsiában hirdetni, milyen sok híve van. És nemsokára Perzsiában, Indiában és egyéb titokzatos ázsiai államokban terjednek ezek az eszmék, hanem Amerikában, sőt Európában is. Amerika egymagában még nem jelentene sokat, mert hiszen az Egyesült-Államok mindig nagyszerű találat volt a leglehetetlenebb valóságokhoz is. Ezek iránt a tanok iránt azonban németek és franciák is nagyon érdeklődnek. Rövid pár év alatt óriási bahaista irodalom keletkezett, sőt a német hívek Stuttgartban még folviratot is adnak ki a »bahaista szellem« ápolására.

A bahaizmus az emberszeretet, a világbéke eszméit hirdeti. Nem vallás, mert tisztelgésben tartja híveinek vallásos meggyőződését és ezen belül, illetve inkább ettől függetlenül igyekszik az embereket fokozott szolidaritásra, szeretetre, főleg és elsősorban pedig a világbéke eszméire nevelni.

Baha Ulla tanításait kilenc pontban foglalja össze és ez a kilenc pont mind azt magába foglalja, amire az emberiségnek a sebb, boldogabb jövő megteremtéséhez szüksége van. Teljén nem kizárólag lelki megújulásról van bennük szó, hanem gazdasági reformokról is.

Baha Ulla az emberiség fejlődése legfontosabb előfeltételének a nők egyenlőségét tekinti. Mi ezt manapság természetesnek találjuk, de ezelőtt hetven évvel, mohamedán országban forradalmi kiellenítés számba mehetett. Annak is tekintették és a próféta, meg első követői rabsággal, üldözöttséggel bünhöltek ezért a tanításukért. Pedig a keleti böles a maga virágos nyelvén igazán poétikus formába öntötte tanítását. Azt mondta, hogy »az emberiségnek két hatalmas, egyenlő szárnya van: a férfiak és a nők. És az emberiség eddig azért nem rejtült magyszerű lendülettel, fel a magasba, mert csak az egyik szárnyát felelesztették. A nőkket nem törődtek, az emberiség egyik szárnya ezért satnyán, erőtlenül lóg, megakadályozza az egésznek mozgását. De amint ez a második szárny is megerősödik, az emberiség nagyszerű lendülettel halad majd előre a fejlődés útján, a tökéletesedés felé.«

A két szárny, Baha Ulla legkedvesebb

hasonlata, améhez más helyen a hitet és tudományt hasonlítja. Ezt is együtt, szervesen kell fejleszteni, mert ha csak a hit fejlődik, felburjánzik a bábóna, ha meg a tudomány elnyomja a hitet, a materializmus kerékedik felül, ami nem viszi, nem viheti az emberiséget előre.

Baha Ulla a gazdasági életet is meg akarja reformálni. Ezen a téren ő azért remélhet sikereket, mert abban bízik, hogy híveit nem kell majd adófizetésre kötelezni, mert mindenki önként, sőt örömmel adja majd feleslegét a köznek. Ha ez tényleg bekövetkezik, akkor minden csoda lehetséges. Nagyon nagy gondot kíván ezenkívül a nevelésre is fordítani, hogy minden gyerek részesülhesen a jó nevelés áldásában. A próféta reméli, hogy tanítással rövidesen az egész világon elterjednek és ennek alapján nem valamikor a távoli jövőben, hanem már a huszadik század második felében beköszönt az örök béke boldog korszaka. Ha Baha Ullának az adófizetésre vonatkozó jóslata beteljesedik, akkor bűnös dolog volna ebben kételkedni.

A próféta már régen halott, meghalt fia, Abdul Bahá is, aki a tanoknak első hirdetője és magyarázója volt. Ő már bejárta az egész világot, előadásokat tartott, amik főleg a béke-egyesületek érdeklődését keltették fel. Most unokája, Shoghi effendi szedi véglegesen rendszerbe nagyapja tanításait és irányítja Haifából az egész világ bahaistáit. Ázsiában mindenfelé rengeteg hívk van, és az előadó állítása szerint ahol eddig a mohamedánok, keresztények, zsidók, a tűzimádó perzsák állandó ellenségeskedésben éltek, ott most béke, szeretet, megértés uralkodik. És ez állítólag valamikor, nemsokára, mindenhol így lesz.

Pár héttel az első ilyen előadás után újabb bahaista jelent meg Budapesten. Természetesen ez is amerikai. A mozgalmnak ugyanis egyelőre kevés a pénze (ez láthatólag igazán internacionális és interkonfessionális jelenség), nem küldheti eszméinek hirdetőit világkörüli utra, aki erre vállalkozik, az ezt csak saját költségén teheti meg. A második hozzánk vetődött bahaista egy újságíró kisasszony volt, aki bejárta Kínát, Japánt, volt Ausztriában és Új-Zélandban, Dél-Afrikában, ahol rájött utján küldte szét a buroknak a próféta üzenetét. Mindenhol előadásokat tartott, részben angolul, részben esperantó nyelven, hogy megismertesse az emberekkel a világot boldogító kilenc pontot. Ezt a fehér hajú, de még rózsás arcu angol hölgyet mindenki nagyon megszerette. Ő ezt amerikai naivitással perzsa a baha tanokból kifaradó vonzóerővel magyarázta és legnagyobb elragadtatással mesélte, hogy micsoda lelkesedéssel figyel mindenki, mikor ő Baha Ulláról mesél.

Pestről mind a két bahaista a Balánra ment. Ugy érezhették, hogy

most már erre felé is elő van a talaj komolyabb munkára is készítvé, mert ime megjelent harmadik társuk, aki meg szeretné az első központokat szervezni. Ez a harmadik, ellentétben a "tündérmesékkel, ahol mindig minden a harmadiknak sikerül, szomorú tapasztalatokkal fogja utat folytatni, mert

egy-egy előadást még csak meghallgatnak az emberek, már csak azért is, mert ez az angol nyelv gyakorlásának is praktikus módja. De eszméikért, még a legszebbekért is küzdeni, dolgozni, ez nem programjunkt manapság Európa sok vihara látott keleti feleiben.

Benedek Rózsi

Somlyó Zoltán:

VIZ

Ne ártasd magad, Ember, azzal, hogy hus a tested és, hogy e huson úcsiény a forma s az arány! Se duzzadt husvirágot ne dédelgesd, e restet, az ágynek melegében s fűszeres lakomán!

Ne láss te benne bálványt, ékkövel díszítettet, sikos gömbölyüség ne legyen mámorod! Mert jaj, az élet kurta, lakomád végig etted — s kioldván: megimádott husodat vádolod! . . .

Nyelvedre feltolakszik a poklok undok szitka, szemed kinyilván, látod, hogy tested csupa víz: miázmákkal vegyesen hol sűrű, hogy meg ritka, hol sáppatag savó csak, hol nyulékony csiriz . . .

Viz! csupa víz vagy, Ember! Vizeknek bő edénye! Mely folyton telik s csordul és cuppog, mint a sár. És bárha ananász is kortyod isteni fénye — arra is csak a poshadt mocsárnak sorsa vár.

Vizekkel telitöltött, felpuffadt hasu tömlő: Ember, csak ennyi vagy te selyem s daróc alatt! Az életed: egy vize sepp — vizekben tovaömlő . . . mely tengerbe hömpölyg s nem lel sehol falat . . .

Büszkévé hogy' tehetne szürke, vizi mivoltod? Nézd a porospecsétű palacknak óborát! Amelylyel vizenyős szomjad oly gyakran oltod: az üvegbörtönében megérett legalább!

De te? . . . Még akkor is, ha órjas torz-madárként erőszakos kezéddel szeled a levegőt: néhány liter vized, e testedbe bezárt lét, — az bomlik avas lévé meg mindenekelőtt! . . .

Ember: te szürke vizek s kocsonyák tömkelegje, lelked figyeld, ne tested', e lomhatag herét! Akkor talán majd büszkén és fénylőn föm lehevge, köszöntheted a Holdnak s a Marsnak emberét! . . .

Baisse! Solde! Hajrá!

Páris, január hó

Nyirkos, fázós Páris mai napjaiban eszünkbe jut egy szép őszi este a nagy boulevardok fölött, a Boulevard des Italiens télikán, sürgő tömegekkel, autók tipegésével, amint az iramos járművek csak épen moccanhatnak a kavargó forgalomban, a karmester-rendőr int a vezénylő fehér pálcájával és forte-val feltörhet a rohanás, száguldás.

Autó kellene, hogy beérjük a Rilométereket ahová igyekeznünk, mimózálehelteni az este, tehát szállhatnánk az emberek és mégse találunk őrös taxit itt-ott kiszállnak az utasok, az ügyesebbek kacagva diadalmasan ülnek az autókban, messzi a város határ ahová eljutni nehéz, a karámok nyugtalanságával ugrándoznak éppen-onnan a gépkocsiparkok, szinte a förtély, az erőszakosság pályavágással kellene kifogni a magunk autóját és nem sikerül . . .

Előkerült mai Páris, Az esti köd permetezik és hull alá a bacillus. Túszos, köhögős emberek cammognak a utcákban. A nagy körutak emberdugálya még hatalmasabb, mint máskor, az emberek inkább sietnek mint sétálnak a nyirkosság elől, mint a hidegfázás, milyen jó ilyenkor üdögezni, melegedni a párisi autó párnás ölében, és a gépkocsik állnak várnak l'bre kijárással szabályosan az ucca közepén, a Boulevard des Italiens télikán és nem kell megrohmozni, a megvadult karámok forgójából kirántani őket, állnak fuvar nélkül, csatakos esőben, amikor a spanyol nátha is igen agyál, hogy váltsuk meg magunk számára a medicina erejű taxit.

Nem telik medicinára sem . . . ezért a sok szabad autó Páris fő utvonalaiban az esti forgalom idején, a viteldi világhírűen mérsékelt de a szánálásban lévő frank nem költhezhetik. A vesztegelő

autó akár jelkép is lehetne. Megakadt most erre felé minden arról panaszkodók a francia hivatalnok fizetésjavításért demonstráló gyűléseken, arról bönködik a szállodás, akinek legjobb lakói az idegenek egyre-másra elutaznak, vállalatok esődjét alig győzi könyvelni a vaskosra megdagadt hivatalos lap . . . áll az autó, bukdos az elgyöngült élet és különös elszemlélni, hogy igyekeznek a félelmes lerokadást megfizetett kísérletekkel elevenebbre ösztökélni.

A francia szokás két szavaeskáját nagyon pazarolják mostanában. Amerre jár az ember, minden üzlet fölirta maga fölé lármás plakáttal, lármás transzparenssal: Baisse! Solde!

Ha másképp nézem üvöltő, szakadó két torok, amittől zeng mostanában egész Páris az idegenek is könnyen megértik. Olesó Jánosról kiabálnak.

De vajon sikerül-e földuzzadi önmagukat szinte fölvető áruházak portékáin így is tudni? Elmentünk és megnéztük a Printemps fehérenmü-solde-ját. Gyönyörű női kelengyek, férfi kíváncsúságok háztartási holmik, függönyök, terítők, szelvények, pompás mindenféle, hihetetlen olesók és az áruház rengeteg szárnyában, ahol én jártam, összesen talán tízezer ember ténfergett 200—300 clárusító között. Ez aktuálisan szólva spanyolos tünet, mert egyébként a printemps forgalma más időben látványosság — solde nélkül. A kiárusítás: solde, nem ismeretlen valami Párisban. Tavasz elején, ősz elején mindig meghirdetnek a nagy áruházak és szezon után olesóbban kínálják áruikat, mint a szezon idején. De az már szokatlan, nagyobb bajt sejtető, hogy például a rue de la Paix raktartó üzletei, szezon idején, egymás után három-négy solde-ot hirdetnek. A női ruha valamelyik rue de la Paix-i szalonból ismeretesen ambíciója, sokszor csupán álma a hölgyeknek. A gögös uc-cácskában tavasz felé megnvilnak Poi-

ret, Brandt és a többiek szalonjai és a divatjarmult ruhákat kiárusították a kisebb pénzű vásárlóknak. Messzi még a tavasz és rideg az időjárás, a télen például a zárkozó Brandt-szalón három soldet tartott. Hétszáz-nyolcszáz frankért a nők hozzáutaltak a legíríssebb divattal kreált ruhadarabokhoz, talán két-három ezer frankot is megtakarítottak azok, akik a nyereségért investálni tudtak.

Minden kirakathán kavarognak a számok. Arak a portékák fölött azelőtt és manapság, formás női cipőket 30—50 frankért kínálnak, a 45-ös férfiláb tulajdonosa 45 frankért elszerezheti a cipőcsónakot, selyem, szövét, kalap esernyő, bőrönd, retikül és mindenféle kérédkednek a kirakathból és az emberek ridegen ballagnak el mellettük. Hiszen az ennyivalokat is bojkottáljuk . . . Megfigyelhetjük. Háztartásom van és hallom, milyen kevesen fordulnak meg mostanában a mézarszékben. Súlyos megállapítás ez a háziasszony részéről, mert a párisi ember igazán hussal és alkohollal él.

Mindig is speciálisan érdekelték bennünket a párisi mézarszék. Olyan-fajta látványosság, amelyet nem kínál más metropolis. Kezesség a véres husok körül, semmi sem látszik a vérengzésből, ami oly riasztóan, nehéz szagokkal támadja az embert, ha másutt belé egy mézarszékbe. A szeg, a rostélyos, a lapocka és minden ízes tájéka

az állatnak, fölporciózva várja a vevőt, a kis család, a nagy család számára való adagok kirakatszerűen vannak elhelyezve a polcokon, üde piros színiük úgy lát, mint a virágos mező és a husok körül fényleg ott van a virág, a bábér, az örökzöldnek mindentéle drapériája. Pfk-nulás originalitás a párisi mézarszék és e napokban több a citromfa, palma bennük, mint azelőtt. A mézarszék csinosítja, kínálják portékájukat a boltok előtt kikidított unszollák a háziasszonyokat és az elragadó huskertek mindinkább hervadoznak.

Megriadás, apátia, fáradt bizonytalanság mindenfelől, ahol az élet ritmusát tapintgatjuk és a esüggedt káoszt átíveli a lázas hevület: a reklám!

Páris esti feltündöklése még tékozlóbb, mint azelőtt. Napról-napra új világitó csudák gyulladnak a házak ormáiban, a nagy áruházak a tűzvész haragú fényével árasztják el magukat, boltok bejáratai lángolnak s oda muszáj tekinteni, rakétázik a magasban, völgyben a versengő, frappáló tengernyi szín — példátlan fényjáték, de nem a régi Páris vidultan fölsgárgzó, híresen kacér szemek kacintanak reánk . . .

Ezek a szemek egy kissé eszelősek, szinte sikonganak, Basedow-tágulásaik, mint amikor belelített a párisi éjszakába az Elteli-tornyon a Citroen autógyár reklámja, a Citroen-gyáré, mely ezrével bocsátja el a munkásokat . . . Révész Béla

A beográdi filmszépség-jelölt szomorú története

Jurkovic Emilia sikere és menekülése — Fi m'ö-ténet három felvonásban

Beograd városát, de különben az egész Jugoszláviát nagy lázban tartotta az a szépségverseny, amelyet az amerikai filmtársaságok rendeztek. Nyolcezernél több leány küldötte be a fényképét, nyolcezer kis lány szeretett volna a dicsőség, lázas forróságában megfürdeni. Sajnos, a nyolcezer közül mindössze egy jugoszláviai leány van jelen a mostani bécsi világshépségversenyen. Az a négy leány, akiket a zagrebi bírálóbizottság kiválasztott, de már az európai versenyre nem küldött tovább, ma szomorú szegénységükben talán új reményekkel, új ábrándokkal akarnak érdemet adni életüknek. Szomorú az ilyen második, vagy harmadik szépségdíjat nyert filmszállagjelölt élete.

Tragikusabb esetet a Jurkovic Emilia-jánál, aki Beograd város szépségkandallusa volt, nem is lehet talán elképzelni.

Jurkovic Emilia egy beográdi virágüzletben élte szomorú napjait, ügyesen bekérte a szegfűket, a rózsákat. Csinos, eleven leány volt. Kétezer dinár fizetése volt a virágos boltban. Jurkovic Emilia kis fekete sovány leány egy lámuló szemmel adott érdekességet arcának. A virágáros leány szerencsétlen-gégre egy napra elolvasta a Fanama társaságnak a hirdetését, amelyben új mozieszillagokat keres. A leány barátjának, egy balettáncosnak a biztatására, beküldötte fényképét a zagrebi szépségbíró bizottsághoz. Hosszu hetek kínos várakozása után Jurkovic Emilia, amint egy reggel belepillant a beográdi reggeli lapokban ijedten látta ott a fényképét, alatta a beográdi lapok diadalmas megjegyzését, hogy ez a beográdi leány fogja elnyerni a Fanamet szépségdíjat, Jurkovic Emilia Amerikába kerül és Hollywoodban dicsőséget szerez.

Aznap este a korzó közönsége már tudomást szerzett Jurkovic sikeréről, százával vásárolták a beográdi fiúk, lányok a virágot és a virágosbolt kirakata előtt rendőrséget kellett leldlítani, különben a kíváncsiak benyomták volna a hatalmas üveglakokat. Este pedig a vállukon vitték haza a rajongó fiatalok a győzelem reménységét.

Otthon azonban a leány mostohája veréssel, bottal és szidással várta s a balettáncosnak is megmondták, hogy ne merje többé átlépni a tisztas ház küszöbét. A mostoha szerint a szépségversenyből egy lépés vezet a rosszhírű házakig és nem akart egyáltalán tudni ró-

la, hogy Jurkovic Emiliának két nap múlva a zsüri elé Zagrebba kell utaznia. A beográdi sajtó már és a város fiatalos színté uszott a boldogságban, az újságírók a legkisebb zugig leírták a leány lakását, elmondták élete történetét és úgy ünnepelték, mint valamikor talán Bleriottot üdvözölte Páris, amikor átrepülte a La-Manche csatornát. Végül a mostoha fénytelen volt engedni és Jurkovic Emilia elutazott Zagrebba.

Jurkovic Emiliát Zagrebba az újságírók, a fotografusok százfőny hada kísérte el. Radics István is behívta a szalónkocsijába, Zagrebban az Esplanade-szállóban számára firdősobás apartament nyitottak, a férfiak lélegztek neki, de Emilia hü maradt a balettáncoshoz.

Végre másnap aztán összeállt a zsüri. Jurkovic Emilia megbukott a vizsgán, nem ő lett a kiválasztott. A lóbai nem tetszettek a nagylelkű zsürinek és így Jurkovic Emiliát megint vonatra tették és visszahozták a rózsákhoz, a szegfűkhöz, dróttjához. Nem való filmszínésznőnek. Ha a férfiak ránéztek, elpirult, szégyenkezett. Aki az első díjat nyerte, tudta, hogy mit kell csinálni. A filmesek amerikai kiküldöttjét főzte meg, meg is nyerte az első díjat.

Jurkovic Emilia visszajött Beogradba. A lapok már horvátok mondták. A virágüzletben nevetgétek rajta, az esti korzó az üzlet előtt fenyegető matagatartást tanusított, a zárásakor megvárták és gonyos megjegyzéseket tettek rá, sőt ki is fitymálták.

Másnap az üzlet tulajdonosa Jurkovic Emiliának felmondott. Kikapta két heti fizetését és elküldték. Már nem kellett reklámnak se, rossz reklám lett belőle. A mostohája újra megverte, összepakolta kis holmiját és kidobta az utcára. A leány pedig már az este elutazott Beogradból, a vonathoz még a balettáncos sem kísérte ki, egyedül, lopva hagyta el a várost, szökött, mint-ha valami nagyon nagy bünt követett volna el, félt, hogy megverik, mert nem nyerte el a szépségdíjat. Elment, senki se tudja hová, lehet, hogy szegényében még gyufát is fog inni, csak azért, mert nem tudott Beograd városának dicsőségét hozni.

Az egész egy filmtörténet. Erdemes volna vászonra vinni. Milyen szépen tudná a Bebe Danie, vagy a Gloria Svanson eljátszani.

Nagysád szabad egy tourra!

Őszinte sorok a black bottomról, amely bevonult Szuboticára

Hogy táncoljuk az új táncot?

Bilázs Árpád 'roj-a'va'

Most, az új tánc hajnalhasadásakor lehetetlen hallgatni. Szubotica pár hét óta olyan, mintha deliriumban fétrenge. Őnagysága feldult arccal kérdezte meg két fülem hallatára egy úrtól, hogy tud-e bleckelni? Igen, bleckelni és bottomolni. Mily megható ugye, hogy tud-e? Igazán szégyen, hogy Szuboticán, ahová minden tánc-hullám elsőnek érkezik meg, még van ép ember, aki nem tud black bottomolni. Rémes! Mert Szuboticán úgy áll a dolog, hogy minden kulturhullám közül elsőnek a tánc-hullám érkezik meg, a többi hullám csak tíz év múlva fut be.

A zenei hullámok azonban már egy és fél évvel ezelőtt ideértek, ha ezt a hullámot szabad hangnak is nevezni, mert t. i. jó hangszer a benjou, de csak kint jó hallgatni. Szóval új tánc van kiltásban, a charleston a shim-mivel és fox bleu-vel szép csendesen bekerül a lomtárba a valcer és a többi

bukott táncok közé. Mert a tánc vagy tánc vagy nem tánc, ma pedig már a charleston nem tánc, régi vacak, a black bottomnak pedig direkt nagymamája lehetne.

Közóhajnak akarok eleget tenni, amikor a lentebbiekben képpel és szóval megismertetem olvasóinkat a black bottommal a csodatáncal, ami után már csak az örület következhet.

A black bottom, uraim és hölgyeim, amerikai találmány. Nem született ugyan különbejáratu csipkebokorban, de azért — egész szép. Tul szép vagy mint őnagysága mondaná: örült szép. Az új betegséget egyébként a következőképp táncolják: *(Tessék figyelni és lehetőleg pontosan utánam táncolni.)*

A táncos megfogja a táncosnő gyűrűs ujját és mikor a zene megcsendül, begörbíti a két lábát. Most vár a taktusra. A taktus a lehető legrövidebb időn belül megérkezik és akkor kétszer egymásután levegőbe dobja a lábát és egyet fordul. A táncosnő négyet lép, azután visszalép és X alakba rakja lábaeszkáit. (Taktus 2.) A táncos ezalatt ide-oda topog és riszálja derekát, előre, jobbra és hátra. (A táncosnő a parkettet kapargálja lakkecipőjével és előre simul.) A következő taktusnál viilámgyorsan cseréltetik a lábukat, hogy a nézők ne tudják, melyik a női és melyik a férfi boka, végül úgy csinálnak mintha elesnének, de ügyes fordulattal megbökdösik egymást. (Taktus 3.) Elcserezik egymás lábát, miközben a férfi ficánkol és hátrafelé sas-

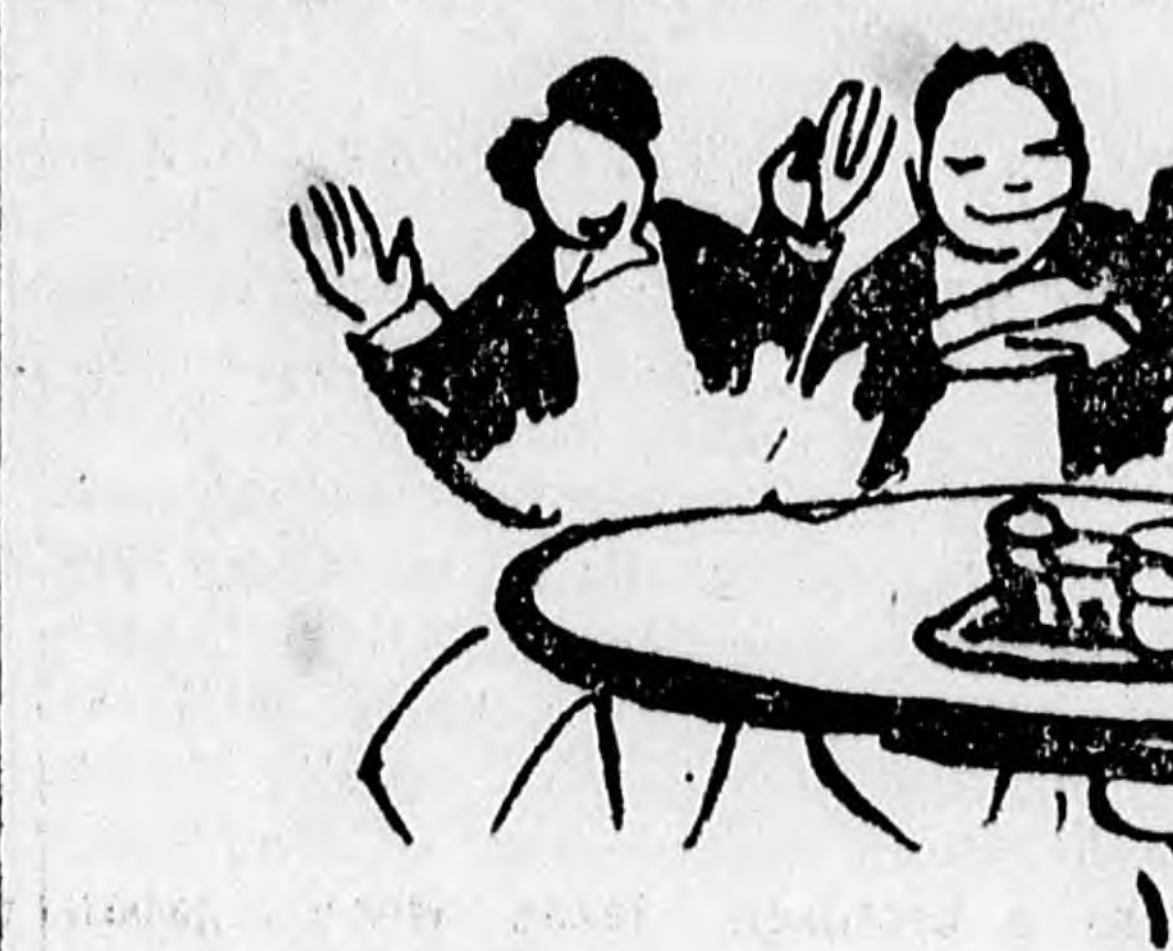
szézik, majd hirtelen nagyot ugranak. (Ilyenkor a következő taktusig ne tessék lélekzetet venni, mert könnyen spanyol betegséget kaphatnak.) Lélekzetvételt után andalgó stílusban bokázni és a zenekarral énekelni (alt.) A fej jobbra, a láb balra, a kéz előre, a törzs hátra hajlik és ki-gyómozgásban pe-perereg, de csak a jobb láb. A bal lábát ilyenkor köl-esőn lehet adni öreg uraknak. Az utolsó taktus elhangzása előtt leguggolni, hirtelen felugrani két kör (A bal lábát visszakeréni.), puszi a hölgy kezére, helyre kísérni és el a jobb oldalra.

Jelzem, a többi figurákat mindenki úgy táncolhatja, ahogyan akarja, főleg hogy sok legyen a risza és a birbi. Legjobb ilyenkor utánozni egy táncos-

nyér kell hozzá. De állítólag Bécsben

már gyártanak műtenyereket is. Műlá-bakat lehet Szuboticán is kapni.

Szemlét tartottam a Városiban és meg-állapítottam, hogy már igen sokan tán-

colják a black bottom-t. Ahányan, any-nyiféleképen, de hiszen ez nagyon he-lyes — ez a black bottom ismertető jele. Minden ur és minden hölgy aki nem

amennyiben ennél a táncnál nem kell betartani sem az etikette-t, sem a szá-bályokat. A black bottom a tánc kubiz-musa, csupa szöglet és ideges rángatás,

amennyiben ennél a táncnál nem kell betartani sem az etikette-t, sem a szá-bályokat. A black bottom a tánc kubiz-musa, csupa szöglet és ideges rángatás,

ge pókháló selyem jön divatba, világos neutrál színekben, amelyek a ráhulló kék, vörös és zöldes színben kísértetiesen hatnak. A nő alakja megnyúlik, férfiak a mellényüket a kabát fölött viselik — hogy miért? Hát hogy érdekesebb legyen a dolog. Tudniillik ma fő az érdekesség, szép tánc a polka, de nem érdekes, a black bottom érdekes, de nem szép. Az új tánchoz speciális zene is kell. A jazzband, amely jobb ügyhöz méltó buzgalommal igyekszik állati hangokat előgurguláztatni a szakszofonból, nem ért célt. A black bottom ütemeihez képest a jazzband klasszikus zene, a Valencia pedig, a híres modern Valencia elmehetne bármelyik Operaházba. Kutyák kellene ide uraim, komondorok, véretek és foxik, aztán kö-zéjük kell eresztieni egy círmoscicát — és táncolni kivilágos virradatig.

A black bottom megérkezésekor meg-állapíthatjuk, hogy a spanyolnátha után ez a tánc a legveszélyesebb beteg-ség; ez közönséges lábficamítás kettős-rendben, hajnali öt óráig.

Mert ne feledjük el, hogy tánc tekin-tetében Szubotica is nagyváros.

Azok részére, akik véletlenül nem tudják, hogy mit jelent magyarul ez a két szó: *black bottom*, hát megmondom: *fekete fenék*. Ezt jelenti magyarul, melyet azonban a könnyebbség kedvéért Szuboticán már *fekete fené-nek* mondanak. Tehát a jövőben senki se sértődjék meg — a hölgyek se! — ha a férj így szól őnagyságához:

— *Édesem, menj a fekete fenébe!*
De hallga...
Mein Darling
Mein Darling
Muss so sein wie au

mekegi pianóban a zenekar és ácsap a *Stux maga vérbeli párisi lett...*

cimű klasszikus népdalra, melynek vi-szont a régi nóta a vége, hogy azt mondja:

Valencia
terre exquisite
ou le brise
effeuille les fleurs
d' oranges
Valencia
doux rivage
ou le nuage
emport nos reves
legers.

Vagy tessék olaszul:
Valencia
paradiso del sorriso
terra unia dell' amor.

Aztán megkezdődik az ostrom a ruha-tár ellen. Egy ur dühösen kiabál a ru-határosnőnek:

— Kérem a blek bottomat is!
— Nem ártana ezt a szemtelen urat egy kicsit blek bottolni — szól közbe halkan egy kövér uriember és felemelt a parkettről azt a fiatal hölgyet, aki a lábában blekbottlot!

Szegedi Emil

„CHRYSLER“ AUTÓK
4 és 6 cilinderesek legújabb típusú 11140
megérkeztek
és vételkényszer nélkül minden időben megtekinthetők
„AUTOCAR“ cégnél **Novisad, Trifkovičev trg 5 Telefon 132**

HORNIMANS TEA
LONDON

101 ÉV ÓTA A LEGJOBB
VEZÉRKÉPVISELET:
ADOLF SCHOSSBERGER
NOVISAD

zás, ehhez hasonlóan a női és férfi ruhák is stilszerűek lesznek. Könnyű len-

Szuboticaí séták

A szegény fakereskedő panaszai

Megenyhült a lég, vidul a határ, de azért még nincs itt a jó golyamadár, tekintve, hogy január végét járjuk, míg a fakereskedők szintén a végét járják ebben a kutya melegben. Ilyen cudar telet csak tavaly láttam utoljára, állítólag menydörgött is és kétszer virágoztak a gyümölcsfák. Az emberek föltönnélkül jártak az uccán, de csak az árnyékok oldalon, mert a nap tíze lépőkölte arcjukról a bőrt. Ez a tél alaposan befűtött a fakereskedőknek, egész esomó esőd lett a nóta vége, még a textílesek aránylag hálát adhattak az egék urának, hogy őket nem sújtotta ilyen keményen. A fa ára tehát leszállt fagypontra, szakkörökben mint komoly eshetőséget tárgyalják, hogy különböző geológiai elváltozások vannak folyamatban a földön, mint például sokszáz ezer évvel ezelőtt a glecserek és a tengerek helyeseréje. Ennek folytatásaként az időjárás is szerepet váltott, a hidegnek leáldozott és a jéggyárosok halálra keresik majd magukat minden nyulifarknyi cseppfolyós anyaggal, amelyet mesterséges uton szilárd halmazalapotba kényszerítettek.

*

A főtéren három fakereskedés is szomorkodik egyaráson. A sorsa bizonyos, hogy melyikkel csinálom meg az alábbi interjút. A sors ujja, kabátgombjaimon, a színház melletti fátelpre mutatott, amelynek tulajdonosa éppen a néma telefon mellett álmodozott. Nem, itt egyáltalán nem kellett sorba állni, semmi tolongás nem volt. Képzhető, hogy megőrül nekem.

— Hány métert? — és a kocsisok már be is fogták paripáikat a stráfkocsiba.

— Nem fáért jöttem — mondtam — csak fagyban — és a telesnek leest az álla. Nagyon hidegen fogadott.

— Hogy memek az üzletek? — kérdeztem naíval — mire a tulajdonosok ökölbe szorult a keze.

— Heklizni akar az ur? Ebben a pukaszító melegben üzletről beszél? Ez a rengeteg fa mind itt rohad a nyakamban. Még szerencse, hogy a konyhikban nem lehet napsugárral felferanni a levest és kisütni a esibét, különben éhenhalnánk ebben a kánikulában.

Végtelenül sajnálatraméltó volt ez az ember. Ha módomban lenne, hát nagy hóvizatart varázsoltam volna erre a vidékre, jégesővel és irtó hideggel, amely belefagyasztja a népekbe a lehelletet.

— A forgalom — mondotta — a legminimálisabb, szinte nevétséges, tulzás az ilyen fatalnyi kereskedelmet forgalomnak nevezni. Az egyetlen forgalom ma Szuboticaán a ringlispi. És a világ-egyetem is fagy a maga tengelye körül. De itt minden stagnál.

Érdekes, manapság, a züllött gazdasági viszonyok, hogy kiesészték az egyszerű emberek szótárát is. Egy, jobbízű fakereskedő úgy dobálózik az ilyen idegen szavakkal: „*produktum, stagnál, mazohista, szendvics, egzekució*” mint

a kardnyelő a késeivel. Tönkre megyünk, de a Horovitz-féle idegen szavak szótárát mégis betéve tudjuk! És elvégre is: minék a hitvány anyagi tavak, amikor szellemikben duzgzagdodunk?

— Ezelőtt egy hónappal — folytatta sirámaít a vén — ötven dinár volt a fa métere. Aztán elkezdett sütni a nap es mi leszálltunk negyvenötre. Am ekkor a nap még örültebben sütkérezett, mare negyvenre ereszkedtem alá. De most, amikor meghalottam, hogy ismét kivirágoztak a cseresznyeifák, harminzötért adom már vágva, prima bükk, házhoz szállítva! Ilyen mélyre még soltase sülyedtem!

Ez a boldogtalan faspékuláns így beszél az árleszállításról, mintha erkölesi nivója szállott volna le, mintha borzalmas fertöbe sülyedne, amely után mar

csak a nyomor és a börtön jöhet.

— A meteorológiai jelentés szemnyjabb hőemelkedés várható — siránkozott — elvéte csapadék. Pedig *tekinthelyes összegeket áldoztam már az időjárásitani intézet javára!* A kutyaifát neki!

Szegény fakereskedő, fel volt háborodva, amiért a meteorológiát nem lehet megvesztegetni, hogy egy kis tagyos hangulatot csináljon erre a föltö, vagy legalább is Szuboticaára, hogy megvegyen bennünket az isten hidege!

— De azért elfog jönni az egyesült tüzfakereskedők báljára? — kérdeztem egy tuskó mögöl, mire a fásember dühösen snöblit vágott:

— *Majd ha fagy!* — mondta és levette a mellényét is, mert nagyon melege volt. (—)

TERE-FERE

Peking és az árva császári palota. A kusza, borzalmas kínai forradalom középpontjában áll Peking, a legnagyobb birodalom fővárosa. Pierre Daye, aki legutóbb Pekingben járt, szemléletesen írja le az elhagyott császári palotát.

— Peking egy óriási katonai tábor tervére épült, melynek a császári palota a fösátora. A táborból falakon kívül városokon, kerítéseken, erödített kapukon át derékszögöl sugárutak vezetnek addig a küszöbig, melyet márványoroszlánok őriznek. A tatár város fala mértani vonalakkal zárja be a belső várost, ez pedig vízzel, fallal veszi körül az Ibojaszini Várost, melyben valaha a mindenható császár élt, Csuan-Tung, az utolsó kínai uralkodó, akit két évvel ezelött üztek el a trónról. A világ egyetlen épülete sem adhat ily fogalmat a föségről, a hatalom roppant voltáról. Köböl való kertek veszik körül, egy színház, templomok, de most mind el van hagyatva, színük megkopott. A márványlapok között gyom tenyész. A narancsszín tetöpaala málladozik, a vakolat hullong, a festmények megvakultak, vastag porrétég borítja a szobákban azokat az értékes tárgyakat, melyeknek még nem kelt lába. Láttam azt a termet, ahol menekülése napjáig aludt a fiatal uralkodó, a szalont, izléstelen európai butoraival, ahol angol lelkéit vette s a kis császárné esines furdöszbáját is, akinek sietve kellett menekülnie, úgyhogy egy lakk asztalkán ott hagyta az almáját, melybe csak beleharapott és most megbarnult, összehöppedt. Láttam babáit is, mellyel játszadozott — hiszen csak tizenhétéves volt — a szinfóniumokat, melyeket a férje szeretett s a fényképeket az asztalokon...

Egy elmes történetirő megjegyzi, hogy a kínai forradalom oka nyilván az, hogy megtiltották az ópium nyilvános árusítását. Az orosz cárt is aznapon ötétek meg, mikor a vodka árusítását megtiltották. Ha ezek a kábitöszerek nem működnek, akkor a népekben forradalmi ösztönök ébredenek s a szenvedély veszedelmesen áttevödik más síkra

*

Newyorki betörő-kaland. *Donohu* ur-hölgy, egy sokmilyös özvegy hajnal felé valami neszre riadt:

— Ki jár itt? — kérdezi riadtan.

— Betörő — feleli egy nyugodt hang, nagyon udvariasan.

Erre fölgylafad a villamos-zseblámpa s megvilágítja az ágy előtt álló alakot, akin fekete álarc van, fekete tornaing. A párbeszéd így folyik le:

— Asszonyom, mutassa meg, hol tartja az ékszeréit s a pénzét.

— Ott, a kisszekrényben, a felső fiókban, balra.

A betörő tolvajlámpájával megvilágítja a fiókot s mint szakértő kérdezi:

— Nem hamisak?

— Hogy képzél ilyet fölölem?

A betörő meghajlik:

— Boesánatot kérek, de villanyfény-nél ezt nehéz megállapítani.

A hölgy könyörögni kezd:

— Kérem azonban, hogy ezt a gyűrűt, a jeggyűrűmet ne vigye el, kedves emlékem, a boldogult uramtól.

— Ó, a világért se fosztanám meg tőle. Parancsoljon. Boesánatot kérek, hogy zavartam, de ünnep előtt vagyunk, valamit csak haza kell vinnem a gyermekeimnek. És egy kéresem is volna. Látom, hogy ott az éjjeli-szekrénynén a biblia. Legyen kegyes azonnal megesküdni a bibliára, a szent bibliára, hogy most félóráig — mindaddig, míg le nem érek — semmi zajt sem ver, nem hiv ide senkit, nem is telefonoz.

Miután ez megtörtént, az udvarias, kitünő betörő körülbelül huszezer dollár értékű zsákmányoeskájával kerekelt oldott, a vallásos hölgy pedig — amint megfogadta — félóráig várt. Csak aztán telefonozott a rendörségnek.

*

A belga király biztosítja magát a forradalom ellen. Hosszan irtak a lapok arról, hogy Anversben milyen életveszélyes tolongás támadt Lipót belga trónörökös és Astrid svéd hereegnő esküvéjekor. A lelkesedés olyan óriássá dagadt, hogy minden sorompót, korlátot szétszakított, a tömeg átlépett a kordonon, elsöpörte a királyi kíséretet, Albert király a dulakdásban elvesztette diszkardját, a svéd trónörökös a nyakán lévő rendjelet. Marie-José a kis főhereegnő már-már komoly veszedelemben forgott, már majdnem földre taposták a rajongó ünneplők, mikor a belga külügyminiszter, aszocialista *Vandervelde* erélyes markolással kikapta a tömegből s utat tört számára.

Mindezt tudjuk. De egy francia folyóirat csak most teszi közzé a történet epilógusát.

— Amikor a néptengerből Albert király és a hozzátartozói kieveztek — megtépzva és összetörve, mint a hajtöröttek — a király nyájasan megköszönte miniszterének a kedvességét, majd tündö mosollyal így szólt:

— Most azonban igérjen meg nekem egy dolgot: ha egy napon majd nálunk is kitör a forradalom, akkor épp ily készséggel fog állani mellettünk s menteni sülyedő hajónkat.

Vandervelde mosolygott a különös tréfán, de kezet adott rá: — megígérte!

*

Az olasz — eladós lányok babonái. A *Gazetta dell'Emilia* érdekes cikkben számol be arról, hogy a modenai leányok milyen babonáknak hódolnak három királyok napján, névkor, hogy megtudják, ki lesz majd az uruk.

Három királyok napján susogva, alig hallhatóan odafordulnak az anyjukhoz, ezt kérdezik tőle, anélkül, hogy az anyjuk meghallhatná:

— Anyám, anyuskám, mondd férjhez megyek ebben az évben?

Miután ezt kimondták, sietve beszélni kezdenek fűröl-fáról, kérdésekkel ostromolják anyjukat s ha ő az első kérdésre igennel válaszol, akkor aban az évben okvetlenül férjhez is mennek.

Január 25-én másik furcsa szokás di-

vik ezen a tájon, hogy meg tudják leendő férjük vagyoni helyzetét.

Este, minkeletölte a leányok úgyba mennének, három szem szárazbabot vesznek, az egyik szemnek a haját egészen lehántják, a másik szemet csak félig, a harmadikat sértetlenül hagyják, aztán mind a három szem babot párnájuk alá rejtik s elalusznek.

Mihelyt fölébrednek — még sötétben — mezagradnak egy szem babot s a szoba közepére dobják. Aztán megnézik, hogy melyik szem bab az: ha a hántolt héin, akkor férjük szegény lesz, mint a templom egere, ha a félig megkopasztott, akkor megél valahogy, ha pedig a sértetlen, akkor dugzadag ember lesz a leendő uruk.

Háboru utáni diákok. Nagy Británia tanárjai kétségsbe vannak esve: azok a tiz-tizenkét éves fiúk, akik most kerültek gimnáziumba, értelmi, erkölesi tekintetben mélyen alatta állanak a békebeli éviáratoknak. Ezt a tényt az eleri iskolákban is tapasztalják. Minden nevelő megállapodik abban, hogy a színvonal rendkívül sülyedt a háboru óta, a diákok sem nem tudnak, sem nem szeretnek tanulni.

Wright, a nottinghami gimnázium igazgatója ezt a jelenséget a háboru okozta nélkülözésekkel, szenvedésekkel magyarázza.

— Kétségtelen — jelentette ki *Wright* igazgató egy tanár-gyűlésen, — hogy a háboru alatt született gyermekek, sőt az 1919-ben születettek is, *akadlyversenyt futnak*, sem lelkileg, sem testileg nem állják a versenyt az előzőekkel. Szellemük renyhe s tétovák, feledékenyek. Véleményem szerint mindennek az oka az, hogy életük első éveiben sok szükséglet láttak, nem táplálták őket olyan jól, mint kellett volna, nem érezték az otthon melegét sem. Nem lusták: tanulnak, de a szellemük: renyhe. Azon a nézetem vagyok, hogy az iskolák régi színvonala 1931-ig nem is áll helyre...

A »becstelen« megtaláló. Páris. Egy bar a Rivoli-uccán. Hajnali két óra.

Valami uccáról bekerült alak suttymban, halkán egy gyönyörű nyakkendő tüt kínálgat a vendégeknek:

— Igazi briliáns kérem, tessék megvenni, olesón adom.

Egyik asztalnál ül egy elegáns fiatalember. Az fölfigyel a csavargóra, kezébe veszi a nyakkendötüt, jól megnézi, aztán torkon ragadja az alkalmi árust s így kiált:

— Tolvaj!

Tudniillik a fiatalember miután megvizsgálta a nyakkendötüt, fölismerete benne a sajátját, melyet pár nappal azelőtt loptak el tőle egy oricumban.

Az árus szájatáva állt támadója előtt, töredelmesen bevallotta bünét, de aztán így szólt:

— Ne tessék haragudni, inkább örüljön, hogy visszakapta a tütjét. Végre is én hoztam vissza. Meg is érdemelnék vagy száz frankot...

— Miért?

— Mondjuk borraivalónak, vagy mondjuk a — kockázat — miatt. Méltányos.

A fiatalember tárcája után nyult, hogy odadobja az elmes zsebtolvajnak a pénz, mikor a detektívek már lefülelték a »becstelen« megtalálót s vitték a rendörségre.

Gondol-e családja, gyermekei jövőjére? Van-e életbiztosítási kötvénye?

Kössön felesége, gyermeke javára életbiztosítást! Biztos tőkebefektetés, szerencsét eség esetén hű támasz a **életbiztosítási kötvény!**

Forduljon felvilágosításért a

Rossija-Fonciere

biztosító társasághoz

Subotica, Aleksandrova ul. 4.

Az intézet saját palotájában.

A spanyolnátha

ismét itt van! An nátha megelőzésére és leküzdésére

„Bayer“

ASPIRIN-TABLETTÁK

a legkiválóbbak. A nátha kísérő jelenségei: a láz, fejs és egyéb fájdalmak gyorsan megszűnnek

— Nem kapiam munkát, máholnap kenyerünk se lesz. A kis királyfi ezeket a gyereket letele gondolkodott. Miert volt ő bánatos otthon? Hiszen neki minden volt. Ezeknek a szegény embereknek milyen viaszon cseng a dal ajkukon, ha csak a falat kenyerük megvan. O pedig dusskált a sok drága-

— Egy érekezt el a tél. Pista szüleinél sokszor barázdákat szabtott a gond az arcukon. Nem volt elég türevelésük. Bizony lassan fogyni kezdett a nyáron beszerzett gabona is. Egyszer hazajött a Pista apja és szomorúan szólt:

— S így érkezett el a tél. Pista szüleinél sokszor barázdákat szabtott a gond az arcukon. Nem volt elég türevelésük. Bizony lassan fogyni kezdett a nyáron beszerzett gabona is. Egyszer hazajött a Pista apja és szomorúan szólt:

— Egy érekezt el a tél. Pista szüleinél sokszor barázdákat szabtott a gond az arcukon. Nem volt elég türevelésük. Bizony lassan fogyni kezdett a nyáron beszerzett gabona is. Egyszer hazajött a Pista apja és szomorúan szólt:

— Egy érekezt el a tél. Pista szüleinél sokszor barázdákat szabtott a gond az arcukon. Nem volt elég türevelésük. Bizony lassan fogyni kezdett a nyáron beszerzett gabona is. Egyszer hazajött a Pista apja és szomorúan szólt:

— Egy érekezt el a tél. Pista szüleinél sokszor barázdákat szabtott a gond az arcukon. Nem volt elég türevelésük. Bizony lassan fogyni kezdett a nyáron beszerzett gabona is. Egyszer hazajött a Pista apja és szomorúan szólt:

(Folytatás)

A pásztorcip

minden jó gyermeknek, így neked is juttat belőle. Ugyemilyen szép és nemes intézmény ez a Vörös kereszt. — *Kása Jenő.* Légy türelemmel te is sorra kerülsz. A kép ötletes, majd elhelyezzük. — *Nagy Ágnes.* A rajzod szép. Máskor azonban puhább ceruzát használj s akkor még jobban fog sikerülni. — *Stock Dina.* Multkori leveled tényleg elveszett, mostani írásod azonban kezemhez került. A rejtvény nem elég egyszerű, próbáld másikat csinálni. — *Lévay Juliska (V.-Kikinda).* Első látogatásod sikerült, végtelenül örültünk, hogy bekopogtattál hozzánk. Szép és gondos írásod elárulja, hogy okos és ügyes lányka lehetsz. Ezentúl keress fel minél sürűbben minket. — *Vig Villi és György.* Hogyne, csak küldjétek be! — *Stéger Ferike.* Jók, majd leadjuk. — *Kasza Mariska (Majdan).* Jól esett olvasnom, hogy nagy örömet szerzett neked a Habostorta. Ez csak azt igazolja, hogy jó és iparkodó vagy. Szindarabot majd szerzünk és küldünk. Csak fordulj bizalommal hozzánk máskor is, mindenkor a legszívesebben válaszolunk és amiben lehet, segítségetekre leszünk. — *Lukács László.* Lám, kár volt elhírtelenkedned, de így annál szebb, hogy meggontoltad

**fő, fő, fő,
fő, fő, fő, fő,**

Beküldte: Szatmáry Ilkó

Dombo telegen ágas-bogas díola,
Arva száll a kerek erdő rigója,
Az tilyülli, azt dalolja a rigó:
O, tilyü, mi jó millió díol!

A RIGÓ

— De az én pénzem banya, meordizomadt, — válaszolt a nemzetes ur és nagy pofon vágta Muncurkót, hogy a tüle is csengett föle.

— No, cseszed előlem az egészre, pedig az anyám, mert rámonlott.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

— Mordizomadt, — mondta a nemzetes ur, — tegye ezt meg mester. Ha a dolog ilyen sok pénzembé került, legalább mentülk meg a veszett lejszénék a nyelét.

A BACSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenmelléklete

Subotca, 1927. február 6.

Morgó Mackó esetei

Írta: Kubán Endre

Tizennyolcadik fejezet,

melyben Muncurkó felcsap cukrászinasnak, telezabálja magát sokféle tortával, de végül megkóstolja a cukrász bácsi botját is

Muncurkó egy nap az uccán bandukolt és éppen azon gondolkozott, hogy milyen jó lenne valami édességre szert tenni, amikor egy fiúval találkozott. A fiúnak fehér vászonbluza és fehér vászonsapkája volt. A karján pedig nagy kosár volt, melyben mindenféle torta s sokfajta fájntos nyalánkság volt.

Muncurkó odament a fiúhoz és megszólította:

— Adjál nekem ebből a sok édességből valamit.

A fiú nevetett:

— Te buta, hogy adhatnék neked, mikor ezt a kuncsaftokhoz kell vinnem!

— Miért nem eszel belőle legalább magad, ha már nekem nem adsz?

A fehérruhás fiú újból nevetett:

— Ebből nem szabad. De légy nyugodt, ezek én a műhelyben annyit, amennyi belémfér. Azért vagyok cukrászinas, hogy kedvemre ehessenek mindenféle édességből.

Muncurkó az uccán jó darabig együtt ment a cukrász inással és sokat kérdezősködött tőle. Megtudta, hogy a cukrászinasoknak milyen jó dolga van. És végül kijelentette, hogy

Ezenkőben Murgó Mackó nevezetes uram éppen nyugodtan olvasta az újságot, mikor a folyosón hirtelen nagy lármát emelt a következő pillanatban fölpatant az ajtó és azon egy férfi rohamra rohant be, mely barna fölökkel volt tarkázva. Ez senki más nem volt, mint Muncurkó, akit a földműltől fej-

az arca. Muncurkó erre kirohant az udvarra, de a mester ott is nyomom követte.

... meg a lény a szerencsétlenség.

berohant a cukrász mester. Azonnal átálta a helyzetet és gondolkodás nélkül felkapott a sarokból egy nyújtót és azzal végtrághogott Muncurkót. Muncurkó úgy ordított, mintha a bőrt nyuzták volna. A következő pillanatban fölrogt és kirohant az udvarra. De a mester oda is utána rohant és csíhi-puhi suhogott a nyújtót

neki is kedve volna cukrász inasnak menni.

— Nagyszerű, — felelte a cukrász inas — az én gazdámnak éppen szüksége volna egy új inasra, már bele is tette a hirdetést az újságba, hogy cukrász inas kerestetik.

Muncurkó megkérte az inast, hogy vigye el a gazdájához. Az inas azonban kijelentette, hogy a tortákat előbb el kell vinni a vevőkhöz. Muncurkó vele ment vagy két órán keresztül és közben egyre remegett, hogy hátha hamarabb megy oda valami más fiú és a cukrász felveszi. Végre mégis csak a mester elé került, aki nem teketóriázott sokat, hanem felvette Muncurkót cukrász inasnak.

Muncurkó a másik inással azonnal bement a műhelybe és ott nekilátott a falatozásnak. Amíg a segédek ott voltak, csak a maradékokból mert kóstolgatni, de mikor a segédek eltávoztak, akkor a két inas bátrabban látott neki a sok jónak. Később a második inas kijelentette, hogy neki el kell menni az inas iskolába és Muncurkót magára hagyta. Ugy érezte magát, mint a paradicsomban. Bizony neki ment a kész tortáknak, melyeket másnapra készítettek és mindegyikből kiharapott jókora darabkát.

Evés közben egyszerre csak azt látta, hogy odafent a polcon két fényes rézkondér van. Ugy csillogtak, mint a nap. Azt gondolta magában, hogy ezekben a kondérokban bizonyára jó dolog lehet és elhatározta, hogy megkóstolja.

Azonban akárhogy is ágaskodott, a kondérokot még sem tudta elérni. Végre is elhatározta, hogy egy csomó tepszit egymásra rak, azokra föláll s akkor majd csak eléri a kondérokot.

Ugy is tett. A tepszik inogtak-binogtak, izegtek-mozogtak alatta, de mégis csak megfogta jobb és bal kezével a két kondért.

Amde akkor váratlanul megtörtént a szerencsétlenség.

A legelső tepszi félrecsuszott a nagy nyomás alatt, mire a többi is kimozdult a helyéről. Muncurkó úgy érezte, hogy kiszalad alóla a föld. De nem volt ideje gondolkozni, mert a következő pillanatban már hanyat feküdt a földön. Azonban minthogy nem volt ideje elengedni a két kondér fülét, azokat is magával rántotta és azok tartalma esés közben ráömlött. Az egyik kondérban tejszinhab volt, a másikban pedig folyékony csokoládé.

Muncurkó még föl sem ócsudott ijedtségéből, mikor a nagy csörömpölésre, melyet a tepszik és kondérok okoztak,

(Vége)

szággal, hosszu élettel, szép családdal. Megáldotta erre a jó Isten boldog országban, aki beváltotta gyermekkorú idejét, hogy nepe boldog és legjobban szívi, igazságos, vitéz, bölcs fejedelmé lett orszá- egyhágy világhírű művész vált belőle, a kis királyfiból pedig sen megjutalmazta őket az uralkodó. Pistát kiképeztették, akkor tudták meg, hogy ki volt az ő vendégük, amikor fényes országban, hogy a királyfi megkerült. A Pista szülei is csak sugárzó akaratú és leltrevalóságú. Nagy öröm volt az egész raly végtelen boldogsággal személté a tin ragyogó szeméből reket. A kis királyfi elmésülte édesapjának kalandját és a ki- hat, dacára megváltozott külsejének. Felhozatta a két gyere- A király boldogan felsikoltott, mert rögtön megismer- ján, — ugy-e, te megismeresz?

— Apám — kiáltozta a szép szöke gyerekek csengő hang- zenebonóra megjelent a király az erkélyen. örökös, azt hitték, hogy boszorkányok úznek tréfát. A nagy- gény kis királyfi hába bizonyította, hogy ő az elünn trón- barmított arcu gyerekek. He sem akarták őket bocsátani. Szé- Egyzserre csak megjelenik a palota előtt két izmos, nap- az egész udvartartás.

hassák. Most meg nagyobb bánatba merült a király és vele küldtek a palota elé, hogy a királyfiat annál könnyebben elcsal- már azt hitték, hogy az ellenségnek egy kényje volt, akit azért ből az elkenyvezteit kis herceg. A kis túnylvas gyerekre most- kilométernyire munkás embereknél lehessen a saját akaratá- de hába. Csak egyre nem gondolták, hogy a palotától alig pár- Megmozgatták az egész világot az elünn királyfi érdekében, uralkodóháznak megszokották a kis királyfiat és fogva tartja. Mindenre gondoltak. Ártta is, hogy valamelyik ellensége az idejét, a palotában kétségbeesve kerestették a trónörökös- Amíg Endre királyfi ez egyszeri embereknél töltötte- jözés is van a világon.

tudja s az ő uralkodása alatt ne tudja meg senki, hogy nélkül- kat, hogy bölcs király válasszon belőle, aki a népet boldogítani minden másképpen lesz. Hazamegy és igyekszik tanulni so- ságban és amellet bustította a környezetét. De most már

Január 23 szám rejtvényeinek helyes megfejtése: **szere- cse, örökösök.**

• Helyes megfejtésért a jutalmat Waldmann Ági (Noviszd) kapta.

Helyesen fejtették meg: Gerber Magdus, Grünfeld Évike, Aufilov Józsika, Lukács László, Dragán János, Oszvald Pál, Stock Dina, Kása Jenő, Licht Józsi, Ivitz Gyurka, Szegő Juci, Deutsch Magdus, Breitner Katica, Szalai Ilonka, Koling Irénke, Stéger Ferike, Nagy Ágnes, Horváth Boriska, Sárközi Magda, Révész György, Vig Vili és Dezső, Zvekánovics Cilike, Voda Palkó, Klein Lujza, Bordás Lolika, Zsolnai Margit, Mezei Mik- lós, Lévai Juliska, Antalik Irénke, Volf Ilonka, Hilkene Károly, Bartha Gabi, Bartha Béluska, Hainal István, Halmos Laci, Hacker Tibor, Schmidt Jakab, Radók Ica, Szatmári Ilke.

ÜZENETEK:

Éljen! Kedves Weisz Gyuri, egész jó verset írtál. Nem csak te szereted a Habostortát, hanem az is szeret téged. — Schmidt Jaksi (Stari Bečei). Csak irjál bátran! A hibák ne tartsanak vissza a levélírástól. Irjál sürün és a gyakorlat által majd kiküszöbölődnek a hibák. Hogy pedig a magyar betűket el ne felejtse, olvassál sokat magyarul. Egyik rejtvényed jó, majd alkalomadtán leadjuk. — Hacker Tibor (Temerin). Örülök, hogy egy hívünkkel több van. Csak rajta, keress fel bennünket gyakrabban. — Halmos Laci (Temerin). Elhatározásod igen kedves volt, majd ezután gyakrabban találkozunk. A Habostorta olyan kedves valami, hogy abból mindenkinek a legnagyobb örömmel adunk... Legyél ezután gyakori vendégünk. — Bartha Gabi és Béluska (Feketics). Próbálatok nehezebb rejtvényt kifőzni. Számítok rátok. — Volf Ilonka (Kneževó). Az amerikai csomagra tényleg magam is kíváncsi vagyok. Lá- tod, milyen jószívű emberek laknak ott, gondolnak az európai jó gyermekekre. A tanító bácsi bizonyára figyelmes lesz és

előre a csónakot, egyre messzebb a parttól, hogy ne az izzo vallomást: Imádkai! És a szél vizsl, sodorja kuporogni az árbc tövébe és rácsökölni a nő szájára. Illyenkor a szelek szeszélyre bizoni a csónakot, le- itt visszük szerelmes, boldog részegséggel. De jó tünk, akit elhozunk milliónyi ember közül és most las padjáról mosolyog felénk, akit legjobban szere-Messe, a láthatatlan senki elől, csak a vitor-naptól hevült testet.

Kettesben vitorlázta ki a tengerre. Tihamér Balaton-melleki fia volt, értett a vitorla kezeléséhez Nagyzeri dolog volt a végtelen víz sikkán teleszvi- tudónket a pompás sós levegővel, a szellő hűsíti a és izlésesen öltözik, mi is lehetne más, mint mozi-Mozsinszékki — alakult ki az általanos véle-mek volt.

tes termékek voltak és Mici trikója iparművész re-emelve hordta a hullámok felett. Mindkettőn tökéle-jaiba kapta a sikolto, kacagó leányt és magasra fel-keltett, amint a delélti furdós közben Tihamér kar-ten tombolása közepette is élénk és irigy felünesi No, azok valóban nem voltak. Még a Lidó fék-
dezte kedves palikossággal Mici.

— És mi talán komoly emberek vagyunk? — kér-csupa játékszerrel tömik tele?

— az ember azt hinné, hogy itt nem is laknak komoly emberek. Hát komoly város az, ahol a kirakatokat — Mint egy operettváros — kacagott Tihamér Mici és Tihamér.

lambok és építészeti csodák kaoszában bolyongott pek, tárgyalt különlegességek, városi zenekarok, ga-lognak az üvegéből, ezüstből és mozaikból készült níp-rakataiban éjjel-nappal villanylámpák fényében csil-strandja és Velence szük uccái között, melyeknek ki-Es a Lidó tündérszép asszonyokkal kirakott szényeket is megnyitja.

mindig tudja, mikor kell elenkelnie egy értelmes dal, amely nemcsak a szíveket andalítja el, hanem az er-

Forró Pál

Tihamér felugrott, szétcsapta kezét és felkiáltott: Mit tudom én? Szeretlek, meg vagyok örülve és félek... félek a holnaptól, a hazautazástól... Össze kellene fogódnunk, tovább kellene szöknünk, végig-bolyongani a világon, két bolond, örökké mámoros szerelmesnek. Tudod-e, hogy sokszor nem alszom éjszaka, téged nézek remegve és imádatlalt és nem értem, semmit sem értek, rejtély előttem, hogyan kerültél életembe, hogyan hoztál ide, hogyan tanítottál meg boldognak lenni. Néha odaülök az íróasztalom mellé és írok. Forró, rajongó, minden keretet szét-feszítő, égig robbanó, ujjongó szavakat. Az Élet dicseretét írom, a felszabadult ember csodálkozó himnuszát. Szerelmi vallomásokat, melyek néked szólnak. És nem tudom borítékba tenni, elküldeni a szerkesztőségbe. Ki érti meg ezeket a szavakat? Szabad-e fel-rázni az embereket csendes fásultságukból? Akik abban a másik világban élnek, nem is érthetnek meg engem... És... látod... borzasztó... nekünk is vissza kell közérük mennünk és én nem tudok többé a nyelvükön beszélni, nem tudok többé szenvedni, rab-szolga lenni, visszazuhanni a nincstelenségbe. Nem szabadott volna idehoznom engem, nem szabadott volna megmutatnom magad így, királynőien, engem le-győző nagyszerűségben...

A nő csak hallgatta édes meghatottsággal és csó-kolta a férfi kezét:

— Drága te, miket beszélsz? Hiszen én vagyok az, aki hálával tartozom. Tudod-e, hogy mikor a templomokba megyünk, mialatt te a műkincseket tanulmányozod, én az oltár elé térdelve köszönöm Istennek, hogy véled összehozott és kérem, hogy ez most már mindig így maradjon. Te édes, okos, szel-lemes ember, aki csupa szépségeket lopsz az éle-tembe.

— De hát mi lesz... mi lesz, ha visszamegyünk? Most te is, én is elköltjük a pénzünket, könnyelműen, urt és isteni könnyelműséggel megveszünk minden boldogságot, szépséget...

— Saináld?

Es ha az ember kipihente magát a strandon, felül leányoknak.

duruzsol fel a hullámok közül a szép asszonyoknak, galánus Neptun illyenkor csodálatosan szép meséket méltóztassanak kérem elnyújtóznai rajta! Es az öreg-nusz leszártmazonjainak a nagyzeri báronnyágyat: dorja a parta felkínálva a hullámaitól születt Ve-mozgatta a női trikókat és a leglággyabb iszapot so-hullámait, itt megbékülve, szeliden és langyosan si-mérgesen rizza a hajókat és a felhőket és a távoliságra innen A tenger, amely talán nem is nagy távoliságra innen fiatalodik a test és kacagni kell a gyönyörűségtől.

édes, illatos szellő bujkál, melynek érintésétől meg-De a pizzasák, pezsgők és estélyi ruhák felett szállodában lakott velük.

megjegyzni nevelket és otthon eldicsekszik, hogy egy-nők káprázatos ékszerrel külön szennációk, az ember-petrolleumkiváltók izgalmas közelsége, a dollárherceg-világasságot, a lordok, hercegek, maharadzsa és csak tőlük kapja a furdóhely az ugynevezett nagy-számolja, hogy hány napra telik a nyaralásra lyeknek más halandó, aki minden reggel titokban meg-zöngyel rendelik azokat a liköröket és pezsgőket, me-akiknél nem számít a pénz és akik a legnagyobb kö-és newyorki lapok megtelepedett dollármillióldosait ember és látja szemtől-szembe az illusztrált londoni a nyitott ajtón keresztül csodálkozik be hozzájuk az drága barjába már nem is merik követni őket. Csak a közeliükben és az Excelsior meg az Eden méreg-akárhogyan is erőlködnek, nagyon szerények lesznek null szögsek, kinevetik a kispénzü nyaralókat, akik elbalkul a plebejusi járma. Ezek uralkodnak, szemtele-

Forró Pál

Lohengrin kisasszony

mérője? Csak gyere, repüljön a soffór, egyenesen hozzád, kettesben akarok veled lenni, feledni mindent, ezt a szörnyű napot, azután lehunyom a szemem, lezárjuk a multat és a holnapról beszélünk, amely csak a mienk, amelyért megkínlódtam, meg-alázkodtam, beszennyeztem magam!

Szenvedélyesen magához ölelte, megcsókolta Micit és mélyen, hosszan fellélekzett. A nagy feszült-ség kezdett oszladozni, valami nagy testi-lelki meg-könnyebbülést érzett és vidáman felkiáltott:

— Tudod, mit érzek most, szivecském?

— Mit, édesem?

— Hogy nagyon, de nagyon éhes vagyok!

XI.

Lidó!...

Asszonyok ülnek kis márványasztalok előtt, könnyű, habos fehér ruhába vannak öltözve, a fejükön szines selyemsapka az asztalon csokoládés csésze omlós sütemény és képeslapok melyre ceruzával ilyen sorokat írnak: Erről az isteni helyről millió csókot küld szerető Ducid. — A napfényes Itália és kékszinű tenger csodás világában kimondhatatlanul boldog Iréknéd. U. I. Milyen kár, hogy te is nem vagy itt. Nagyszerűen mulatnánk.

Az ember itt Pesten csendesen elkáromkodja magát, elátkozza a bosszantásra kitalált képeslapok gyártóját is, valami nagyon csunyat és irigyet gondol Ducikáról és Iréknéről s azután két napig keserű és elégedetlen. Férfiek azt mondják a kávéházakban: A feleségem a Lidón van. Azt írja, hogy olyan fekete már, mint egy néger. Remekül mulat!

Ennél az utolsó egyszerű tömondatnál egy kicsit elmereng, eszébe jut, hogy az ember nem egyedül szokott jól mulatni és nyomban zavaros gondolatokkal kezdi vigasztalni magát, hogy: ismerős pestiekkel találkozott vagy szolid német anyákkal kézimum-kázik a homokban... és ha táncol is egy kicsit az ötórai teán vagy a strandon jazzbandre, hát csak azt csinálja, amit a többiek, nincsen abban semmi. És milyen hálás ezért! Olyan gyengéden, szerelmesen ír,

Mennyi jószág, kacarás, ujjongó szerelm, téla van az ember testében, lelkében! Hát csakugyan ilyen szép is tud lenni az élet? De hát miért nem tudják ezt az embermilliók, miért járnak az öngyilkosság gondolatával, miért kíndódnak, sorvadnak kabult fültségben anélkül, hogy egyszer is megismerhetnék, hogy csakugyan csodálatos, nagyszerű, gyönyörű az élet! Szörnyű, embertelen, komisz és kvalázatos dolgot, hogy félrevezette tengődnék járumba fogva, szemük elé odakötik a napi munka mindent elvakító fátyolát, mint a konfliktusok elé a megvakító feketekendőt. A hosszú élet tükre, a megfiallássalon török a

Es azután ben Velencében a templomok reneszánsz csodái között. A képtermekben, ahol súlyosan és brokátos pompával öleli körül az embert a színek isteni poétája, Rafael, Tizian, Veronese... Valahogy a szemünkkel, halott fejedelemek kincstárában lopódzó kíváncsinnak, megdöbbenni, kerékre nyitni a kyan lábujjhegyen kell járni, mint a királyi palotában a Fioriába, ahol egykor Casanova szűrte a jeges falokat, mielőtt átrándult szépséges szerelmesséhez, Hentertelhez. Ilvenkor már szót a városi zenekart, a velencei lányok és asszonyok gyönyörű csipkékkel öltözközésével ott korzóznak az idegenek között. Ok is a látványosságok közé tartoznak, talán tükörrendet is szót arról, hogy a nap bizonyos órájában kötelességük magukat megmutatni.

Csak ketten vannak! De mennyi meglepő és egyre meglepő szépség virágozik ki ebből a keletből. A hullámokból magásra szökő hal, a nap sugarak fantasztikus színlátéka alkonyatkor, az örökké mozdó, egyre változó tenger, a felhők vonulása diszkrét és muzsikát káprázatnak ehhez a szerelmhez.

Érhessen utól őket a szárazföldön hernyózó gond, kö-

Forró Pál

Az amerikaiak és az angolok...
Scholssem látni annyi gyönyörű ezüstösen fehér haja embert, mint közöttük. Az amerikai asszonyok mire megöszülnek, mind hercegnőké lesznek. Szédültes, mennyi estélyi ruhájuk van. Ennyi estélyi ruhát nálunk csak a primadonnák fogyasztanak az operátékban. Az urak szmokinja, nyakkendője, cipője, zsebkendője csodálatos. Ezek az amerikai és angol ruhák külön levegőt teremtenek, melyeknek közelében

Asszonyok élnek kis márványasztalok előtt...

radták, mintha a ruhaolimpiaszták ők nyerték volna meg és igen elégedetten jelentették ki, hogy: Izlése, hibába, csak egy pesti nőnek van! Fájdalom, e büszke és önzetes kijelentést néhány igen kövér és rossz lábú, rémesen öltözködő honfitársnő is magára vette, ami persze igen sokat levont a megállapítás általános értékéből.

Lohengrin kisasszony

Forró Pál

olyan becézőszavakat talál ki, amelyek sohasem jutnak idehaza az eszébe. Istenem, az orvos előre megmondta, hogy jót fog tenni idegeinek a tenger. Lam, máris csak úgy sugárzik leveleiben az életkedv.

Napbarnított, ruganyos járású, fehérnadrágos férfiak keringenek a nők körül és egyszerre csak beszélgetni kezdenek. Az ember nem is tudja, hogyan kezdődik az ilyesmi. Megengedj asszonyom, hogy bemutassam a barátomat? Már napok óta csodálja magát! Szabad egy táncot kérnem, kisasszony? Ön magyar? A magyar nők elragadóan szépek!

A tengerben az ember egyszerűen összeütközik uszás közben egy csábító szirénével, elkacagják magukat, tréfás lapdázás a könnyű gummigömbbel és már mint ismerősök fekszenek a homokba. Az embernek minden órában akad egy új barátja. Szabály, hogy mindenki mulatni akar, kötelező tehát a kölcsönös rokonszenv. Akik nyaralnak, külön nagy családot képeznek, egy társadalmat, melynek saját szokásai és erkölcsel vannak. A pihent testű, gondoktól mentes ember egészen másképpen gondolkodik, mint az a szomorú pesti igásállat, aki poros uccákon, fülledt hivatali szobákban savanyodik. Pesten telesírják az emberek egymás fülét, hogy mennyire szegények, itt boldogtalan az a nő, aki legalább háromszor nem öltözködik naponta. Délelőttökint pizsamaverseny folyik. Már valamennyi nő kidőlt az ádáz küzdelemben, csak egy lengyel táncosnő és egy pesti grófnő bírják az iramot. A pesti grófnő is démon, csak olyan két órára kötött házasság révén van grófnői címe, melyet huszmillióért vásárolt a szegényházban élő öreg, züllött gróftól. Egyébként egy bécsi gyárossal van itt és autót is hoztak magukkal, ami a Lidón a legutolsó divat és egy amerikai filmkirály hozta egy év előtt divatba. A pizsamaversenyt végül is a pesti grófnő nyerte meg egy indiai selyemből tervezett, arannyal és prémekkel díszített műalkotással, melynek láttára a nők ideggörcsöt kaptak irigységükben. Mondják, hogy a pizsamát a döntő ütközet előtt két nappal Velencében készítette egy párisi revü attrakció modellje után. A magyarok ezt a győzelmet úgy fo-

Lohengrin kisasszony

fejüket a tudósok? Adjatok kenyeret, levegőt, napfényt, vegyetek le valamit a gyilkosan nehéz, görnyesztő súlyokból, amely a vállakra nehezedik és felesleges lesz a mirigy operáció meg a majomivarszerv átültetése.

Ki evett már narancsot Olaszországban, szőlőt Hispániában, banánt Indiában? Csak az tudja megítélni, hogy mennyire nem mindegy az, hogy hol izlell meg valaki a gyümölcs ízét. Így vagyunk a szerelem tiltott gyümölcseivel is. Más annak az íze, színe, zamata, tüze, lendülete, szépsége, ha ott adjuk a csókot a tengerparton, pálmabokrok alatt, mint egy pesti hárkaszárnnyában. Nagy különbség az, mikor a napi munkánktól lopunk el néhány órát és rajtunk a fáradtság szűrkeségével akarunk felgyulladni vagy mikor madárszóra ébredünk ragyogó napfénynél s a pillantásunk a kék tengerre esik, amikor kitékintünk ablakunkból. A nő odabujik kedveséhez és azt mondja: Szeretlek! És fölötte elkacagja magát egy sirály, a háttérben márványerkélyes hotel, a terrazon ruganyos, egészséges emberek, szól a reggeli muzsika, már mindenfelé folynak a vidám flörtök, a levegő telt nevetéssel, fiatalos sikongatással s a szálloda igazgatója elégedetten dörzsölt kezét: Brávó, a vendégek pompásan érzik magukat! Méltóztassanak elhinni, ez a világ egészen másképpen festene, ha szállodai igazgatókat és fiúdelöljárókat ültetnének a miniszteri székekbe, akiknek az a boltjuk, hogy más ember jól érezze magát.

De persze, a paradicsomi állapot csak a halál után tart örökké és a földi ember lelkébe hamar dőbben az ijedtség, hogy mindez csak átmenet és azután...

Tihamér nem mert erre az *azutánra* gondolni. Néha kétségbeesett erővel szorította magához Micit, valami névtelen rémület vett rajta erőt, félt, hogy elrabolják tőle. Mici felsikoltott, fájt neki a vad szorítás és megdöbbenne nézett barátja feldult, fájdalmas arcára. Látta, hogy könny szökik a szemébe és gyengéden faggatta: Mi bajod, beszélj szíved!

Olesó kölesönt

ingatlanokra, értékpapirokra, kézi zálogra
(arany és ezüst tárgyakra)

folyósít a VÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR SUBOTICÁN

Új kozmetikai szalon
nyílt meg
(Strosmajerova ul. 5. I. em. Husplac), ahol
PAPNÉ
a már eddig bebizonyított biztos eredménnyel végez szépségápolást. (Hajszák, szempilók, szemölcsök végleges eltávolítása.) Elismert **kenőcsök**. Orado radium tartalmu crème.
Próbakeelés ingyen.
Kifutó leány felvétetik.

Eladó

1 drb 6 HP Deutz petroleum motor, 1 drb Máv. legújabb rendszerű kendertrögrég, napi 800—1000 kgr teljesítménnyel, 1 drb 7 pár finom hengerekkel ellátott kenderpuhító gép s továbbá eladók transzmisziók, meghajtó szijkerékek stb. A fenti gépek keveset használtak, kitűnő állapotban vannak, azonnal átvehetőek, minden elfogadható ártért. — Cim: Tumbas Ivan, kudejara St.-Moravica (Bačka)

1 liter kitünő siller bor 6 dinár
1 liter kitünő fehér bor 7 dinár

azonkívül karlócai ürmös, saját főzésű törköly-, szilva- és barack-pálinka, tea, rum, leaszütemények a legolcsóbban beszerezhetők:

NOJCSEK GÉZA
fűszerkereskedésén

OLCSÓ vizes uborka 1 kg. 5 dinár savanyu paprika 1 kg. 8 dinár

Tisztán kezelt savanyított káposzta. **Az ECETGYARBAN** I. Vojnovičeva ul. 5. sz. 11909

PARFÉ-formákat cukrászdák és kávéházak részére olcsón készí. **Horovitz bádogos** Subotica, Banatska ul. 19 **FÜRDŐKÁDOK 300 din.-től** kezdve

80 HP Hilkerer e szivógázmotor a legújabb, teljesen felszerelt, olcsón eladó **Braun Marce** V.-Bečkerek

Tüzifa

100 kg.-ként
Elsőrendű bükkhasábbfa 33.—
Elsőrendű bükkhasábbfa felvágva és aprítva 38.—
Bükkfa felvágva és aprítva 30.—
Kőtegelte bükkfa lécfelvágva 26.—
Gyors és pontos kiszállítás! Legtöbb mennyiségűt is házhoz szállítjuk.

I. ETVEŠ
Paja Kujundžićeva 45 (W. szelvényi-ut)

Komlógyökér

természetes nagyságban kapható 330.— din.-ért 1000 darabonként. Előleget kérem, és szerződést kötök minden vevővel **Emil Rakic, Begeč** utolsó posta St. Futog, Bačka 1004

1 liter kitünő siller bor 6 din.
1 liter kitünő fehér bor 7 din.

Tearum, cognac, liqueur, pálinkafélék kimérve és palackokban leszállított árbau kaphatók

Szilasi Sándornál, Trumbićeva ul. 16, csirkepiac

Nem fáj a feje

ha v. sa'asoz jelzésű „Spezia” v. saloszejel asznál 1 kg-os leblembált csomagokban minden fűszerkereskedésben kapható. Nem drágább, mint más faszén
Kereskedők!
Levelezőlap vagy helyi utazók után rendeljék meg. A legkisebb mennyiségűt is azonnal házhoz szállítom

Szabók részére: zsákba kimérve ka. ható rakárakból, Subotica, Sokolska ul. (Gombkötő-ucca) 17
ipari célokra: Szívógázmotorok és bádogosok kerékek árajánlatot!
Ilgen Károly építési és tüzelőanyagkereskedés 6193

Modern MALOM

1 1/2 vagon teljesítményű, hat malomnélküli közepi gőcpontjában családi okok miatt eladó. Levelek „MODERN” jellegűre a kiadóhivatalba

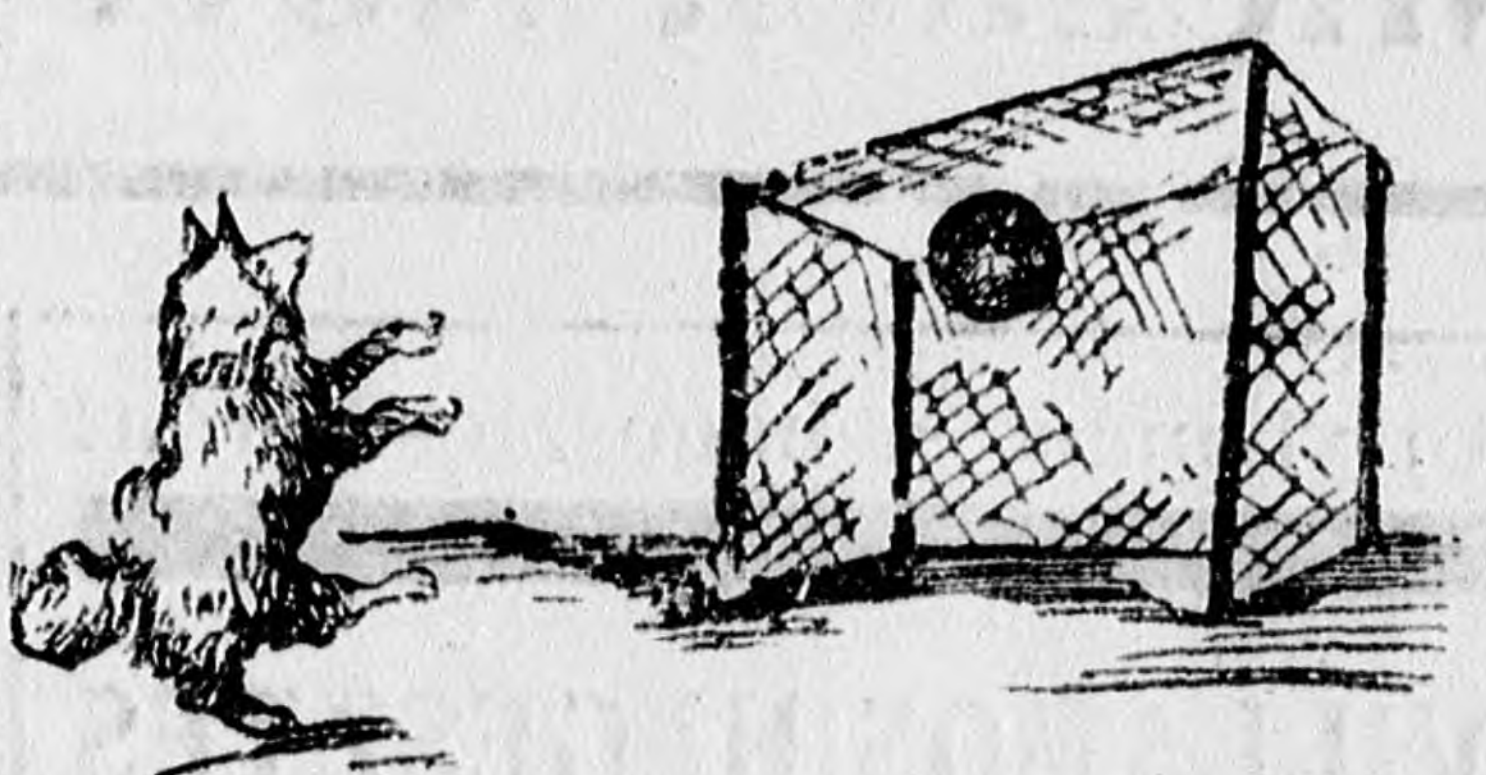
Gyümölcsfapermetező carbolinum

preparatum már most elpusztítja a petéket és álcákat. Kizárólag **Sugár Manónál** kapható. 591

Rejtvénybajnok-verseny

A karácsonyi számunkban megkezdett rejtvénybajnokverseny nagy érdeklődés mellett folyt le és ma véget ért. A közölt rejtvények közül a legnagyobb pontszámot érte el **Eibenschitz Irén St.-Bečej** 145 egységgel, **100 drb sombori rokkantsorsjegyet nyert.**
Faludi Oszkár Batina 105 egységgel, **50 drb sombori rokkantsorsjegyet nyert.**
Bozzay János VI. gymn. Vel.-Bečkerek 95 egységgel **25 darab sombori sorsjegyet nyert,** akiknek a sorsjegyet elküldtük.

REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:
„Nagyidai cigányok”

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:
Viaszintes: 1. Elefantiazmus, 12. Neva, 13. Ort, 14. Lak, 15. Aero, 17. Gk, 18. Ia, 19. Srapnel, 21. Eolus, 24. Olt, 25. Karima, 26. Snasz, 27. Nassau, 30. Lg, 31. Tunle, 33. Elien, 34. Ok, 36. K. K., 37. Ir, 38. Ki, Lé, 40. Lea, 42. Ti, 43. Karlehen, 47. En, 48. Ilion, 49. Azor, 51. Inri, 52. Rin, 53. Tovariss, 57. Obi, 58. Ares, 59. Kő, 60. Zé, 62. Mulató, 65. Skála, 67. Izabell, 69. Ae, 70. Kalabriasz, 71. Lop.
Függőleges: 1. Engesztel, 2. Lekonyul, 3. Er, 4. Falus Elek, 4a. No, 5. Trio, 6. Ital, 7. Zl, 8. Mask, 9. Ukrán, 10. Eemus, 11. Gól, 15. Ápis, 16. Reaal, 20. Ara, 22. La, 23. Sz, 28. Ugar, 32. Nike, 32a. En, 35. Kiállító, 38. Ken, 39. Linzi béke, 40. Le, 41. Éri, 42. Teatróza, 44. Cino, 45. Horva, 46. Emiarmia, 50. Oni, 54. Reuss, 55. Izlazi, 56. Nő, 59. Kóló, 61. Aaa, 63. Ab, 64. Tel, 66. Lk, 68. LP.

Leipzig mintavásár!
Európa legalkalmasabb bevásárlási helye!

Tavaszi vásár

1927 március hó 6-tól 12-ig!
11.000 kiállító 21 országból;
150.000 vevő 44 országból;
1.600 árucsoport különféle szakmából:
gombostű öl a teherautóig.
Közelebbi felvilágosítást nyújt:
Moser és Wertheim, N. visad
Balkangesc'äftsstelle der Leipziger Messeamt — Beograd, Čubrina ul. 8

Házasszonyok figyelmébe!

Olcsóbb, mint bárhol Sphinx I-a koral és öntött **VASEDÉNYEK** kefék, sziták, piaci utazó és papír **KOSARAK** virág és közimunka állványok **METEOR-KALYHAK** tűzhelyek és kályhatálcák **LÁBTÖRLŐK** nagy vá asztékban **Ehrenfreund Géza** háztartási és konyhafelszerelési üzletében, Rudić ul. 1

E.őnyomdát

legújabb rajzokkal fűszerezve **olcsón szállít** **Bleier Márk** I. Jugosl. Előnyomda Berendezési Gyára **— SENTA —**

ELŐNYOMDÁT

MODERNŰ FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT **Leopold Sámuel** előnyomda berendezési gyára **Senta**

Ügyázzon a szemére!

Csak szállításra vásároljon! A valódi „ZEISS” szemüvegek gyári lera ára **A. MAYERHOFF** a legrégebbi és legmegbízhatóbb szakoptikusnál Subotica, Aleksandrova ul. 9 V.-Bečker k. Aleksandrova ul. 10

Litografiai MUNKÁK Legújantóssabban **FISCHER ERNŐ** GRAFIKAI MŰINTÉZETÉBEN **SUBOTICA**

Épület - bútortor - par. ett

Állandó raktár **FISTER** géperőre berendezett épület és bútortor üzemenben **Subotica, Gajeva 38** Tel. 4-20 Árajánlat díjmentes

ABLAKÜVEG

minden méretben legelőnyösebb áron **Drag. Obradović** g. ári lera katta Beograd (Kr. Milana 31. (Uroševa Pivn'ca) Tel. (fon) 31-93. 9-52

Zongorák Pianók a világ legjobb márkái. Hosszú élettartamú részletezésre a legnagyobb raktár az országban **KAIN** hangszerekészítő Subotica, Varosháza épület.

Jegygyűrűk

valódi 14. kar. aranyból párja 120 dinár **ÁDÁM** ékszerésznél Subotica, Rudić ulica 6. br.

FUTÓ URI és NŐI ANGOL SZABÓSÁG

SZUBOTICA II. Mlinkova ul. 6. Posta és bank között 5. sarok

Eladó!

Subotica határában Bekován **23 lánca szántóföld** Bővebbet: 940 **Beogradski put 63.**

Olcsó vázon-vásár

Filiala S. KRAMER Vilsonova ul., Zöldfa- vendéglő mellett 8223 I-a 90 cm. szőcsaszaga vászon 11.50 din. I-a fehér vászon 10.— d. n. I-a „Lion” vászon 14.50 din. I-a lepedő vászon 14.— din. Paplan bá me v. szitab 190.—

Szaktmunkást

enyvezett lemez (Sperrplatten) gyártáshoz keresek. **Josip Lustig Sombor**

Kölesönöket

előnyös feltételek mellett terjesztésre felajánlók **Eladók** bérbeadó, vassék, bérbevevők födőt, házakat, gyárakat és mindenféle ingóeszköz. **Beszerezek** kávéház, vendég öi, Halmérsi honpártügyi és kintzasi engedélyeket. **Eljárók** szabadalmazási ügyekben. Előtagadok mindennemű kérvények megírását és mindenféle ügyek utánírását. Kérdezők kérdésekre válaszbélyeg mellékelendő; levelezés bármely nyelven.

Josip Peić

trgovacka i komisionalna agentura I. Paja Kujundžićeva ulica 5.

TÖKÉ

Épület-, bútortor- és portál- **asztalos** Palmotićeve ul. 20. Tuzlói laktanua közelében

Serbélyok figyelmébe

Valódi, bécsi mintájú masszív **forgószék** 550 dinárért csak **SZŐLLŐSI JÓZSEF** asztalosnál kaphat Subotica, P. Kujundžićeva ulica 20 9297

Legfinomabb likőr essenciák **Káics illatszertárban** kaphatók Rudićeva

ÓRÁK és ÉKSZEREK RÉSZLETRE SUBOTICA, SOKOLSKA-U. 2.

Tapasztalt
műtő- és
betegápoló nővért

Kereskőszanatorium. Ajánlatok
Schmolka hirdetőjébe
Novisad, Jevrejska ulica 7
küldendő 907

»HUBERTUS«
önborotvapenge olcsósága és jósága elismert
Kapható minden szaküzletben
Megrendelhető az SHS. vezérképviselőnél
Deutsch Sámuel Subotica

Spangon' tha ellen
a legbiztosabb védekezés
a szervezet ellenállóképes-
ségét fokozni.
Ezt legjobban a 11701
BRÁZAY
mentholos sóborszesz
használatával érhetjük el.

NAJFINIJI
Japan emaille
za nufrašnje radnje
MOSTER
TVORNICA LAKA D.D. ZAGREB

TREBAŠ LAKA?
- UZMI OVOG!
MOSTER TVORNICA LAKA i BOJA D.D.
ZAGREB
KR. DVORSKI DOBAVLJAČ.

BUB.FEZJ VAGY HOSSZU HAJ

Mind a kettő bájos, azonban csak akkor, ha a haj dus, egészséges és természetes fényű, amelyet csakis a

CSILLAG ANNA hajnövesztő pomádéval 6 hetünk el.

A Csillag Anna hajpomádé az egyedüli szer a hajhullás megakadályozására és elősegíti a haj növesztését, valamint megerősíti a fejbőrt, és dus hajzatot biztosít. Mind az öt világérszben ismert szer. Hölgyeknél, uraknál és gyermekeknel egyaránt elősegíti a dus és erős hajnövesztést, és már rövid használat után természetes fényt ad a hajnak és megóvja a haját az őszű estől, a legmagasabb korig. A CSILLAG pomádé 48 órán belül eltávolítja a káros fejkorpát. Egvetlen szer sem tartalmaz annyi hajáperót, mint a CSILLAG pomádé, amely 50 éves fenállása folytán világíróvé vált. Már az első tégely elb sználása után a hajhullás megszűnik, és új haj növése észlelhető. Ezen hatást i azóják és kezeskednek a köszönőlevelek milliói, melyeket a gyár 50 éves fenállása óta kapott.

A CSILLAG pomádé nem egy egyszerű ragadós kenőcs, hanem igen **hatásos szer**, melynek használata mindenki számára ajánlatos, aki a természet legszebb eket, a haját megőrizni akarja, a legmagasabb korig.

Egy n ny tégely ára Dinár 60.—, dupla tégely Dinár 90.— és a posta-költség. Szállítás po tán után/é.tel a jugoszláviai gyárból:

Aurora k. d. Kamenica 115 (Srem)
Viszontárusítók az ország minden részére kerestetnek. 556

Néhány csepp Brázay sóborszeszt cseppentsünk a szájvizbe és öblögessük naponta többször szánkát. A mosdóvizhez is keverve a legjobb fertőtlenítő szer, tehát mossuk meg vele kezünket naponta többször. Bedörzsölés és testmasz-százzsal a szervezet ellenállóképeséget fokozzuk.

Kapható minden gyógyszer-tárban, drogeriában és ház-tart. cikk üzletben.
Vezérképviselő Jugoszlávia területére
DESTILAT D. D. ZEMUN

CANADIAN PACIFIC

Magyar vagy német földmunkások és családjaik

február végétől kezdve szállítanak

Kanadába

Indulás minden héten.

Mindenmű felvilágosítással szolgál ingyen

CANADIAN PACIFIC

Beograd Wilsonov trg 107. Sombor R. Kovačić Parlička 2.

Örizzkedjék csaló ügynököktől. 447

Petróleumgáz-takaréklámpák

ülső- és belső világításra, 150-3000 gyertyafénnyel. — Kezelés rend ivül egy kzerü. Kis petróleumgyasztás. Úgyes képviselőket kerö-ünk. 35 lámpatípus.

„PETROPLIN“ Zagreb, Draškovićeva ulica 58.
Legnag- bb rakár az SH-ben. 103

Budapesti Nemzetközi Vásár

1917 április 30—május 9
Rendezi a
Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

Vámszabad aktár. — Bel-és külföldi szállítási és utazási kedvezmények. — Vízumkedvezmény.

Kiállítóknak és látogatóknak felvilágosítást nyújtanak:

Budapestben A VASÁRIRÓDA (V. Alotmány-u. 8.)
e gradban: A jugoszláviai központi tiszteletbeli megbízott: Dr. Szilag i Géza, a beo rádi magyar külkeres. megbízott, Palata Akademiije.

ALKÉPVILELET K:
Subotica: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Loyd)
Bátia: Zemanjska Kred. Banka
C venk: : : :
Hoda g: : : :
ula : : : :
V i Vrbaš : : : :
B e l a C k a: Szerb Bank és Ta arék.
Vrsac: Szerb Bank és Takarékos ombor: Keresedők és Gyároso Egyesülete. 31

REUMA?
Ischiás vagy csúz?

Dr. med. H. Lebenstein a berlini Fröbel Hospitalból a következőket írja:

„Sikerült egyszerű
„VENECIN“
ivókurával súlyos, krónikus, hetek óta ágyban fekvő izületi gyulladást szenvedő betegnek a mozgási képességet annyira i-mét helyreállítani, hogy a paciensek most már megint fentjárnak, amit éveken keresztül nem tudtak megten i.“

Hason ó ér eleiben nyilatkoznak más, tekintélyes orvosok, amik az a m i kimer tö ismertetésünkből, amelyet kívánatra ingyen küldünk, látható.

A kéntartalmu „Venecin“ gyógyvíz minden gyógyszer-tárban és drogeriában kapható. Ára üvegen int Z. grebban 30 dinár, Zagreb n kívül 35 dinár. — Fő erakat az SHS-re: Cosmochemia k. d. Zagreb, Račkoga ul. 7/a.

Hogy a

JUNIPER

zöld sóborszesz bármely más gyártmány-nál jobb és hatásosabb, erről könnyen meggyőződhet, ha fűszerkereskedőjétől kér e-v ingyen p óba üve-ec két utasít ssal.

Ahol nem kapható, kérje levélileg
JUNIPER 491
laboratorium, Subotica, Strossmajerova 11

Fűszerkereskedőknél jól bevezetett jutalékos ügynökök ajánlkoznak!

Cim-táblákat Reklám-táblákat

legszebben és legolcsóbban készít
Szabó István
címfestő utóda
Mütermes
Subotica, Sokolska ul. 10.

SREBRNJAK SZANATORIUM ZAGREB

Uj belgyógyászati szanatórium nyílt meg Srebrnjakon 62. szám alatt, a Medjašna ulicai villamos állomástól 10 percnnyire, alacsony dombon, ideális helyen fekszik. Körülötte szőlők és erdők. Gyönyörű kilátás a Száva völgyére és a zagrebi hegyekre. Az összes belsőbajok r szére, kivéve a fertőző és elmebajokat, Dietetikus, fizikalis. és medikamentalis gyógyítás a legmodernebb terápiai módszerek szerint.

Főorvos: Dr. Franjo Kavčić.
Mérsékelt árak! 11243 Telefonszám 2318

NŐI KALAPSELYMEK
a legújabb parisi divats inekben és az összes
KALAPKELLÉKEK
valamint düflin, virágdíszek, Strass-kalap és ruhacsatok megérkeztek.

Kézimunkakellékek és rövidáruclkek 1021⁰
MAVRO BÁNYAI Subotica, Városház épület

Uri divatkülönlegességek **Vukovits Gerő** P.&C. Habig és Panizzakalapok és L.B.O. harisnyák egyedüli lerakata
Subotica : Főtér 11198
Fliré fehernemük, nyakkendők és angol pouloverekben dus választék, szolid árak mellett

Lalkovičnál téli áru féláron! Laikovičnál selymek féláron!

és minden más árut Lalkovič február 1-től kezdve hihetetlen olcsón árusít. Az előny-
hetek alatt egész Jugoszlávia beszerezheti szükségletét, szállítás utánvétellel gyorsan és pontosan!

Mintákat nem küldünk!

SELYEM ELŐNYÁRAK		AZ IDEI SZEZÓN DIVATANYAGA		TÉLI ÁRU FÉLÁRON		GYERMEKRUHÁRA, nagyvonalú erős.	
Selyem maroken, 100 cm, fe- kete, fehér és minden szín	35.—	tiszta selyem, 100 cm, min- den színben	75.—	Krepp fazón, tiszta selyem, minden színben, 100 cm ..	90.—	tiszta gyapju, 140 cm	60.—
Kristályselyem, 80 cm, csak világos színekben	40.—	Zsaponet, tiszta selyem, nehéz, fekete, fehér és minden szín- ben, 90 cm	75.—	Köpenvselyem, 100 cm széles 90 és 140.—		Delin-szövet, tiszta gyapju, mintás, női ruhára, különö- sen házi ruhára, 80 cm	30.—
Nehéz, tisztaselyem palet, 90 cm, fekete, sötétkék, barna, szürke	50.—	AZ IDEI SZEZÓN DIVATANYAGA		TÉLI ÁRU FÉLÁRON		Planell-szövet, tiszta gyapju, 100 cm, csak világos szí- nekben	40.—
Trikotin selyem, sűrű, 100 cm, fekete, fehér és minden szín	65.—	Kásmir-selyem, a legfinomabb tiszta selyem, gyönyörű anyag, fekete, fehér és min- den más szín, 100 cm, csak..	90.—	Velour de line, minden szín- ben, 140 cm	70.—	Alsóruhák, középminőségben, darabja	40.—
Krepp de chine, nem átlátszó, 80 cm, tiszta selyem, csak világos színekben	65.—	Nagyvonalú divatos tisztaselyem krepp satifé — fényes selyem 100 cm	90.—	Velour de line, kockás, 140 cm	70.—	ugyanaz, legsűrűbb minőség- ben	50.—
Krepp de chine, legfinomabb.				Moldon-szövet, sűrű, sötét szí- nekben, idősebb hölgyek ré- szére, kockás, 140 cm	70.—	Gyermekalsóruhák nagvság szerint	25—45.—

VÁSZNÁK		KÜLÖNFÉLE		NŐISZÖVETEK		ABROSZDAMASZT, színes, 150	
»Liljana« vászon No. 0, 75 cm, nagyvonalú, métere	8.—	szöveteket, legszebb min- tákkal, 75 cm	25.—	Seviott, tiszta gyapju, 95 cm, minden szín, feketén kívül..	24.—	cm, piros, kék és rózsza ..	35.—
Madopolan vászon 75 cm szé- les, nagyvonalú, sűrűszálú	10.50	Házibarchet, rózsza, piros, kék, csikós és sima, garantált mosható, 70 cm széles	12.—	Seviott, téli áru, nehéz, 100 cm széles, csak sötét színek és fekete, métere	40.—	Tiszta lendamaszt, piros, fehér és zöld színekben, 140 cm széles	50.—
30 méteres végekben	300.—	Házibarchet, alsóruhának, ga- rantált mosható, rózsza, vö- rös és kék csikós, 70 cm ..	16.—	Pupulinszövet, tiszta gyapju, minden színben, 110 cm	55.—	Asztalkendő, fehér, darabja	9, 12, 15.—
Vászon 80 cm, minden célra alkalmas, közepsűrű	12.—	Fehér flanel, 65 cm, vastag, alsóruhának	18.—	Finom nehéz szövet, 110 cm, sima, minden színben	68.—	Angle konyharuha, len, darabja	10.—
30 méteres végekben	340.—	Fehér flanel, finom	22.—	Marocain szövet, nehéz, téli áru, gyönyörű színek, 110 cm	65.—	Anglé len, métere	15.—
Angolvászon finomszálu, supe- riol, 80 cm, sűrű	14.—	Pickbarchet, fehér mintás, 70 cm széles	14.—	Kamgarn szövet, nehéz, női ruhára, 130 cm	80.—	Etamin törülközők, kisebb	22.—
36 méteres végekben	470.—	Pickbarchet, fehér, 70 cm ..	16.—	Sima női szövet, minden szín- ben, 100 cm	55.—	Etamin törülközők, nagyobb	28.—
»Liljana« különlegesség, legerő- sebb, lenfogású, 80 cm	14.—	Pickbarchet, 80 cm, legfino- mabb	25.—	Tiszta gyapju gabardin minden színben, 130 cm	60.—	Bolyhos törülközők, jó minő- ség	35.—
30 méteres végekben	390.—	KÜLÖNFÉLE		Kamgarn szövet, felöltőre és ruhára, legmodernebb szí- nekben, 140 cm	115.—	CSIPKEFÜGGÖNYÖK METER- SZÁMRA	
»Liljana« mosóvászon, puha, finom, egyenesszálu, minden célra alkalmas, 80 cm	15.—	Téli marocain, gyönyörű szí- nekben, mosható, jakard, 100 cm széles, ezelőtt 50, most	22.—	Kasha tiszta gyapju, legmo- dernebb szövés és legmoder- nebb színek, 130 cm	130.—	100 cm széles, métere	18.—
36 méteres végekben	500.—	Amerikai sárgavászon 8.50, 11 és Rolettaszavoly 100 cm széles, félén	20.—	Selyemgyapjuszövet, legmo- dernebb színek, ruhára és felöltőre, 130 cm	180.—	120 cm széles, métere	28.—
90 cm egyesszálu, sűrű, nagy- vonalú erős vászon	16.—	Rolettaszavoly félén, 120 cm széles	30.—	Nehéz »Moda« divatszövet, minden színben	180.—	120 cm széles, finomabb, mé- tere	34.—
36 méteres végekben	520.—	Lenzavoly 100 cm	32.—	Nagyvonalú divatos Pull-Over szö- vet, nehéz angol áru, téli sport kosztümökre és kö- penvre, minden színben, di- vatos mintákkal, 140 cm	200.—	140 cm széles, métere	40.—
80 cm »Liljana a la Rumbur- ger« legfinomabb vászon, fé- nyes, legsűrűbb szálu	18.—	Lenzavoly, 110 cm	35.—	Bársony női ruhára, csikós, legjobb minőség, mosható, fekete, fehér és husz más legszebb színben, 70 cm	40.—	140 cm széles, legfinomabb, métere	48.—
30 méteres végekben	500.—	Lenzavoly, 120 cm	38.—	Bársony, női ruhára, tarka és színes mintákkal, 70 cm	40.—	Vitrázsok, mtrszámra 16, 18 és	25.—
Batisztvászon vékony, selyem- fényű, 90 cm	18.50	Matraczsavoly, 120 cm, félén	32.—	Bársony finom, sima, minden színben, 70 cm	58.—	Frotírszövet, 140 cm, nehéz, fehér, drapp és káro	125—200.—

ALSÓNADRÁGVÁSZON ÉS GRÁDLI		FÉRFISZÖVETEK		TÉLIKABÁT ÉS KÖPÖNYEG- ANYAGOK		SZÖNVEZÉK méterszámra drapp alap vörös és zöld bordúrral, 65 cm széles, métere	
Legerősebb sűrű alsónadrágvá- szon 75 cm széles	12.50	Gyapju Lodenszövet, 140 cm széles	55.—	Csoja női kabát, legjobb mi- nőség, nehéz áru, legmoder- nebb színekben, 140 cm	220.—	65 cm széles, métere	32.—
30 méteres végekben	350.—	Félgypju szövet, szürke, ősi áru, 140 cm	58.—	Selyem karakil, fekete és szí- nes, 120 cm	125.—	Szönvegek és faliszönvegek, abroszok, divány és ágve- ritők, falvédők és párnák 45 dinártól felfelé. Függönyök és takarók 230-tól 680 dinárig	
Köppergrádlí finom és erős vászon, 80 cm	14.—	Félgypju szövet, nehéz, leg- erősebb, 140 cm	82.—	Sima silskin, finom gyapju, nehéz, 130 cm, fekete és színes	200.—	Szatín, fekete és színes, 80 cm széles	15.—
30 méteres végekben	390.—	Lodenszövet, sűrű gyapju, söt- ét színekben 130 cm	95.—	Szilszkin bíbet, legszebb és legmelegebb áru, legdivato- sabb anyag, szürke, világos és sötét, barna és fekete szí- nekben, 130 cm széles	360.—	Szatín fekete, 130 cm, közép- minőség	25.—
Atlaszgrádlí csikós legfinomabb 30 méteres végekben	450.—	Angol férfiszövetek, legfino- mabb téli áru, 140 cm	190.—	Divatszilszkin tiszta selyem, fekete és minden színben, most	250.—	Szatín, fekete, 140 cm, jobb minőség	35.—
LEPEDŐVÁSZNÁK		Sötétkék és fekete, legfino- mabb férfiszövet, 150 cm 220 és	280.—	Divatszilszkin sima, fekete, leg- finomabb, nagy mintákban, nehéz és meleg áru, 130 cm	350.—	Szatín, fekete, 140 cm, legjobb minőség, olyan, mint az at- lasz	40.—
150 cm, a mi ismert »Dovlas Liljana« vásznunk	20.—	Férfi télikabát, dupla szövet, két oldalas, 140 cm széles, 150 és 180.—		Selyemszilszkin fekete, nagy mintákban, 130 cm	400.—	Szatín, színes, paplanra, gyö- nyörű fényű, 140 cm	35.—
150 cm széles, legerősebb »Lil- jana« vászon, sűrű, puha, eddig 32 dinár, most	24.—	Lasztika legvastagabb fekete, barna sötét, szürke, 140 cm széles	180.—	Selyemszilszkin »Valentino«, leg- nehezebb, érdekes szövésű, szőrmefánzat, fekete és színes, 130 cm	580.—	legfinomabb, 160 cm	50.—
180 cm-es angol vászon, dur- vaszálu	24.—	Köpenybélés, 70 cm, sima, minden színben	16 és 20.—	KÁVÉHÁZTULAJDONOSOK FIGYEIMÉBE			
180 cm finom vászon, tiszta, egyenes szálakkal, egyszemé- lyes paplanra	36.—	Félselyem kabátbélésre, sima és gyönyörű világos színek- ben, 80 cm széles	40.—	100 cm lenvászon, gyönyörű színekben és mintákkal, asz- talterítőre alkalmas, métere	20.—		
Paplanlepedővászon kétsze- mélyre, 200 cm széles	32.—	FÉRFISZÖVETEK		ABROSZDAMASZT			
200 cm »Liljana« kétszemélyes, legerősebb lepedővászon	36.—	Gyapju Lodenszövet, 140 cm széles	55.—	Fehér damaszt, legfinomabb, selyem fényű, 140 cm, szép mintás	55.—		
200 cm legfinomabb lepedővá- szon »Liljana a la Rumbur- ger«, selymfényű	48.—	Félgypju szövet, szürke, ősi áru, 140 cm	58.—	ABROSZDAMASZT			
220 cm lepedővászon »Liljana«, legerősebb, legnagyobb pap- lanra	40.—	Félgypju szövet, nehéz, leg- erősebb, 140 cm	82.—	ABROSZDAMASZT			
Fehér kockás damaszt asztal- terítőre, 140 cm	32.—	Lodenszövet, sűrű gyapju, söt- ét színekben 130 cm	95.—	ABROSZDAMASZT			
Asztalkendő ugyanugy min- tázva	11.—	Angol férfiszövetek, legfino- mabb téli áru, 140 cm	190.—	ABROSZDAMASZT			

BARCNETOK		FÉRFI TÉLIKABÁTOK		NŐIHARISNYÁK		FÉRFI HARISNYÁK	
Plüssbarchet, 70 cm, sűrű áru, szép színekben	10 és 12.—	Férfi télikabát, dupla szövet, két oldalas, 140 cm széles, 150 és 180.—		Flórharisnyák pária	25—30.—	Szines strapaharisnyák	6.—
Plüssbarchet, nagy mintákkal, jobb áru, 70 cm	15.—	Lasztika legvastagabb fekete, barna sötét, szürke, 140 cm széles	180.—	Selyemharisnyák, nagyvonalú minden színben pária 25 és	32.—	Erdős sima harisnyá	10.—
Velourbarchet, 70 cm a leg- divatosabb mintákkal, ki- váló minőség	17.—	Köpenybélés, 70 cm, sima, minden színben	16 és 20.—	Divatos melirozott harisnyá, drapp és szürke színben, kettős sarokkal, pária	15.—	Csikós harisnyá, finom	22.—
Plüssbarchet, szép színekben, 80 cm széles	18.—	Félselyem kabátbélésre, sima és gyönyörű világos színek- ben, 80 cm széles	40.—	FÉRFI HARISNYÁK		Klottharisnyá legfinomabb	22.—
Plüssbarchet, szövetutánzat, legjobb minőség, meleg áru, 80 cm	18.—	FÉRFI TÉLIKABÁTOK		FÉRFI HARISNYÁK		KULCSHARISNYÁK	
Téli tuszoz, frotírozott áru, teliesen pótolja a modern		Gyapju Lodenszövet, 140 cm széles	55.—	Férfi »Vörös kulcs« pária	15.—	Férfi »Kék kulcs« pária	17.—
		Félgypju szövet, szürke, ősi áru, 140 cm	58.—	Férfi »Aranv kulcs« pária	19.—	Férfi gyapjukulcsarisnyá, szí- nes és fekete, sűrű, meleg, pária	30.—
		Félgypju szövet, nehéz, leg- erősebb, 140 cm	82.—	Jumbo pamut minden színben, gombolyagja 50 gr.	8.—	Kötőpamut, minden színben, gombolyagja 50 gr.	8.—
		Lodenszövet, sűrű gyapju, söt- ét színekben 130 cm	95.—	Gyermekeknek kötött gyapju láb- szárvédők minden nagyságban és színekben — Ára nagyság szerint 25—40 dinár.			

Férfilábszárvédő illemből, legjobb
minőség, minden színben és szá-
mban párj 35 dinár. — Magas női
lábszárvédők ugyanolyan minő-
ségben 85 dinár.

Žarko Š. La'kovič i Brat, Beograd

Főzetlet: Kralja Milana 69
Telefon 17-80

Fiók: Knez Mihajlova 34
Telefon: 28-05